

Tuwi ga ndam asak ga Yezu Ere ye ti mədəmki ke Tuwi ga ndam asak ga Yezu ni

Maslañā ya ti àbəki Tuwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àdəfay slimī gayañ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nəñgu ni, kwa ka mənjəki gani ndam ga Yezu dek təsəra àbəki ti Luk bay ya təgrakabu tuwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Məsəra, bay ya ti àbəki Tuwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àbəki Ma Məweni Sulumani ge Luk ni day nañ (Luk 1.1-4 ; Tuwi 1.1).

A wakita ge tuwi ga ndam asak ni bu ni ti Luk àngəhad zlam ya àgravu ka sarta ya Melefit àzoya Yezu e melefit va àndava ni. Àngəhad manjəhad ga ndam ga Yezu ye enjenjeni ni : manjəhad gani nani ti adəfiki manjəhad sulumani ana leli (mazavu gani 2.42-47 ; 4.32-36). Àngəhad ere ye ti Pol zal asak ga Yezu àgray ni ; nahkay ka ya ti mejenjey wakita ga Pol ni ti məsəra məlañ ya tədəmki ma na. Wakita ge tuwi ga ndam asak ga Yezu ni awəlkabu Ma Məweni Sulumani ni akaba wakita ga ndam asak ga Yezu ya təbikioru ana mis ni, ti Wakita Məweni ge Melefit dek mîgi wakita bəlañ.

Ka 1.8 ti Yezu àhi ana ndam gayañ ni : « Akəgrumkua sedi a Zerəzalem, ka had Zəde, ka had Samari, ku kè sliri ga məlañ a dek. » Ma hini adəfiki ana leli ahəmamam Luk àslamalakabu wakita ni : ka mənjəki gani àngəhad zlam ya àgravu a Zerəzalem ni (1-7), mək àngəhad zlam ya àgravu ka had Zəde akaba ka had Samari ni (8-12) ; kələñ

gani àngəhad zlam ya àgravu ka had driŋ-driŋeni ni (13-28).

Luk àngəhad pakama ndahanj ya ndam asak ga Yezu tèhi ana mis ni (mazavu gani 2.14-36 ; 10.34-43) ; nahkay adafay ahemamam māhi Ma Meweni Sulumani ana mis ni. Luk àngəhad ma ga vu ga ndam asak ga Yezu ya tèdəm kē meleher ga ndam ge seriya ni (mazavu gani 4.8-12 ; 7.2-53). Azuhva pakama gani nani ti mèsara zlam ya ti ndam ga Yezu tégəskabu na lala.

A wakita ni bu dék Luk awayay aŋgəhad zlam kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni. Adafay slimy ga məlanj ndahanj ya ndam asak ga Yezu tòru ni, akaba slimy ga ndam ga ŋgumna ya tèdi ahàr ana tay eslini ni. Ku ka ya ti ndam ga Yezu tìcivu ndo nəŋgu ni àngəhad ma gani kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni (15.1-2).

Luk àdəm màgosay Məsuf Njəlatani koksah (5.1-11 ; 8.9-25). Adafay daliya ya ndam ga Yezu tècakay ni (mazavu gani 5.40 ; 7.54-60). Ay adafay njəda ga Yezu ya àniviyu ana ndam ga Yezu ni daya. Àngəhad tewi ga ndam asak ga Yezu ya tággray àna njəda ga Məsuf Njəlatani ni (mazavu gani 2.1-12 ; 3.1-10). Nahkay mèsara, Yezu ti naŋ àbu àna njəda dal-dal, avi njəda ana leli daya.

Yezu adəm Melefit aməvi Məsuf Njəlatani ana ndam asak gayan

¹ Teyfil goro ni, nəbukki wakita naħanj keti. A wakita goro ya ti nəbukki enjenjeni ni bu ni ti, nàŋgəhaduka tewi ga Yezu ya àgray na akaba zlam ya àcahi ana mis na dék. Nàŋgəhadukaba

dek kwa ka mənjəki ge təwi gayan² duk àbivu ana vad ya ti Melefit àzoru naŋ agavəla na. Wudaka Yezu àcəloru agavəla nahəma, àhia ma ana ndam ya àdaba tay a, tìgia ndam *asak gayan a ni. Àhi ana tay ere ye ti naŋ àwayay tâgray ni, àhi ana tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani.³ Ara àcaka daliya, àməta ti àŋgazlivu ana tay, àgra zlam a gərgəri ti tâsər naŋ àna sifa ededinj. A huɗ ga vad kru kru fadani bu àrəkia ka tay a sak kay, àhi ma ana tay àki ka *Məgur ge Melefit.⁴ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu àzum zlam akaba tay nahəma, àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a, Baba goro aməvi zlam ana kəli. Nahkay zla nahəma, kəsləkumaba a Zerəzalem a ba, jəgum zlam gani ya ti aməvi ana kəli ni.⁵ Zeŋ ti àbara mis àna yam a. Lekələm ti ni vad bal kama Melefit *aməbaray kəli àna Məsuf Njəlatani. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

⁶ A vad nahaŋ nday təbu akaba Yezu ti tìhindifiŋa ma, tèhi ahkado : « Bay geli, kara kagray ti ndam *Izireyel tâgur məlaŋ zlam gatay keti ti nihi həya aw ? »⁷ Àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Bay ya ti àfəkad vad gani akaba sarta gani ti Baba goro. Lekələm zla ti Melefit àvi divi ana kəli ga məsərani ndo.⁸ Ay zla ti Melefit aməbəkiaya Məsuf gayan ke kəli a, nahkay akəgrumkua sedi àna njəda gayan a. Akəgrumkua a Zerəzalem, ka had *Zəde, ka had *Samari, ku kè sliri ga məlaŋ a dek. »⁹ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, nday təbu tamənjaləŋ ti, Melefit àzoru naŋ agavəla a huɗ melefit vu, mək məguduŋguduŋ àŋgah naŋ, tìpi naŋ va do.

10 Yezu àra àslèka ti nday tèbu tamènjoru agavèla kekileña. Eslini mis cù mèbakabu azana bèd-bèdani tèrhèrkia ka tay a, **11** tèhi ana tay ahkado : « Ndam Gelili, kémènrumoru agavèla ti kamam ? Yezu gani kipuma nañ a àdoru e melefit vu ti, amanga day akada gayan ya ti kipum nañ òru e melefit vu ni. »

Ndam asak ga Yezu tèdaba mis ga mènguyu a mèlaj ga Zudas va

12 Ka sarta gani nani ti nday ka hèma ya tèzalay *Oliviye ni. Hèma gani nani drij drij kay akaba Zeruzalem do, àgray ezewed kru. Nahkay nday nakèn tèslèka eslina, tènja a Zeruzalem a. **13** Tòru tìnja ti tècèloru a ahay gatay ya tanjèhadviyu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahàr ga ahay nahaj. Nday gani ti ata : Piyer, Zeñ, Zek, Andre, Filip, Tumas, Bartelemi, Meciyù, Zek wur ga Alfe, Simu nañ bèlanj ga ndam ya takadvakivu ka had' gatay ni, nahaj ni ti ni Zud wur ge Zek. **14** Nday dek tèbu tècakalavu kélavad akaba wál ndahañ, akaba Mari mèn ga Yezu akaba bèza ga mèn ga Yezu. Tècakalavu ti ga mahèngalay Melefit.

15 Àra àgra vad' a bal ti bèza ga mèn geli tècakalava, tègray nday diñ àna kru kru cù. Eslini Piyer ècikaba e kidin gatay ba, àhi ana tay ahkado : **16-17** « Bèza ga mmawa, ahaslani Zudas nañ bèlanj geli Melefit àdaba nañ a ga magrakabu téwi akaba leli a, ay ti nañ gani àdèfikia divi a ana ndam ya tègès Yezu na. Àgray nahkay nahèma, kwa ahaslani Devit àdèmkia ma ka nañ a. Ma gani nani ti àdèm àna njèda ga *Mèsuf Njèlatani, àbu

məbəkiani a Wakita ge Melefit bu. Nahkay ahàr àdəm ma gani nani si mâgravu kwa. »

¹⁸ Ga Zudas ya àdəfiki divi ana mis ni ti àgudara zlam a. Tèvi siŋgu azuhva nani, mək òru àsəkum vədaŋ àna naŋ. Eslini naŋ nakəŋ àdəd'a ma ma, huŋ gayaŋ ni àtəzkaba tuh, dindey gayaŋ dek àhəraya a dala va. ¹⁹ Ndam Zeruzalem dék tāra tīcia zlam gana ya àgravu na ti, təzalay vədaŋ nani Hakel-dama, awayay adəmvaba àna ma gatay a ti dala ge mimiz.

²⁰ Nahkay Piyer àhi ana tay : « Àbu məbəkiani a wakita ge Limis bu :

“Ti tâmbräŋ ahay gayaŋ, ti maslaŋa ànjəhađvù va ba.” *

« Àbu məbəkiani keti :
“Ti maslaŋa nahaj mâzay məlaŋ gayaŋ ni, mâgray téwi gayaŋ ni.” †

²¹ « Nihi nahəma, ahàr àdəm mədumaba maslaŋa nahaj a. Maslaŋa nani ti ahàr àdəm si naŋ e kidiŋ ga ndam geli ya tâdəbay Bay geli Yezu ka ya ti leli məbu masawaday akaba naŋ ni, ²² ànjəki ka fat ya ti Zeŋ *abaray Yezu ni duk ànivoru ana vad ya ti Melefit àzaba Yezu e kidiŋ geli ba, àzoru naŋ agavəla ni. Leli ti magrakia sedi ka maŋgaba ga Yezu a, nahkay ahàr àdəm bəlaŋ gatayani məhərkivaya ke leli a. »

²³ Piyer àra àdəma ma nana ti təhəl mis c₄, bəlaŋ gani slimy gayaŋ Zəzef, mis təzalay naŋ Barsabas, slimy gayaŋ nahaj Zəstas ; maslaŋa nahaj ni ti ni slimy gayaŋ Matiyas. ²⁴ Eslini nday dék tāhəŋgalay Melefit, tâdəm : « Bay geli, nak kèsəra ere ye ti

* ^{1:20} Limis 69.26. † ^{1:20} Limis 109.8.

àniviyu ana mis a məbəruv bu na dek. Nahkay dəfiki maslaŋa ya kàdaba naŋ e kidiŋ gatay c̄enii hini ba ni ana leli. ²⁵ Maslaŋa ya nak akadaba naŋ a ni ti, emigi zal asak a məlaŋ ga Zədas ni vu ga magray təwi gayan. Zədas ti àsləkaba, àdoru ka məlaŋ gayan nahəŋ zlam gayan. » ²⁶ Tàra təhəŋgala Melefit a nahkay ti təgraki ca-ca ka tay ti təsərkaba maslaŋa ya ti Melefit àdəkiba ni, mək àdədkı ka Matiyas. Nahkay Matiyas nakəŋ ahurkiviyyu ka ndam *asak kru mahar bəlaŋjani ni.

2

Melefit asləribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayan

¹ Ka fat ga wuməri ge *Peñtikwet ti ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni təŋgasvu dek ka məlaŋ bəlaŋjani. ² Eslini həya tici daðay ga zlam àhəndabiyu gwar e melefit bu akada ga aməd ya ti akəzlay kay kay ni. Mək daday ni àhəndiyu a ahay ya ti nday təvu manjəhadani ni vu dek. ³ Nday nakəŋ tìpi zlam ndahan, zlam gani nday nani tamənjavu akada arəd ga aku ni, tədevu, tənjəhadki bəlaŋ bəlaŋ ka tay dek. ⁴ *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana tay a dek. Eslini tənjəki ka mazlapani àna ma həma ndahan gərgərani, ku way way do azlapay àna pakama ya ti Məsuf Njəlatani àdəfiki ni.

⁵ Ka sarta gani nani ndam *Zəde ndahan təbu a Zerəzalem, tawayay magray ere ye ti àbəlafəŋ kè Melefit ni. Nday nani təsləkabiya a kəsa gərgərani ba ka had ga məlaŋ na dek. ⁶ Tàra ticia daday na ti təŋgasvu ka ahar bəlaŋ. Eslini ku way way do e kidiŋ gatay bu èci zlapay àna ma həma gayan,

maslaŋa ndahaŋ e kidiŋ ga ndam ga Yezu ni bu azlapay àna naŋ ni. Ere ye ti àgravu ni ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁷ Tèdəm ahkado : « Ere ye ti mici ni agravu ahémamam ? Nday hini ya ti təzlapay ni nday ñek ndam Gelili do aw ! ⁸ Ay ti ku way way do e kidiŋ geli bu naŋ àbu eci nday tèbu təzlapay àna ma hëma gayaŋ ni ti àgravu ahémamam ? ⁹ E kidiŋ geli bu ahalay ti mis tàslékabiya a kësa gërgërani ba kay : mis ndahaŋ tàslékabiya a Part a, ndahaŋ e Medi, ndahaŋ e Elam, ndahaŋ keti a Mezopotami, ka had *Zude, a Kapados, a Ponj, a Azi, ¹⁰ e Firizi, e Pemfili, e Ezip a, mis ndahaŋ ti ni tàslékabiya ka had Libi gwar e Sirenj, akaba a Rom a. ¹¹ Mis ndahaŋ e kidiŋ geli bu ndam Zude, ndahaŋ ti ni tigi ndam Zude migeni. Ndam Kret akaba ndam Arabi tèbu e kidiŋ geli bu daya. Ay ti ku way way do e kidiŋ geli bu eci ere ye ti ndam nday nani təzlapay ni àna ma hëma gayaŋ. Nday tèbu tèdəmki ma ka zlam sulumanı ya Melefit àgray ni. » ¹² Nahkay zlam gani àhëliaba ahàr ana tay a, tèsər ere ye ti tagray ni do. Nahkay tèdəm e kidiŋ gatay bu ahkado : « Ere hini ya agravu ni ti awayay adəmvaba mam ? » ¹³ Mis ndahaŋ ti ni tèyefiŋ kà ma gani, tèdəm : « Nday ya ti təzlapay nahkay ni ti zum àkadkaba tay a. »

Pakama ge Piyer ya ahi ana mis ni

¹⁴ Eslini Piyer ècikaba akaba ndam *asak ndahaŋ kru mahar bëlaŋani na, àhi ma ana mis ya ti tèbu eslini ni. Àzlapay kay kay, àdəm : « Lekélum ndam *Zude akaba lekélum ya ti kanjëhadum a Zeruzalem ni ñek, bumi slimy ana ma goro ya nəhi ana kuli ni : ahàr àdəm kicəm ere ye ti agravu ni

lala. ¹⁵ Lekélém kàdémum bi zum àbu akaé nday ndani zla ték, aha ! Nahkay do ; njemdi ambélmbu ya ge miledé mba timey ! ¹⁶ Nih*i* ti pakama ga bay mahéngaray pakama ge Melefit Zéwel ya àédém ahaslani ni àbu agravu sawañ. Àédém ahkado :

¹⁷ “Melefit àédém : Ka sarta ga mandav ga mélanj wudak nahéma, anébékiaya Mésuf goro àki ke mis a deñk.

Nahkay béza gekéli zawalani akaba walani atéhéngri ma goro ana mis ; dagwá gekéli etipi zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni ;

medewél gekéli day kisim emizidekvéku ka tay kay. ¹⁸ Iy nahkay, ka sarta gani nani anébékiaya Mésuf goro

ka ndam mégru téwi zawalani akaba walana deñk, mék atéhéngri pakama goro ana mis.

¹⁹ Eslini anagray zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni kay agavéla akaba ka had :

mis etipi mimiz, aku akaba azék dél-dél.

²⁰ Fat amasladay va do, emigi lévén ; kiyi day emigi ndizeni akada mimiz.

Zlam gani nani amagrava nahéma, vad ga Bay geli ara wudak.

²¹ Eslini ti ku way way do àézala slim*i* ga Bay geli a ti

Melefit amahéngay nañ.” * »

²² Piyer àhi ana tay keti, àédém : « Ndam *Izireyel, bumi slim*i* ana ma goro ya ti néhi ana kéli ni. Lekélém deñk kàséruma, Yezu zal Nazaret ni ti Melefit àéfiki ana kéli ti àézaba nañ ga mégri téwi gayañ a. Àéafaki ti àna magray téwi gérgérani kay

* **2:21** Zéwel 3.1-5.

ya mis tìpi day-day ndo, àvi ana Yezu ni. ²³ Maslanja gani nani ti zlam àgrakiva akada ge Melefit ya ti àdäm ahaslani na, adaba Melefit ti àséra zlam ya amagravu na dek. Lekélum kijinjuma nañ a àna mægæsi nañ ana ndam ya tègëskabu ma ge Melefit do na, ti tâkadffæn nañ kà tëndal. ²⁴ Ay Yezu àra àmëta nahkay ti Melefit àhëngaraba nañ a, àzaba nañ a daliya ge kisim ni ba. Melefit àgray nahkay ti mèséra njëda ge kisim ni àhëca ga mægæs Yezu a. ²⁵ Nahkay Devit àdëmkia ma a wakita ba, àdäm ahkado :

“Nìpia Bay Melefit goro kélavað ka ma goro a, nañ àbu ka ahar ga ñaf kà gëvay goro ti nàgægær ba. ²⁶ Nahkay mëbäruv goro amér dal-dal, nidi limis àna mémérani daya.

A vu goro bu ñek nàséra Melefit amara mëgru sulum gayañ.

²⁷ Bay goro Melefit, nàséra akëmbræn nu e kisim bu do ;
ti mis gayak *njëlatani ezi ti, akavay divi gani do.
²⁸ Këdëfukia divi ya ti nànjët sifa àna nañ na ; anämärvu dal-dal adaba nak këbu akaba nu.” [†] »

²⁹ Piyer nañ àbu adëmoru ma gayañ ni nahkay ti àhi ana tay ahkado : « Bëza ga mmawa, ahàr àdäm nëhi ma gani ana këli vay-vay : bëñ ga bëñ geli Devit ti àmëta, tìleba nañ a àndava. Ku kani nànjë ni mindivinj gayañ àbu a kësa geli bu. ³⁰ Ay Devit ti nañ bay mëhëngri *pakama ge Melefit ana mis. Àséra Melefit àmbadia, àhi ahkado : “Biliñ e kidiñ ga bëza huñ gayak bu amëzum bay gayak.” [‡] ³¹ Nahkay wudaka ere gani agravu ti àséra : àséra

† **2:28** Mënjay Limis 16.8-11. ‡ **2:30** Mënjay Limis 132.11 ; 2 Semiyel 7.12-13.

*Krist *Bay gədakani ya amara ni aməmət mək amanjabə e kisim ba. Ara àsəra ti àdəmki ma ke Krist, àdəm :

“Melefit àmbrəŋ naŋ e kisim bu ndo, vu gayaŋ èzi ndo daya.” §

³² « Yaw Yezu gani ya ti nəzlapiki ana kəli ni ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Leli ndahan ni dek magray sedi gani tata. ³³ Bəŋjani Melefit àzoru naŋ agavəla, àfəkad naŋ kà ahar ga daf gayaŋ, mək àvi Məsuf gayaŋ Njəlatani akada gayaŋ ya ti àhi ahaslani ni. *Məsuf Njəlatani gani nani ti Yezu àbəkia ke leli a. Nahkay ere ye ti kipəm akaba kicəm ni ti təwī gayaŋ. ³⁴ Devit ti Melefit àzoru naŋ e melefit vu ndo. Naŋ naŋani àna ahər gayaŋ àdəm :

“Bay gel Melefit àhi ana bay goro : Njəhadə gwar kà ahar ga daf goro a, a məlaŋ ga gədakani va.

³⁵ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak
akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” *

³⁶ « Nahkay ahər àdəm lekələm ndam Izireyel dek kəsərum lala zlam gani ge jiri : Yezu gani ya kəkađum naŋ àna *madarfəŋ naŋ kà təndal nahəma, naŋ Bay gədakani ya Melefit àslərbiyu ni, Melefit àdaba naŋ a, ègia Krist a. »

³⁷ Nday nakəŋ təra ticia ma ge Piyer na ti bəruv àtikaba ana tay a. Eslini tihindifiŋa kè Piyer a akaba ndam asak ndahan na, tədəm : « Bəza ga mmawa, nihi ti magray ahəmamam ? » ³⁸ Piyer àhəŋgarfəŋ,

§ ^{2:31} Limis 16.10. * ^{2:35} Limis 110.1.

àhi ana tay ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekèli a, ku way way do *tâbaray nañ àna *slimi ga Yezu Krist. Nahkay ti Melefit ambərfənja zlam magudarani gekèli ni kè kèli a. Amèvi Mèsuf Njølatani gayan ana kèli daya. ³⁹ Ere gani nani ti Melefit àdèm amèvi ana kèli akaba ana bëza gekèli. Amèvi ana ndam ya tèbiyu drij ni daya. Bay Melefit geli amèvi ana mis ya ti amazalakabu tay ni dek. »

⁴⁰ Eslini Piyer àhi ma ndahanj gëgérani ana tay kay, awayay ti tègësiki. Àhi ana tay : « Gësumkabá ti Melefit mâhëngay kèli, slakumkiba ka ndam magudar zlam ye e hini vu na ! » ⁴¹ Eslini mis ndahanj kay e kidinj gatay bu tègëskabá ma ge Piyer na. Tàra tègëskabá ma gayan na ti ndam asak ni tâbaray tay. Ka fat gani nani mis agray dëbu mahkèr tèhurkiviya àkiva ka ndam mëfèki ahàr ka Yezu na.

Manjəhad ga ndam mëfèki ahàr ka Yezu

⁴² Ndam mëfèki ahàr ka Yezu ni dek tèbu tici ere ye ti ndam *asak tècahi ana tay ni kélavad ; tèbu tècakalavu ka ahar bëlanj, tèbu tèzumkabu zlam ka ahar bëlanj, tèbu tahëngalay Melefit ka ahar bëlanj daya. ⁴³ Ndam asak ni tèbu tagray zlam gërgéri kay ya mis tipi day-day ndo ni àna njëda ge Melefit. Nahkay mis ni dek angwaz awèr tay. ⁴⁴ Ndam mëfèki ahàr ka Yezu ni dek tanjəhad ka ahar bëlanj, zlam gatay day dek mebedekabani ka ahar bëlanj. ⁴⁵ Tësëkumoru vëdanj gatay akaba zlam gatay ndahanj gëgérani ; tedevu siñgu gani, ku way way do tèdi ka wudëra gayan. ⁴⁶ Kélavad nday tèbu tècakalavu a dalaka ga *ahay gëdakani ge Melefit

ni bu ka ahar bəlanj. A magam day təbu təzumkabu zlam ka ahar bəlanj. Nday təbu təzumkabu zlam nahkay ti àna hud bəlanj àna məmərani. ⁴⁷ Təbu tazləbay Melefit kəlavad̄ daya. Nahkay ere ye ti tagray ni dək àbəlafəŋ kə mis dək. Eslini Bay gel ahəŋgakivu mis ndahanj kəlavad̄, abəkiviyyu tay ka ndam məfəki ahàr ndahanj ni.

3

Piyer ahəŋgaraba zal dəra

¹ Ga məlafat a vad̄ naħaŋ àna njemdi mahkər naħema, ata Piyer nday ata Zeŋ təbu takoru a *ahay gədakani ge Melefit ni vu ga mahəŋgalay Melefit, adaba sarta gani ènjia. ² Zal naħaŋ àbu manjəhadani kà gəvay ga ahay gədakani ge Melefit ni, kà mahay ya ti təzalay Mahay Maħəlani ni. Zal nani ti tiwieya naŋ dərana, àsawaday koksah. Kəlavad̄ mis təzoru naŋ, tafəkad̄ naŋ eslini ga mahəŋgalafəŋa zlam kə mis ya təhuriyu a ahay gədakani ge Melefit ni vu na. ³ Naŋ nakəŋ àra èpia ata Piyer nday ata Zeŋ a tawayay təhuriyu a ahay gədakani ni vu ti, àħəŋgalafəŋa zlam kà tay a. ⁴ Ata Piyer nday ata Zeŋ tħara tħicja ma gayaŋ na ti tħebki eri ndekwa ndekwa, mək Piyer àhi ahkado : « Mənjaləŋ kə leli ! » ⁵ Nahkay zal nakəŋ àmənjaləŋ kà tay lala, adaba àhi ana ahàr ara aŋgətfeŋa zlam kà tay a. ⁶ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Siŋgu àfu bi, gru day àfu bi, ay ere ye ti àfu ni ti nəvuk : àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret ni ti cikaba, kâsawaday ! » ⁷ Àra àhia ma na nahkay ti àgəs ahar ga daf ga zal dəra ni ga mezefteba naŋ a. Piyer àra àgəs ahar gayaŋ na ti asak ga zal dəra ni tħigia njaŋ-njaŋana

huya. ⁸ Nahkay zal déra ni ècikaba cèkwað mæk àsawaday. Eslini nañ nakəñ àhuriyu a dalaka ga ahay gèdakani ge Melefit ni vu nday akaba ata Piyer nday ata Zeñ. Ka ya ti ahuriyu a dalaka ni vu ni ti ahèroru agavèla, azlaboru Melefit hihi. ⁹ Ka ya ti nañ àbu asawaday, azlèbay Melefit nahkay ni ti mis ye eslini ni dék tìpia nañ a. ¹⁰ Tàra tìpia nañ a ti tèsèra nañ a lala : nañ zal ya ti ànjèhad kà gèvay ga ahay gèdakani ge Melefit ni kà mahay ya tèzalay Mahay Mañèlani ni, nañ ya àhèñgalafèña zlam kè mis a ni. Tàra tèsèra nañ a, tìpia ere ye ti àgrakivu na ti, àgria ejep ana tay a, àsia añgwaz ana tay a dal-dal daya.

*Poyer ahi ma ana mis a dalaka ga ahay gèdakani
ge Melefit ni bu*

¹¹ Eslini zal nakəñ àslèkafèña kà ata Piyer nday ata Zeñ a do. Nahkay mis ni dék tacuhwakioru ka tay, tèvelin tay adaba ere ya tìpi ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday a dalahay ya tèzalay Dalahay ga Salomoñ ni bu. ¹² Piyer àra èpia mis na nahkay ti àhi ma ana tay, àdèm ahkado : « Ndam *Izireyel, ere ye ti àgravu ni ti kègrum ejep gani ti kamam ? Kèmènjugmlèñ ana leli nahkay ti kamam ? Kèhumi ana ahàr leli màhèñgaraba zal hina ti àna njèda geli geleni aw ? Tèk day ti kèhumi ana ahàr Melefit àhèñgaraba nañ a ti adaba leli màbèlafèñ kà nañ palam aw ? ¹³ Melefit ti nañ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekùp, Melefit ga ata bëñ geli dék. * Nañ gani àgray ti zal hini mânçgaba adaba awayay ti mis tâzlèbay Yezu bay mègri tèwi ni. Ay lekùlum ti kàgèsumi nañ ana ndam ga ñgumna,

* **3:13** Mènjay Mahèrana 3.6, 15.

mék ka ya ti Pilet awayay afékad nañ ni ti këhumí àfekad nañ ba. ¹⁴ Lekulum kàwayum ti tâfekadi Bay *njelatani jireni ni ana kuli ndo ; kàwayuma ti tâfekadi maslaña ya ti àbazähl mis ni ana kuli sawañ. ¹⁵ Yezu ti nañ Bay mëvi sifa ana mis ni, ay tàkad nañ ti ka mawayay gekuli. Tàra tàkada nañ a ti Melefit àhëngaraba nañ e kisim ba. Àhëngaraba nañ a ti leli mìpia, magray sedi gani. ¹⁶ Leli ti mëfeki ahàr ka Yezu, magray tewi àna slimì gayañ, adaba nañ ti njëda àføj. Yezu awayay ti mis tâzlëbay nañ, nahkay àhëngaraba zal hina. Lekulum dek kësëruma zal hina, kipuma ere ye ti àgrakivu na. Iy, zal hini ègi njalañ-njalañjani kè meleher gekuli ti adaba leli mëfekia ahàr ka Yezu a.

¹⁷ « Bëza ga mmawa, nèsëra ere ye ti këgrumi ana Yezu lekulum akaba gëdákani gekuli na këgrum ti adaba kësërum Yezu nañ way ndo palam. ¹⁸ Ay kwa ahaslani Melefit àhibiya ana ndam mahëngaray *pakama gayañ na dék, ahàr àdäm *Krist acakay daliya kwa, mék nday day tèhi pakama gani ana mis. Pakama ge Melefit nani ya àdämki ke Krist ni àgrava ededij a. ¹⁹ Ègia nahkay ti mbatumkaba majalay ahàr gekuli a, dëguma afa ge Melefit a. Nahkay ti ambärfëña zlam magudarani gekuli ni kè kuli a. ²⁰ Bay gelí amëvi sarta ga mëpësabana ana kuli, amëslëribiyu Yezu *Bay gëdákani ya amara ni ana kuli. Yezu ti Melefit àdiaba nañ ana kuli a kwa ahaslana. ²¹ Ahàr àdäm mânjëhad a hu ñ melefit bu hayañ duk abivoru ana sarta ya ti Melefit amagraya zlam a dék mëwena ni kwa. Kwa ahaslani Melefit àhibiya pakama gana ana ndam njelatani ya tâhëngaray

pakama gayaŋ na, nday day tèhi pakama gani ana mis. ²² Nahkay kwa ahaslani Mʉwiz àhi ana ndam Izireyel ahkado : “Bay Melefit aməsləribiyu bay mahəŋgaray *pakama gayaŋ naħaŋ ana kʉli akada nu. Bay nani ti amələbu bəlaŋ e kidiŋ ga bəza ga məŋ gekʉli bu. Pakama gayaŋ ya aməhi ana kʉli ni dek ti akəbumi slimī lala. ²³ Maslaŋa ya ti aməbi slimī do ni ti ahàr àdəm tāgaraba naŋ e kidiŋ ga ndam ge Melefit ba, tākad naŋ.” ^{† 24} Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni dek tèdəmkibiyu ma ka zlam ya àgravu ka sarta gelī na. Ànjəki kwa ke Semiyel, àbivoru ana nday ndahaŋ ya tāhəŋgaray pakama ge Melefit ni dek. ²⁵ Pakama ge Melefit ya ndam mahəŋgaray pakama gayaŋ tèdəmbiya, Melefit àdəm anagray zlam ni ti, àgria zlam gana ana kʉli edediŋ a. Lekʉlʉm day ja gekʉli àkibu ka pakama ya ti Melefit *àwəlkabu akaba ga ata bəŋ ga bəŋ gekʉli ni. Melefit àhi ana Abraham ahkado : “Anəgri sulum goro ana jiiba gərgərani ga hað ni dek. Anəgri ana tay ti àna bəza huð gayak.” ^{‡ 26} Bay məgri təwi ana Melefit ya Mʉwiz àdəmkibiyu ma ni ti, Melefit àŋgazliaya naŋ ana kʉli a enjia. Àsləribiyu naŋ ana kʉli ti məgri sulum gayaŋ ana kʉli akaba ti məmbatikaba majalay ahàr magədavani na ana kʉli a dek. »

4

*Gədákani ga ndam Zʉde tagrafəŋa seriya kà ata
Piyer nday ata Zeŋ a*

[†] 3:23 Mənjay Mimbiki 18.15, 18, 19. [‡] 3:25 Mənjkiani 22.18 ; 26.4.

¹ Ka ya ti ata Piyer ata Zeñ tèbu tèzlapi ana mis nahkay ni ti ndam *mañgalabakabu mis akaba Mel-efit ni akaba bay ga ndam majègøy *ahay gèdakanani ge Melefit ni akaba ndam *Seduseyen ni tèrækia ka tay a. ² Nday nakøñ tèzumkia børuv ka ndam *asak ga Yezu cœni na adaba nday tèbu tècahi zlam ana mis, tèhi ana tay Yezu àngaba e kisim ba, mis tanjaba e kisim ba tata daya. ³ Eslini tèdøm tègøs ndam asak cœni ni, tèbiyu tay a døngay vu, adaba mèlakarawa ègia, sarta àbi ga magraføja seriya kà tay a bi. Nahkay tègøs tay, tèbiyu tay a døngay ni vu, tèndøhadviyu hundum. ⁴ Ay ti mis dal-dal e kidin ge mis ya tìci pakama ga ndam asak ni bu tèfækia ahàr ka Yezu a. Nahkay ndam mafèki ahàr ka Yezu ni tèsgakivu, nday dekeni tègray mis døbu zlam.

⁵ Hajøñ gani zla nahøma, bøbay ga ndam *Zude akaba gèdákani gatay akaba ndam *mèsér Wakita ge Melefit ni tècakalavu a Zeruzalem. ⁶ E kidin gatay nani bu nahøma, Anna nañ gèdakanani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni, Kayif, Zeñ, Eleksender, akaba ndam ga hud ahay ga ndam gèdákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni dék. ⁷ Nday nakøñ tèra tècakalava nahkay nahøma, tèhølbìyu ata Piyer ata Zeñ kè meleher gatay. Tèra tìnchia àna tay a ti nday nakøñ tihindifiña ma kà tay a, tèhi ana tay ahkado : « Kàhøñgarumaba mis a ti àna njøða ga way ? Way àvi divi gani ana kùli way ? » ⁸ Eslini njøða ga *Mèsuf Njølatani èsliva a vu vu ana Piyer a, mèk àhøñgriføñ ana tay, àdøm : « Lekùlum bøbay akaba lekùlum gèdákani ni, ⁹ kìhindømfìña ma kè leli a àki ka zlam sulumani ya mègri ana zal døra

ni, kèdəmum ahəmamam màhəŋgaraba naŋ a ni mam ? ¹⁰ Tamal kihindəmfija kè leli a nahkay nahəma, lekuləm dek akaba ndam *Izireyel dek sərumki : maslaŋa ya àŋgaba, naŋ hi kè meleher gekəli ni ti, màhəŋgaraba naŋ a ti àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret, adaba naŋ ti njəfa àfəŋ. Naŋ gani ti lekuləm kàdarumfəŋja kà təndal a àməta, ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. ¹¹ Yezu ti Melefit àdəmkia ma a Wakita gayaŋ ni ba. Ma ge Melefit ya àdəmkı ni ti nihi :

“Akur nahəŋ àbu ti lekuləm ndam mələm ahay kàwayum magray təwi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawaŋ.” *

¹² « Melefit ahəŋgay mis ti si àna naŋ kwa ; do ni ti àdaba maslaŋa nahəŋ a duniya ba ga mahəŋgay mis àna naŋ a ndo. »

¹³ Ndam magray seriya ni təra tìcia pakama ga ata Piyer ata Zen na ti, àgria ejep ana tay a, adaba tìpi ti nday mis nahkay, təcahay zlam ndo daya. Tèsəra tay a nday ndam ya tədəbay Yezu ni. ¹⁴ Ay ti tìpi mašlaŋa ya àŋgaba ni naŋ jika kà gəvay gatay nahəma, təŋgət ma ga məhəŋgrifəŋjani ana tay ndo.

¹⁵ Tèsər ere ye ti təhəŋgrifəŋjani ana tay ni va do ni ti, tədəm təhəliyu tay e mite vu. Təra təhəlaya tay a ti ndam magray seriya ni təzlapay e kidiŋ gatay bu, ¹⁶ tədəm ahkado : « Məgri mam ana tay mam ? Ndam Zeruzalem dek tèsəra nday təgra ere ya mis tìpi day-day ndo ni kè eri ge mis a dek. Nahkay ñgay təgray ndo ni ti mədəm koksah. ¹⁷ Mawayay ti pakama gani òru kama va ba nahəma, məcumfəŋja

* ^{4:11} Limis 118.22.

tay kà macali slimì ana maslañja nana. Ku way way do tèhi ma gani ba ; tamal tèhia ana maslañja ti amatras tay. »

¹⁸ Tàra tìndeveriña zlapay gatay na ti tèzalay ata Piyer nday ata Zeñ, tèlègi ana tay, tèhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimì ana Yezu ba, kàcahumì zlam ana mis àna *slimi ga Yezu ba daya. » ¹⁹ Eslini ata Piyer ata Zeñ tèhèñgrifèñ ana tay, tèdèm : « Zlam jireni kè meleher ge Melefit ti, mègësiki ma ana Melefit tèk mègësiki ma ana kùli sawañ aw ? Lekùlum lekùlumeni dëmkaba ma gana. ²⁰ Leli ti mislikì mèmbrèñ mèhi ere ye ti mìpi akaba mìci ni ana mis koksah. » ²¹ Ndam magray seriya nakèñ tèlègi ana tay keti, mèk tèmbrèñ tay. Nday gani tèngèt divi ga matras tay ndo, adaba ndam ga kësa ni dék tèbu tazlèbay Melefit azuhva ere ye ti àgravu ni. ²² Maslañja ya ti tèhèñgaraba nañ a, àgri ejep ana mis ni ti vi gayan àtama vi kru kru fadana.

Ndam mèfèki ahàr ka Yezu tahèñgalay Melefit

²³ Gèdákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gèdákani ndahanj ni tara tèmbrèñja ata Piyer ata Zeñ a ti, ata Piyer ata Zeñ nakèñ tèrèkioru ka ndam gatay, mèk tèngèhadì ma ga ndam ge seriya ya tèhi ana tay ni dék ana tay. ²⁴ Tàra tìcia ma gatay na ti ndam mèfèki ahàr ka Yezu ni dék ma gatay bëlanj, tèhèñgalay Melefit, tèdèm ahkado : « Bay geli, bay ya ti àgraya huñ mel-efit a, had a, dèluv gèdákana akaba zlam gatayana dék ni ti nak. ²⁵ Nak kàgray ti bëñ geli Devit bay mègruk téwi ni mâzlapay àna njèda ga *Mèsuf Njèlatani ni. Devit adèm :

“Ndam ga had gèrgèrani tagray zlabay ti kamam ?

Jiba gergerani tdegezlki ahàr ka zlam masakan*ti kamam ?*

26 Bebay gedákani ga had ni tewelva ga makadvana, bebay ndahan*ŋ* ni day tcakalava ka ahar belanj, nday dekeni tawayay takadffēva kà Bay gel*akaba* *Krist Bay gayan ya àdaba ni.” †

27 « Nahkay bay *Erot akaba Pons Pilet tcakalava ededir a kesa hini ba akaba ndam ga had ndahan*ŋ* akaba ndam jiba Izireyel a. Tcakalavu ti àkivu ka Yezu Bay njelatani ya agruk teuwi ni, naŋ Krist Bay ya kàdaba ni. 28 Tàgray nahkay ti tàgra ere ye ti nak kawayay na dek. Kwa ahaslani kèdembiyu àna njeda gayak amagravu. 29 Nihi ti tdematatra6 leli nahéma, nak Bay gel*bi* slim*i* ana pakama gatay ni lala. Vi njeda ana leli ndam megruk teuwi ni ga mehi pakama gayak ana mis, aŋgwaz àwer leli ba. 30 Ngazli njeda gayak ana mis, hèngaraba mis a, gray zlam gergerani ya mis tipi day-day ndo ni àna slim*i* ga Yezu Bay njelatani ya agruk teuwi ni ti. » 31 Tàra tìndeverija mahèngalay Melefit a ti melanj gatay ya tcakalavu eslini ni àdaday, Mesuf Njelatani àvikivu njeda ana tay dal-dal, mek nday nakèn tdemoru ma ge Melefit vay-vay, aŋgwaz àwer tay ndo.

Ndam mefeki ahàr ka Yezu tebedekabu zlam gatay ka ahar belanj

32 Ndam mefeki ahàr ka Yezu ni nday dek akada mis belanj, majalay ahàr gatay belanj, meberuv gatay day belanj. Nahkay maslaŋa ya ti adém zlam gayan ni gayan gayan*ji* ti àbi. Zlam gatay ni dek tèbedekabu ka ahar belanj sawaŋ. 33 Melefit

† 4:26 Limis 2.1-2.

àvi njèda dal-dal ana ndam *asak ga Yezu ga mèdèmoru pakama àki ka Bay geli Yezu, gayan ya àmèt mèk àngaba e kisim ba ni. Melefit àgri sulum gayan dal-dal ana tay daya. ³⁴ E kidin ga ndam mafèki ahàr ka Yezu ni bu ni, maslanya ya ti aranya àhaci nañ ti àbi. Adaba ndam ya ti vèdan gatay tèbu ahkay do ni ahay gatay tèbu ni tèsèkumoru tay, mèk tèhèlbiyu singu gani, ³⁵ tòbèhad afà ga ndam asak ga Yezu ni. Tòbèhadà ti ku way way do ere ye ti àhaci nañ ni ti tèdi ga wudèra gayan. ³⁶ Zal nañ àbu, slimì gani Zuzef, zal *Levi, tiwi nañ e Sipir. Ndam asak ga Yezu tèzalay nañ Barnabas, awayay adèmvaba « Maslanya ya avi njèda ana mis ni. » ³⁷ Zal nani àsèkumoru vèdan gayan, mèk àhèlbiyu singu gani, àbèhad afà ga ndam asak ga Yezu ni.

5

Ata Ananiyas nday ata Safira

¹ Zal nañ àbu slimì gani Ananiyas, slimì ga wal gani ti ni Safira. Àsèkumoru vèdan gayan, wal gani ni day àwayikia. ² Ara àsèkumoya ti àdafènja singu gana wal gayan ni day àgèsikia, mèk àhèlbiyu mègèjèni gani, àbèhad afà ga ndam *asak ga Yezu ni. ³ Ara àbèhadà singu na ti Piyer àhi : « Ananiyas, *Seteni àhurukviyu a mèbèruv vu ti kamam ? Kàsèkadìa malfada ana Mèsuf Njèlatana, kadafènja singu ga vèdan ya kèsèkumoru na. ⁴ Vèdan ya kèsèkumoru ni ti gayak, singu ya kèngat àna nañ ni gayak daya do aw ? Kàjalaki ahàr ka magray zlam nahkay hi ti kamam ? Malfada ya kàsèkadì ni ti kàsèkadì ana mis hihirikeni do, kàsèkadì ti ana Melefit. » ⁵ Ananiyas nakèn àra

ècia ma ge Piyer na ti àzum mèdèdani mèmètani kwiyah-kwiyah. Mis dék ya ticia ere ye ti àgrakivu na ti angwaz àwèra tay a dal-dal. ⁶ Eslini bëza dagwa tázay kisim gani, tàkambah, mèk tòru tili.

⁷ Agray njemdi mahkér kälèn gani nahëma, wal gani àra. Wal ni àsèr ere ye ti àgrakivu ka zal gayan ni do. ⁸ Piyer àhi ahkado : « Singu ya kàngëtum àna vèdanj ni ti nahkay hi ededinj aw ? » Wal ni àhèngrifèl, àhi : « Iy nahkay gani ededinj. » ⁹ Piyer àhi : « Kèdèmum këgosum Mësuf ga Bay geli ti ahémamam ? Bay slimì, ndam ya ti tili kisim ga zal gayak ni nday tèbu a mahay bu tahèraya. Tara tazay kisim gayak, takoru tili daya. » ¹⁰ Piyer àra àhia ma nahkay ti wal ni àzum mèdèdani mèmètani kwiyah-kwiyah kè meleher ge Piyer huya. Eslini bëza dagwa ni tchèraya, tèdi ahàr ana kisim gani mèk tázay, tòru tìlifiñiyu kà gëvay ga zal gani ni. ¹¹ Ndam mèfèki ahàr ka Yezu ni akaba mis ndahanj ya ticia ere ya àgravu na ti nday dék tègra angwaz a dal-dal.

Ndam asak ga Yezu tagray zlam ya mis tìpi day-day ndo ni

¹² Ka sarta nani ti ndam *asak ga Yezu ni tègray zlam ya ti mis tìpi day-day ndo ni kay kè meleher ge mis. Zlam nday nani àdèfiki njèda ge Melefit ana mis. Ndam mèfèki ahàr ka Yezu ni dék tèbu tècakalavu ka ahar bëlañ a dalaka ga *ahay gëdakani ge Melefit ni bu kélavad. Tècakalavu ti a dalahay ya tèzalay Dalahay ga Salomon ni bu ni. ¹³ Mis ndahanj ya tèfèki ahàr ka Yezu ndo ni tagray angwaz ga mèhurkiviyani ka tay. Akaba nani dék mis tèbu tacalfèn kà ndam mèfèki ahàr

ka Yezu ni, tèdəm nday ndam sulumani. ¹⁴ Kèlavad mis ndahanj təsagakivu dal-dal, zawał akaba wál, təfəki ahàr ka Bay geli Yezu, təhurkiviyu ka ndam məfəki ahàr ndahanj ni. ¹⁵ Nahkay mis təhəlbiyu ndam gatay ya tèbesey do ni e mite vu, təbəhad ndahanj ka slalah, ndahanj ka hətav. Tèdəm bi ka ya ti Piyer akoru gwar eslini ni ti diksi gayanj ni asləkakia ka ndam gatay ndahanj ya tèbesey do na ga mahəñgaraba tay a. ¹⁶ Mis dal-dal ga kəsa ndahanj ya kà gəvay ga Zerəzalem ni day təhəlbiyu ndam gatay ya tèbesey do ni akaba ya ti seteni təniviyu ana tay a ahàr vu, təgri daliya ana tay ni. Ndam ya təhəlbiyu tay ni dék təñgaba.

Ndam asak ga Yezu kè meleher ga gədákani ga ndam Züde

¹⁷ Nahkay gədákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gayanj ndahanj ndam *Sedəseyen ni tizirey ndam *asak ga Yezu ni, təzumkia bəruv ka tay a dal-dal, tèdəm si təgri zlam ana tay kwa. ¹⁸ Eslini təgəs ndam asak ga Yezu ni mək təbiyu tay a dañgay vu kè eri ge mis dék. ¹⁹ Məlavad àra ègikia ka tay a ahay ga dañgay ni ba ti, *məslər ge Melefit àzləkaba mahay ga dañgay na dék, àbaya ndam asak ga Yezu na, mək àhi ana tay : ²⁰ « Dəgum a dalaka ga *ahay gədákani ge Melefit ni vu, kəhumi pakama ga sifa məweni ni dék ana mis. » ²¹ Nday nakəj təgəsikia ma gayanj ya àhi ana tay na. Də ge miledə tòru a dalaka ga ahay gədákani ni vu, tənjəki ka macahi zlam ana mis.

Nday təbu təcahi zlam ana mis ti gədákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tìnja

ka məlaŋ magray seriya na akaba ndam gayaŋ a. Tàra tìnjia ti tèzalakabu gədákani ga ndam *Izireyel ga magray seriya. Nahkay tèsléroru mis ga moru məhəlbiyu ndam asak ga Yezu ya tèbiyu tay a daŋgay vu ni. ²² Nday nakəŋ tòru tìnju a ahay ga daŋgay ni va ti tèdiviyu ahàr ana tay ndo. Nahkay tàsləkabiya, tàngəhadī ma gani ana ndam ge seriya ni. ²³ Tèhi ana tay ahkado : « Mòru mìnju a ti mèdi ahàr ana mahay ga dangay ni dek məzləkvani lala, ndam majəgay mahay ni dek nday jika jika kà mahay ni. Ay ka ya ti màra mèzləkaba mahay na ti mèdiviyu ahàr ana maslaŋa ndo. » ²⁴ Bay ga ndam majəgay ahay gədfakani ge Melefit ni akaba gədákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Mel-efit ni tàra tìcia ma na nahkay ti tèsər ere ye ti tagray ni do. Tèdəm ahkado : « Nihi ti məŋ ga mam àgravu ni mam ? » ²⁵ Nday tèbu təzlapay nahkay ti maslaŋa nahaŋ ènjiki tay, àhi ana tay ahkado : « Cəm day ! Ndam ya ti kəbumiyu tay a dangay vu ni tèbiyu təcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gədfakani ge Melefit ni bu. »

²⁶ Bay ga ndam majəgay ahay ge Melefit ni àra ècia ma na nahkay ti tàsləka akaba ndam gayaŋ a ga məgəsbiyu ndam asak ni. Tòru tègəs tay ti àna njəda do, adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kə mis na ; tèdəm : « Bi mis ni etizligi leli àna akur. » ²⁷ Tàra tègəsbiya tay a ti tèbəhad tay kə meleher ga ndam magray seriya ni, mək gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àləgi ana tay, ²⁸ àhi ana tay ahkado : « Məhia ana kuli a kàcahumia zlam ana mis àna slimi ga zal nani ba simiteni ti, ay nihi ti lekəlkəm kàcahumia ma na ana ndam

Zeruzalem a dék. Nahkay ti kawayum mis tâdâm màkað nañ ti leli zla do aw ! » ²⁹ Eslini Piyer akaba ndam asak ndahanj ni tàhèñgarfèñ, tâdâm : « Ahàr àdâm tîciiki ma ana Melefit mâtama ya ticiiki ma ana mis na. ³⁰ Melefit ga ata bëñ ga bëñ geli ni àhèñgaraba Yezu e kisim ba, nañ ya ti lekélum kèkadum nañ àna *madarfèñ nañ kà têndal ni. ³¹ Àra àhèñgaraba nañ a ti àzoru nañ agavèla, àfèkad nañ kà ahar ga daf gayanj ka mèlanj ga gèdakani ni. Melefit àgray ti Yezu nakèñ mîgi Bay ge mis dék akaba Bay mahèñgay mis dék. Awayay ti ndam Izireyel tâmbatkaba majalay ahàr gatay a ti mêmberfèña zlam magudarani gatay na kà tay azuhva Yezu a. ³² Leli mèséra zlam gani nday nani àgrava ededinj a, magray sedi gani tata. *Mèsuf Njèlatani agray sedi gani daya, Melefit àvia Mèsuf gani nana ana ndam ya tègèsiki ma na. »

³³ Ndam magray seriya ni târa tîcia ma ga ndam asak ga Yezu na ti, tèzumkia bëruv ka tay a dal-dal, tawayay mabazl tay. ³⁴ Ay ti zal Feriziyen nahanj àvu e kidin gatay bu slim gani Gemeliyel, nañ bay mèsér Wakita ge Melefit. Mis dék tègès ma gayanj. Eslini nañ nakèñ ècikaba jik e kidinj ga ndam magray seriya ni ba, àdâm tâhèliyu ndam asak ni e mite vu day. ³⁵ Târa tâhèliya tay a ti nañ nakèñ àhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam Izireyel, dègèzlumki ahàr lala ka zlam ya ti mara mègrumi ana ndam nday nani ni. ³⁶ Nèdâm nahkay ti adaba àpësa vi a 6al Tewdas àhèraya àdâm nañ gèdakani. Nahkay mis àgray diñ diñ fad tâdâba nañ a. Ay târa tâkada nañ a ti ndam gayanj ya tâdâbay nañ ni dék tèdeva, pakama gani

àndav nahkay. ³⁷ Kèlèn̄ gayan̄ ka sarta ga macal mis nahəma, Zudas zal Gelili ni àhəraya, àhəla mis a dal-dal tâdəba nañ a. Nañ day târa tâkad nañ a ti ndam ya tâdəbay nañ ni dek tèdeva. ³⁸ Nihi ti nəhi ana kəli nahəma, kìdəmi slimì ana ndam nday nani va ba, mbrəñum tay tâsləka. Tigi ti ere ye ti tawayay ni akaba tagray ni tewi ge mis hihirikeni nahəma, emebesvu ka ahàr gayan̄. ³⁹ Ay tigi ti tewi ni tewi ge Melefit nahəma, ekisləmki mebeskabana koksah. Kâtəkarum mebeskabana ba, do ni ti bi akəkadumfəñva ti kè Melefit. »

Àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakən̄ tègəskabá pakama gayan̄ na. ⁴⁰ Nahkay tèzaliyu ndam asak ni a ahay vu keti, tèzləb tay mək tələgi ana tay, tèhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimì ana Yezu va ba. » Kèlèn̄ gani tèmbrəñ tay, ti tâsləka. ⁴¹ Nahkay ndam asak nakən̄ tâsləka àna məmərana. Tèdəm Melefit àvi divi gani ana tay ti tâcakay daliya azuhva slimì ga Yezu ti adafaki ti nday tâbəlafəñja kè Melefit a. ⁴² Nahkay kəlavad nday nakən̄ tèbu təcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gədakani ge Melefit ni bu akaba a ahay ge mis bu. Tèhi *Ma Məwəni Sulumani ana mis, tèdəm Krist *Bay gədakani ya amara ni ti Yezu.

6

Tədaba mis adəskəla ga məjənaki ndam asak ga Yezu a

¹ Nahkay ndam madəbay divi ga Yezu təsagakivu. Ka sarta gani nani ti nday ya ti tədəm ma Gres ni tìcivu akaba nday ya ti tədəm ma *Hebri ni do. Ndam ya tədəm ma Gres ni tədəm ka ya ti kəlavad tidi zlam ana wál madakway ni

ti táménjaləŋ ka wál madakway gatay do. ² Ndam *asak ga Yezu kru mahar cœni ni târa ticia ma gatay na ti tèzalakabu ndam madəbay divi ga Yezu ni dék, mək tèhi ana tay ahkado : « Tamal leli ndam asak ni məmbrəŋja mədəm ma ge Melefit a, midi zlam ana mis ti, àbəlay do. ³ Nihi nahəma, bəza ga məŋ gelí ni, dumaba zawal adəskəla e kidiŋ gekəli ba. Ahàr àdəm nday nani ti mis tèsəra tay a nday mis sulumani, *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay dal-dal, tèsəra majalay ahàr sulumana. Akədumaba tay a nahəma, aməvi təwi ge midi zlam ana mis ana tay. ⁴ Nahkay leli ti ni amazay sarta gelí dék ga mahəŋgalay Melefit akaba ga məhi ma gayan̄ ana mis. »

⁵ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni târa ticia ma gatay na ti tègəskabá. Nahkay tèdaba Etiyen̄ a ; naŋ àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal akaba *Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal daya. Tèdaba Filip, Prokwar, Nikanor, Timon̄, Parmenas akaba Nikolas a. Nikolas ti tìwi naŋ a Antiyos ; ègi zal Zude migeni. ⁶ Tèdaba tay a nahəma, tèhəlbiyu tay afa ga ndam asak ni. Ndam asak ni tâhəŋgali Melefit ana tay, mək tèbəki *ahar ka tay ti Melefit māgri sulum gayan̄ ana tay. ⁷ Ka sarta nani mis kay tègəskabá pakama ge Melefit ya àdəmki ka Yezu na, nahkay ndam Zerəzalem ya tađəbay divi ga Yezu ni tèsagakiva dal-dal. Ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dal-dal tègəskabá ga məfəki ahàr ka Yezu a daya.

Gədákani ga ndam Zude təgəs Etiyen̄

⁸ Etiyen̄ ti Melefit àgria sulum gayan̄ a, àvia njəda dal-dal. Nahkay agray ere ye ti mis tìpi dəy-dəy ndo

ni àna njøða dal-dal, agri ejep ana mis. ⁹ Etiyen nanj àbu agray nahkay ti mis ndahañ tècäləñ ma. Nday gani nani ti ndam ga ahay ga *mahøŋgalavù Melefit ya tèzalay « Ahay ga ndam ya tèhølaya tay e evidi ba ni. » Nday gani ndam ga kësa Sireñ akaba ga kësa Eleksendri akaba ndam ga had Silisi akaba ga had Azi : tèbu tagray gejewi akaba Etiyen. ¹⁰ Tèbu tagray gejewi ti Etiyen àwølkia tay ka ma adaba àtama tay àna majalay ahàr sulumani ya *Mësuf Njølatani àvi na. ¹¹ Ara àwølkia tay ka ma ti nday nakøñ tèsækum mis ndahañ ti tèdäm : « Leli mìcifiña nañ àbu endivi Mawiz akaba endivi Melefit. » ¹² Nahkay ndam ezir ge Etiyen nakøñ tèbikivu estena ana ndam Zeruzalem akaba gødákani gatay akaba ndam *mësär Wakita ge Melefit ni mëk tèdøgaki ke Etiyen nakøñ cip, tèzoru nañ kè meleher ga gødákani ya tagray seriya ni. ¹³ Tèhøl ndam ndahañ ga masøkadki malfada daya. Ndam malfada ni tèdäm ahkado : « Maslañha hini ti nañ àbu adämki ma magødavani ka *ahay njølatani ge Melefit ni akaba ke *Divi gayan ya Mawiz àbøki ni, àmbrøñ do. ¹⁴ Leli mìcifiña àdäm ahkado Yezu zal Nazaret ni ara embedkaba ahay gødakani ge Melefit na, ara ambatkaba Divi ya Mawiz àdëflikí ana leli na daya. » ¹⁵ Eslini ndam ya tèvu manjøhadani a ahay ge seriya ni bu ni dek tamønjaløñ ke Etiyen nakøñ ndekwa ndekwa. Tipi ti meleher gayan ni ègia akada meleher ga *mëslor ge Melefit a.

7

Pakama ge Etiyen ya àdäm kè meleher ga ndam

magrafəŋa seriya ni

¹ Eslini gədakani ga ndam *mangalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma kè Etiyen a, àhi ahkado : « Ma ya ti mis tèdəmkuk ni ti jiri ededif aw ? » ² Etiyen nakəŋ àhəŋgarfəŋ, àdəm : « Ata baba akaba bəza ga mmawa goro ni, bumu slimi day. Melefit naŋ ya ti leli dek məbu mazləbay ni àŋgazlivu ana bəŋ ga bəŋ gel Abraham. Àŋgazlivu ti ka ya ti naŋ ka had Mezopotami, òru ànjəhad ka had Haran fanj ndo ni. ³ Àhi : “Mbərbu had gayak akaba ndam gayak, ru ka had ya ti anədəfukki ni.” * ⁴ Nahkay Abraham nakəŋ àsləka ka had ga ndam Selde a, òru ànjəhad ka had Haran. Bəŋ ga Abraham àmət eslini. Bəŋani àra àməta ti Melefit àhi ana Abraham māsləka a Haran a, māra mānjəhad ka had hini ya lekələm kəkumki ni. ⁵ Abraham àra ènbia ka had hina ti Melefit àsi had ndo. Ku məlaŋ gəzit ga micikiani tekedi àsi ndo. Ku nahkay nəŋgu ni, àhi : “Anəvuk had ni dek, kəməta day had ni emigi ga bəza huđ gayak.” [†] Ay ka ya ti Melefit àhi ma nani ana Abraham ni ti, Abraham èwi wur fanj ndo. ⁶ Pakama ge Melefit ya àhi ni naŋ hi, àhi : “Bəza huđ gayak atoru tanjəhad ka had ge mis ndahanj ; etinjua eslina ti etigi evidi, atəgri daliya ana tay vi diŋ diŋ fad. ⁷ Ay ti anatraš ndam ya ti bəza huđ gayak atəgri evidi ana tay ni. Kələŋ gani bəza huđ gayak ni atasləka ka had nana, mək atazləbay nu ka məlaŋ hini.” [‡] ⁸ Melefit àra àhia pakama na ana Abraham a nahkay nahəma, àwəlkabu pakama gayaŋ akaba ga Abraham àna

* ^{7:3} Mənjəkiani 12.1. † ^{7:5} Mənjəkiani 17.8 ; 48.4. ‡ ^{7:7} Mənjay Mənjəkiani 15.13-14 ; Mahərana 3.12.

*mekeley kudi. Abraham àra èwia Izak a, wur ni àgra vad a azlalahkér nahëma èkeli kudi. Nahkay day Izak àra èweya Zekùp a ti èkeli kudi. Zekùp day àra èweya ata bëñ ga jiba geli kru mahar cœni na ti èkeli kudi ana tay.

⁹ « Kélèñ gani ata bëñ ga jiba geli ni tàgrafèña solu kà wur ga mëñ gatay Zuzef a. Nahkay tèsækumioru nañ ana ndam ndahan, mëk ndam nday nani tòru àna nañ ka had Ezip. Ay ti Melefit nañ àbu akaba nañ ; ¹⁰ àzaba nañ a huñ ga daliya gayan ya àgray ni ba dek. Melefit àvia majalay ahàr sulumana daya, nahkay ti ègia awelawa ga *Faron bay ge Ezip na. Nahkay bay Faron nakëñ àfiyu nañ bay mëgur had gayan ni dek akaba huñ ahay gayan ni dek. ¹¹ Eslini lëwir àdaya ka had Ezip a dek akaba ka had Kanañ a. Lëwir àra àdaya nahkay ti, mis tàgra daliya dal-dal ; ata bëñ ga jiba geli ya ka had Kanañ ni tèngat zlam mëzumani va do. ¹² Zekùp àra ècia *alkama àbu ka had Ezip nahëma, àsléroru bëza gayan ata bëñ ga bëñ geli ga mësækumbiyu alkama. ¹³ Ka ya ti àsléroru tay ye cu nahëma, Zuzef àdëfi vu gayan ana bëza ga mëjani ni. Nahkay Faron àra àséra jiba ge Zuzef a. ¹⁴ Eslini Zuzef àsléroru mis ti têzibiya bëjani Zekùp akaba ndam gayan a. Nday dekeni kru kru adëskèla mahar zlam. ¹⁵ Nahkay Zekùp nakëñ òru ka had Ezip mëk àmët eslini. Ata bëñ ga jiba geli day tèmët eslini. ¹⁶ Tàra tèmëta ti tèhèlbiyu kisim gatay e Sihem mëk tèbiyu e mindivin ga Abraham ni vu. Mindivin nani ti Abraham asækumfèña kà bëza ga Hamor e Sihem àna gru a.

¹⁷ « Yaw sarta ya Melefit agray ere ye ti àhi ana

Abraham amagray ni enjia wudak nahëma, ndam *Izireyel ni tèsagakiva, tìgia nday kay ka had Ezip a. ¹⁸ Ka sarta gani nani ti tèfiya bay naħaŋ ka had Ezip a. Bay nani ti àsər Zuzef ndo. § ¹⁹ Nahkay naŋ nakəŋ àgosay ata bəŋ ga bəŋ geli, àgria daliya ana tay a, àhi ana tay si tâboru bəza gatay ya ka ahar ni tâmat. ²⁰ Ka sarta gani nani tiweya Mewiz a, naŋ ti Melefit àwaya naŋ a dal-dal. Ànjehad kiyi mahkər a magam afa ga ata bəŋjani. ²¹ Kələŋ gani tìzligoru naŋ. Tàra tìzligoya naŋ a ti wur dahalay wur ga Faron bay ga had Ezip àdi ahàr mək àzay naŋ, àgal naŋ akada wur ga huđ gayan. ²² Nahkay ti tècahi məsər zlam ga ndam Ezip ni dek. Pakama gayan ya adəm ni dek mis təgəskabu, tewi gayan ya agray ni day àbəlafəŋ kè mis.

²³ « Àra àgra vi a kru kru fađ nahëma, àdəm : “Nakorù nəmənjiyu bəza ga mmawa goro ndam Izireyel kwa.” ²⁴ Àra ènbia ti èpi zal Ezip naħaŋ agri daliya àna zal Izireyel. Eslini naŋ nakəŋ èmbikivu ka maslaŋa ya ti təgri daliya ni mək àkađ zal Ezip ni ka duwa gani. ²⁵ Àgray nahkay ti awayay ti adəfiki ana bəza ga məŋjani ni ti tâsər Melefit amahəŋgay tay ti àna naŋ, ay ti nday gani tèsəriki ndo. ²⁶ Hajəŋ gani nahëma, Mewiz nakəŋ àdi ahàr ana ndam Izireyel ndahaŋ cħ, tèbu takadvu ; naŋ nakəŋ awayay angalabakabu tay. Àhi ana tay : “Ndam goro ni, lekħulum kà məŋ gekħali ti, kihirħamvu ti kamam ?” ²⁷ Ay naŋ ya ti agri daliya ana naŋ naħaŋ ni àhi ana Mewiz ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəŋa seriya kè leli a way ? ²⁸ Kawayay

kèkad nu akad ya kèkad zal Ezip naajan eweni ni aw ?” * 29 Mewiz àra ècia ma nana nahëma, àcuhway ka had Ezip, òru ka had Madiyan, ànjehad eslini. Nañ àbu eslini, àra àda wal a ti, èwifinjä bëza zawañana cü.

30 « Àra àgra vi kru kru fañka ahàr gana nahëma, òru a hud gili vu kà hëma *Sinayi. Eslini ti *mëslér ge Melefit àngazlivu a hud ga aku ya agës mëngëhaf ni bu. † 31 Mewiz nakaj àra èpia ti àgria ejep a, nahkay awayay ahëdakfëñoru ti mîpi lala. Nañ àbu ahëdakfëñoru ti èci dëngu ga Bay geli, ahi ahkado 32 “Nu ti Melefit ga ata buk Abraham, Izak akaba Zekap.” ‡ Mewiz àra ècia ma na ti àngwaz àwëra nañ a dal-dal, àgëgëra, mamënjalëjaní nakaj tekedi èslikì ndo huya. 33 Eslini Bay geli àhi ma keti, àhi ahkado : “Hëlaba kimaka gayak a asak ba, adaba mëlañ ya kicikvù ni ti mëlañ *njëlatani. 34 Nipia lala ahëmamam tégri daliya ana ndam goro ka had Ezip na, niciá tuway gatay a : nahkay nàra ti ga mahëngaya tay a. Nihi nak ti ru, nësléroru kur ka had Ezip.” §

35 « Mewiz ti nañ ya ti ndam Izireyel tåwayay nañ ndo, tèhi ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafëña seriya kè leli a way ?” * ni. Ay nañ ti Melefit àslérirkaboru nañ ana tay ti mîgi bay gatay, mîgi bay mëhëlaba tay e evidi ba daya. Melefit àslérirkaboru Mewiz ana tay nahkay ti, àhi ma gani ti mëslér ge Melefit ya àngazlivu a hud ga mëngëhaf ni bu ni. 36 Bay ya ti àhëlaba ndam Izireyel ka

* 7:28 Mahérana 2.14. † 7:30 Ménjay Mahérana 3.2. ‡ 7:32 Mahérana 3.6. § 7:34 Mahérana 3.5, 7, 8, 10. * 7:35 Mahérana 2.14.

had Ezip a ni ti nani Mewiz. Àhèlaba tay a ti àna magray zlam magray ejep ya mis tipi day-day ndo ni kay : àgray ka had Ezip, kà Déluv Ndizeni, akaba ka ya ti nday a huñ gili bu vi kru kru fañani ni. ³⁷ Bay ya ti àhi ana ndam Izireyel : “Melefit amèsləribiyu wur ga mèn gekali nahañ ana kuli ga mahèngaray pakama ge Melefit akada goro ni” [†] ti Mewiz gani. ³⁸ Ka ya ti ndam Izireyel tècakalavu a huñ gili bu ni ti, bay ya ti èci ma ga mèslər ge Melefit kà hëma Sinayi mèk àhèngri ana ata bëñ geli ni ti Mewiz gani. Bay ya ti Melefit àhi pakama ya avi sifa ana mis ga mèhèngriani ana leli ni ti nañ gani. ³⁹ Ay ti ata bëñ geli ni ticiiki ma ndo, tawayay madəbay nañ ndo. A majalay ahàr gatay bu ni ti tawaya manjona e Ezip a. ⁴⁰ Tèhi ana *Aron ahkado : “Griaya melefit ndahanj ana leli ga mèdi kama ana leli a, adaba Mewiz nañ ya àhèlababiya leli ka had Ezip a ni ti, mèsər ere ye ti àgrakivu ni do.” ^{‡ 41} Nahkay nday nakèñ tèvədaya wur sla mèk tìslinjì zlam ana wur sla ni, ègia përa gatay a. Tègri wuméri àna mèmèrani ana zlam ya nday ndayani tèvədaya àna ahar gatay a ni. ⁴² Tàgra nahkay ti Melefit day àmbrèñ tay ti tègri përa ana zlam ya ti a huñ melefit bu ni. Ma gani hini àbu mèbèkiani a wakita ga ndam mahèngaray *pakama ge Melefit bu nahkay hi :

“Ndam Izireyel, ka ya ti lekùlum këbum a huñ gili
bu vi kru kru fañ ni ti,
kìslinjumi zlam akaba këgrumi sëdaga ti, ana nu
aw ?

[†] 7:37 Mimbiki 18.15. [‡] 7:40 Mahérana 32.1, 23.

43 Aha, ana nu do ! Ahay miviceni ya kàsawadum
àna nañ ni ti
ahay ga Molok, § do ni ti goro do.

Kàsawaduma àna pèra gekùli Refen * ya tèzavu ata
bongur na daya.

Pèra nday nani ti kègrumaya ga mèhèngrioru ahàr
ana had ana tay a.

Gekùli ya kègrum nahkay ni ti anagaroru kùli driñ
kama ga Babilonj.” †

44 « Ka ya ti ata bəñ ga bəñ geli tèbu a huñ gili bu
ni ti tèsawada àna zlam ge mivicey ahay ge Melefit
àna nañ a. Mazavu ga ahay gani nani ti Melefit
àdèfikia ana Mèwiz a mèk àhi mâgraya akada gayan
ya èpi na. **45** Ahay gani nani ti ata bəñ ga bəñ
geli tèmbribu ana bëza gatay ; bëza gatay ni day
tara àna nañ ka had hina, Zezawi àdi kama ana
tay. Tara tìnchia ti Melefit àgariaba ndam ga had
hina ana tay a, mèk nday nakəñ tànjəhad. Nahkay
nday tèbu àna ahay ge Melefit *miviceni ni duk
àbivoru ana sarta ge Devit. **46** Devit ti Melefit àwaya
nañ a dal-dal, nahkay èhindifiña divi kè Melefit ga
maslamali mèlañ *njølatani ana bëza huñ ge Zekùp
a. **47** Ay maslaña ya ti àra àlèm ahay ge Melefit
ni ti Salomonj. **48** Ku tamal àlèma nahkay nəñgu
ni, Bay Melefit agavèla driñ, ànjəhadvù a ahay ya
mis tèlèmi ni bu do. Nahkay zla nahèma maslaña
nahañ àbu, àhèngaray pakama ge Melefit, àdèm :

§ **7:43** Molok ti melefit ga ndam Kananj ya ndam Izireyel
tèhèngrioru ahàr a had ahaslani ni. * **7:43** Refen ti melefit ga
ndam Siri ya ndam Izireyel tèhèngrioru ahàr a had ahaslani ni.
† **7:43** Amos 5.25-27.

49 “Bay Melefit àdəm : Məlañ manjəhad goro ti huđ
melefit,
məlañ məbəki asak goro ti ni had.
Ahay weley lekələm kisləmkı mələmuana ana nu
a ni weley ?

Məlañ goro ya ananjəhad, nəpəsaba ni ti weley ?
50 Bay ya àgraya zlam nana dék ni ti nu nuani àna
ahar goro do aw ?” ‡ »

51 Etiyen àhi ana tay keti : « Lekələm ti kicəm
slimi do ededin ! Lekələm ti məbəruv gekəli
magədavani, slimy gekəli məzləkvani ; lekələm
akada ndam ya tèkeli kədi ana tay ndo ni ! Lekələm
akada ga ata bəŋ ga bəŋ gekəli ni, kekileňa
kəgəsumkabu pakama ga *Məsuf Njəlatani ni do !
52 Bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya ti ata bəŋ
ga bəŋ gekəli təgri daliya ndo ni ti weley ? Nday
gani təbazla ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit
ya tədəm Bay ge Jiri amara ni. Bay ge Jiri nakəŋ
àra ènjia ti kəsəkumoya naŋ a mək kəkaduma naŋ
a. 53 Lekələm ti məslər ge Melefit tədəfikia *Divi ge
Melefit na ana kəli a, ay ti kəbumi slimy ana Divi
gani do. »

Takad Etiyen àna mizligi naŋ àna akur

54 Ndam magray seriya ni tāra ticiā ma ge Etiyen
na ti təzumki ɓəruv dal-dal, tāhəpəd ahar tasl tasl.
55 Ay Etiyen ti *Məsuf Njəlatani èsliva a vu va dal-
dal, àmənjouru e melefit vu, èpi məlañ masladani
ge Melefit akaba Yezu naŋ jika kà ahar ga daf ge
Melefit. 56 Àra èpia ti àdəm ahkado : « Cəm day,
nəbu nipi huđ melefit məzləkvabana, nipi *Wur ge
Mis naŋ jika kà ahar ga daf ge Melefit daya. » 57 Ge

‡ 7:50 Izayi 66.1-2.

Etiyen ya naŋ àbu azlapay nahkay ni ti nday nakəŋ tèzlah kay kay, tèbəviyu ahar e slimi vu der der, mək nday dek tādəgaki ka ahar bəlaŋ, ⁵⁸ tègəs naŋ, tèzaba naŋ a kəsa ba cak. Tàra tàsləkafəŋa àna naŋ kà kəsa na nahkay ti tawayay tizligi naŋ àna akur ga makad naŋ. Ndam sedi ya tici pakama gayan ni tèhəlkaba məgudi gatay na, tābəhadfəŋ kà wur dagwa nahaŋ slimi gani Sol ti mājəgaki. Mək tìzligi Etiyen nakəŋ. ⁵⁹ Ka ya ti tizligi Etiyen ni ti Etiyen àhəŋgalay Yezu, àdəm : « Bay goro Yezu, za sifa goro a. » ⁶⁰ Kələŋ gani àbəhad mirdim grik, àzlah kay kay, àdəm : « Bay goro, kəwəl tay àna seriya àki ka zlam magudarani hini ya təgru ni ba. » Àra àdəma ma na nahkay ti àmət huya.

8

¹ Tàkad Etiyen ti, Sol àwaya daya.

Təgrı daliya ana ndam məfəki ahàr ka Yezu

Ka fat gani nani ti tənjəki ka məgri daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Zerəzalem ni huya. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek tèdevu tòru a kəsa ci6-ci6eni vu ka had*Zəde akaba ka had Samari. Nday ya tàsləka ndo ni ti si ndam *asak ga Yezu ciliŋ. ² Ndam ndahaŋ ya ti təhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ni tili Etiyen, tìtwi naŋ dal-dal. ³ Sol ti àgria daliya dal-dal ana ndam məfəki ahàr ka Yezu a ; àsawaday kà mahay kà mahay, àgəs zawal akaba wál, àbiyu tay a daŋgay vu. ⁴ Nday ya ti tèdevu ni tèdəmoru *Ma Məwəni Sulumani kà kəsa kà kəsa.

Téwi ge Filip ya àgray a Samari ni

⁵ Ka sarta gani nani Filip òru a kësa gëdakani vu ka had Samari, àhioru ma ge *Krist ana mis ye eslini ni. ⁶ Nday nani dék ma gatay bëlañ, tèbi slimì lala ana ma ge Filip ya àhi ana tay ni, adaba ticià pakama gayan a, tipia zlam ya ti àgray, mis tipi day-day ndo na daya. ⁷ Àna zlam nday nani ya àgray ni ti seteni tèslèkiaba ana mis a dal-dal, tèzlah kay kay. Ndam dëra akaba ndam jwgwer tìgia sëndub-sëndubana daya. ⁸ Eslini ndam ga kësa nani tèmèrva dal-dal.

⁹ Maslanja nahaj àbu a kësa nani bu, slimì gayan Simu, nañ zal maharam, agri ejep ana ndam ga had *Samari dék. Àzay ahàr gayan awayay mis dék tèdèm nañ gëdakani. ¹⁰ Mis ni dék, ku bëza, ku mis gëdakani ticiiki ma. Tèdèm : « Maslanja hini ti njëda ge Melefit àføñ. Njëda gani nani ti tèdèm “Gëdakani.” » ¹¹ Mis ni ticiiki ma dal-dal, adaba àpësa nañ àbu agri ejep ana tay àna maharam gayan ni. ¹² Ay ka ya ti Filip àhia *Ma Mwèweni Sulumani àki ka *Mègur ge Melefit akaba ka Yezu Krist ana tay a nahëma, zawal akaba wál ni tègëskabá ma ge Filip na, mëk *tàbaray tay. ¹³ Simu nakèn tekedì àgëskabá ma gana, tàbara nañ a. Kélèn gani ànjøhañ akaba Filip. Eslini Filip nañ àbu agray zlam gëdakani gëdakani ya mis tipi day-day ndo ni. Simu nakèn àra èpia ti àgrìa ejep a dal-dal.

¹⁴ Ndam asak ga Yezu ya a Zerùzalem ni tara ticià ndam *Samari tègëskabá ma ge Melefit a ti, tèslèribiyu ata Piyer nday ata Zeñ ana ndam Samari ni. ¹⁵ Ata Piyer nday ata Zeñ tara tìnjià ti tâhøñgalay Melefit ti mëvi *Mësuf Njølatani ana

ndam Samari ya tègëskabá pakama ge Melefit a ni. ¹⁶ Tàgray nahkay ti adaba ku mis bëlañ e kidin gatay bu Mësuf Njëlatani àhërkiaaya àhuriviyu fanj ndo. *Tabaray tay ti àna slimí ga Bay geli Yezu cilinj. ¹⁷ Nahkay ata Piyer nday ata Zeñ tèbëki *ahar ka tay, mëk Mësuf Njëlatani àhuriviyu ana tay.

¹⁸ Simu nakëñ àra èpia Mësuf Njëlatani ahuriviyu ana ndam mëfëki ahàr ka Yezu ka ya ti ndam asak ga Yezu tèbëki ahar ka tay ni ti, awayay avi singu ana ata Piyer nday ata Zeñ. ¹⁹ Àhi ana tay ahkado : « Vumu njëda ti ka ya ti nëbëki *ahar ke mis ni ti Mësuf Njëlatani mëhuriviyu ana tay. » ²⁰ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Ahàr àdëm singu gayak ni mëjijia, nak nakani day këjijia, adaba këhi ana ahàr ere ye ti Melefit avi ana mis ni ti mis asëkum tata. ²¹ Nak këkibu ke téwi geli ya magray ni bi, ma gayak àkibu bi, adaba majalay ahàr gayak magëdavani kè eri ge Melefit. ²² Mbatkaba majalay ahàr gayak magëdavani na, hëngalay Bay geli. Nahkay ti bi Melefit amëmbërfuka zlam ya kàgudar a majalay ahàr gayak bu na. ²³ Nësëra nïhi ti mëbëruv gayak magëdavani kè eri ge Melefit, nahkay kìgia evidi ga zlam magudarana. » ²⁴ Eslini Simu nakëñ àhëngrifëñ, àhi ana tay ahkado : « Lekùlum lekùlumeni hëngalumu Bay geli ti ere ye ti këhumu ni àgrakuvu ba simiteni ti ! »

²⁵ Ata Piyer ata Zeñ tàra tàgrakia sedi ka Yezu a akaba tèhia pakama ga Bay geli ana mis a nahëma, tàngoru a Zeruzalem. Ka ya ti nday tèbu takoru e divi bu ni ti tèhia Ma Mëweni Sulumana ana mis a kësa ndahañ ba kay ka had *Samari a.

Ata Filip nday ata zal Etiyüpí nahaj

26 Mëslér ga Bay gelì àñgazlivu ana Filip, àhi ahkado : « Ru gwar ka Mboku, ke divi ya ti aslèkabiya a Zeruzalem a, andoru ahàr a Gaza, mis tèki tèsawadaki bi ni. » **27-28** Filip nakəñ ècik, àslèka huya. Nañ ka ahàr divi nahëma, èpi zal nahaj manjèhadani digesa e seret bu, ejengey wakita ge Izayi bay mahëngaray *pakama ge Mel-efit ni. Nañ gani òru a Zeruzalem ga mazlèbay Melefit, níhi nañ àbu aslèkabiya ara a magam a. Zal nani ti zal Etiyäpi, nañ madaslani, nañ mis gëdakani agri tewi ana Kandas bay walani ge Etiyäpi : nañ gëdakani ga ndam manjah elimeni ga bay ni. **29** *Mësuf Njèlatani àhi ana Filip ahkado : « Ru kahëfakfènyi ke seret ni lala. » **30** Eslini Filip nakəñ àcuhworu. Òru ènjua nahëma, èci zal Etiyäpi ni nañ àbu ejengey wakita ge Izayi bay mahëngaray pakama ge Melefit ni. Àhi ahkado : « Ere ye ti kejengey ni ti nak kèbu kiciaba ma gana waw ? » **31** Nañ nakəñ àhëngrifèñ, àhi ahkado : « Tamal maslaña àdëfuuba ndo ni ti nîciaba ahëmamam ? » Mëk àhi : « Cèlkuvaya ga manjèhadfu kà gëvay a. » **32** Ka mèlanj ya ejengey ni Izayi àdëm nahkay hi : « Nañ ti àhèlkaba ma ndo, akada ga tèmbak ya tèzoru ka mèlanj mislinj zlam ni, akada ga wur tèmbak ya tekelkia engec a ti ètewi do ni.

33 Nañ gani tchèngoraya nañ a had a, tègri seriya ge jiri ndo simiteni.

Way amacali slimì mba way ?

Adaba tàkada nañ a, nañ àbi ka had va bi ni.* »

* **8:33** Izayi 53.7-8.

34 Gədakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Nahəŋgalay kur kam-kam, hu : bay mahəŋgaray pakama ge Melefit azlapaki ahalay ti ka way nani way ? Azlapaki ti àki ka naŋ naŋani tək, ka maslaŋa nahaj aw ? » **35** Eslini Filip àhi ma, àdəfiaba *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu a, ànjiki ka pakama ya naŋ àbu ejenjey ni. **36** Nday təbu takoru nahkay ti tədi ahàr ana yam gweŋgür a. Eslini naŋ gədakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Yam nihi. Mam acafəŋa nu ga *məbaray nu a mam ? » [**37** Filip àhi ahkado : « Tamal kəfəkia ahàr gayak dek ka Yezu a ti tabaray kur tata. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəfəkia ahàr ka Yezu *Krist a, naŋ Wur ge Melefit. »] **38** Àhi ana bay ya agaray seret ni mîcika. Àra ècika àna seret na ti ata Filip nday ata naŋ gədakani nakəŋ təhəraya təhuriyu a yam ni vu, mək Filip àbaray naŋ. **39** Tàra təhəraya a yam ni ba nahəma, Məsuf ga Bay gelì àzafəŋa Filip a. Nahkay naŋ gədakani ni èpi naŋ va do, àsləka zlam gayan àna məmərana. **40** Filip àsərki ti naŋ a Azot. Àru a Sezare ; naŋ àbu akoru ti àhioru Ma Məweni Sulumani ni ana mis kà kəsa kà kəsa dek duk a Sezare.

9

*Sol ambatkaba majalay ahàr a, afəki ahàr ka
Yezu*

(Téwi 22.6-16 ; 26.12-18)

1 Ka sarta gani nani nahəma, Sol naŋ àbu awayay agri daliya ana ndam madəbay divi ga Bay gelì, awayay abazl tay. Nahkay òru afa ga gədakani ga ndam *manŋalabakabu mis akaba Melefit ni,

² èhindifiŋa wakita ga medekiani ka gədákani ga ahay gərgərani a Damas ya tahəŋgalavù Melefit ni. Wakita nday nani ti tèvia divi ga məgəs ndam mađəbay divi ga Bay geli a. Ku adi ahàr ana zawal ahkay do ni ana wál, ba agəs tay, awəl tay, ahəlbiyu tay a Zerəzalem. ³ Naŋ nakəŋ àra àŋgəta wakita nday nana ti àdəvu e divi vu.

Naŋ àbu enjiyu a Damas wudak nahəma, eslini masladani àsləkabiya e melefit ba, àhərkiaya huya, àsladay məlanj gayaŋ nani. ⁴ Eslini naŋ nakəŋ àdəd a ga had pədə mək èci dəŋgu ga maslaŋa nahəŋ àzalay naŋ, àhi : « Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ? » ⁵ Naŋ nakəŋ àhi : « Nak way, Bay goro ? » Mək àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Yezu, nu ya kəgru daliya ni. ⁶ Ay ti cicikaba, huriyu a kəsa vu. Ekinjua eslina ti atəhuk ere ye ti ahàr àdəm kâgray kwa ni. » ⁷ Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tīcik, ma tekedi tīsliki mədəmani koksah. Tici dəŋgu ciliŋ, ay ti tīpi maslaŋa gani do. ⁸ Sol nakəŋ ècikaba, àhəlkaba eri a, ay ti èpi divi do. Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tēdafəŋa ahar a, tēzoru naŋ a Damas. ⁹ Eslini àgray vad mahkər, divi day èpi ndo, zlam day àzum ndo, yam day èsi ndo.

¹⁰ A Damas eslini ti zal nahəŋ àbu slimi gani Ananiyas, naŋ bay mađəbay divi ga Yezu. Eslini Bay geli àzalay naŋ e kisim mizideni bu : « Ananiyas ! » Ananiyas nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Awi ! Nu hi, Bay goro ni. » ¹¹ Bay geli àhi ahkado : « Ru wecwecwi ke divi ya təzalay divi Ndəlaɓani ni, ru afa ga Zədas. Kìnjua ti kîhindi zal Tars ya təzalay naŋ Sol ni. Nihi ti naŋ àbiyu ahəŋgalay Melefit. ¹² Maslaŋa gani nani ti nədəfikia maslaŋa

nahaŋ a, slimi gani Ananiyas, ara afa gana mæk abəki *ahar ti mîpi divi akada ya ahaslani ni. » ¹³ Ananiyas àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro ni, nícia mis kay tèbu tèzlapaki àki ka maslaŋa nani akaba ka zlam gayaŋ magədavani ya àgri ana ndam gayak *njəlatani ya tèbu a Zerəzalem na. ¹⁴ Àra ahalay a ti gədákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tèvibiya divi ga məgəs ndam ya ti tazləbay kur na dek. » ¹⁵ Ay ti Bay geli Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak ru, adaba nəzaba maslaŋa gana nana, ti māgru təwi : māhioru slimi goro ana mis ga had ndahaŋ akaba bəbay gatayani ni, māhioru ana ndam *Izireyel daya. ¹⁶ Amacakay daliya kay azuhva slimi goro ; nu nuani anədəfiki daliya ya ara agray ni dek. »

¹⁷ Nahkay Ananiyas nakəŋ òru. Òru ènjuha ti àhuriyu a ahay ni vu, àbəki ahar ka Sol nakəŋ mæk àhi ahkado : « Sol wur ga mmawa, Bay geli Yezu, naŋ ya àŋgazlukvu ka ahàr divi ka sarta ya kara ni, àslərbiyu nu. Awayay ti kípi divi akada ya ahaslani ni, awayay ti *Məsuf Njəlatani mîsləkvu a vu vu daya. » ¹⁸ Naŋ àbu azlapi nahkay ti zlam ndahaŋ akada aləŋ ge kilif tèsləkikia ke eri ana Sol nakəŋ a. Eslini èpi divi akada ya ahaslani ni keti. Nahkay ècikaba, mæk *tàbaray naŋ àna *slimi ga Yezu. ¹⁹ Kələŋ gani àzum zlam, mæk njəda gayaŋ àŋgiva.

Sol àhi ma ga Yezu ana mis

Sol ànjəhadiyu vad bal a Damas afa ga ndam ya tadəbay divi ga Yezu ni. ²⁰ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti ànjəki ke təwi huya, àhuriya a ahay gərgərani ga ndam *Zəde ya *tahəŋgalavù Melefit ni va, àhi

ana mis Yezu ti naŋ Wur ge Melefit. ²¹ Ma gayaŋ ya àdəm ni àgria ejep ana mis ya tèbi slimī na dek. Tèdəm ahkado : « Naŋ hini ti naŋ ya ti àgri dalija dal-dal ana ndam ya tazləbay Yezu a Zeruzalem ni do aw ? Mara gayaŋ ahalay a Damas a ti ga məgəs ndam ya tazləbay Yezu ni akaba ga məhəloru tay afa ga gədákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do aw ? » ²² Ay ti njəda ga Sol àsagakivoru, àhi ana ndam Zəde ya a Damas ni Yezu ti naŋ *Krist *Bay gədákani ya amara ni. Eslini nday nakəŋ tèsər ere ye ti tâhəŋgrifəŋ ni do.

²³ Àra àgra vad a bal ti ndam Zəde nakəŋ tâgray sawari gatay, tèdəm si tijin naŋ kwa. ²⁴ Nahkay nday nakəŋ tâjəgøy naŋ məlafat akaba məlavəd'kà magudu ga kəsa ni dek, tawayay makad naŋ. Ay ti Sol ècia sawari gatay ya tâgraki na. ²⁵ Ga məlavəd nahəma, ndam maðəbay naŋ ni tèzoru naŋ ka ahàr ga gudu ya evelin kəsa ni. Tòru tînjəa ti tèfiyu naŋ a alongu vu mək tâfaya naŋ àna ezewed gwar ka dala. Nahkay àsləka, òru a Zeruzalem.

Ere ye ti agrakivu ka Sol a Zeruzalem ni

²⁶ Òru ènjəa a Zeruzalem a ti awayay ahurkiviyu ka ndam maðəbay divi ga Yezu ni, ay ti nday dek tâgrafəŋa àngwaz a, tèhi ana ahàr naŋ bay maðəbay divi ga Yezu ededin do. ²⁷ Eslini Barnabas àzoru naŋ afa ga ndam *asak ga Yezu ni. Tòru tînjəa ti Barnabas nakəŋ àngəhadì ana tay ahəmamam Sol èpi Bay geli ka ahàr divi ka ya ti òru a Damas ni, ahəmamam Bay geli àhi ma ni daya. Àngəhadì ana tay keti ahəmamam Sol àhi ma ana mis vay-vay àna *slimi ga Yezu a Damas ni. ²⁸ Kwa ka sarta gani nani Sol nakəŋ naŋ àbu akaba tay, asawaday akaba

tay a Zerəzalem, àhi ma ge Melefit ana mis vayvay àna slimi ga Bay geli. ²⁹ Àhi ma gani ana ndam *Zude ya tədəm ma Gres ni daya, tèbu tagravu gejewi akaba tay. Nahkay ti nday nani tàdəbay divi ge mijin nañ. ³⁰ Ndam ya tèfəki ahàr ka Yezu ni tàra ticia ma na ti tèzoru nañ a Sezare ga moroni a Tars, mək tèsləroru nañ eslini.

Piyer ahəŋgaraba Ene a

³¹ Ka sarta gani nani ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude, ka had *Gelili akaba ka had *Samari ni dek ti mis tèbi tègri daliya ana tay va bi. Njəða gatay asagakivu, tèbu tadəboru divi ga Bay geli lala. Nahkay mis ndahañ tèbu təhurkiviyu ka tay àna njəða ga *Məsuf Njəlatani. ³² Piyer àsavadoru ka had nday nani dek. Ka ya ti nañ àbu asawadoru nahəma, òru e Lide afa ga ndam njəlatani ga Yezu ni. ³³ Òru ènjua eslina ti àdi ahàr ana zal dəra nahañ slimi gani Ene, nañ mandəhadani ka slalah, vi azlalahkər ècik koksah. ³⁴ Piyer nakəñ àzalay nañ, àhi : « Ene, Yezu *Krist ahəŋgaraba kur a ; cikaba, slamlakabu slalah gayak ni. » Eslini nañ nakəñ ècikaba cəkwad huya. ³⁵ Ndam ya e Lide ni dek akaba nday ya ka sagdala Saroñ ni dek tipi nañ a ti, təmbatkaba majalay ahàr gatay a tèfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

Tabita àməta, mək Piyer àhəŋgaraba nañ e kisim ba

³⁶ Wal nahañ àbu e Züpe, adəbay divi ga Yezu, slimi gani Tabita, àna ma Gres ti « Dorkas, » awayay adəmvaba « miyek. » Wal nani ti agray téwi sulumani dal-dal, ajənaki ndam talaga dal-dal daya.

³⁷ Ka ya ti Piyer e Lide nahëma, wal ni armëwär àra àgësa, mëk àmëta àna nañ a. Àra àmëta ti tåbaray nañ mëk tèfiyu nañ a ahay vu ka ahàr ga ahay nahanj. ³⁸ Zëpe ti drinj drinj akaba Lide do, nahkay ndam madëbay divi ga Yezu ya e Zëpe ni tåra tìcia Piyer nañ àbu e Lide nahëma, tèslérkioru mis cù, tèhi ana tay : « Dëgum këhumi ahkado kam-kam mâra afa geli a, àpësbiyu ba. » ³⁹ Tåra tèhëngria ma na ana Piyer a nahkay ti Piyer nakëñ àdëbabiyu tay hëya. Tåra tìnchia ti tèziyu Piyer a ahay ya ka ahàr ga ahay nahanj ni vu. Eslini wál madakway dek tårafëña kà gëvay ge Piyer a titëwi, tèdëfiki endëwi akaba azana ga Dorkas ya àlëmi ana tay ka sarta ya àmët fañ ndo ni. ⁴⁰ Eslini Piyer nakëñ àgaraya mis na dek e mite va, mëk àbëhad mirdim, àhëngalay Melefit. Àra àhëngala Melefit a nahëma, àmbatkiyu ma ke kisim ni, àzalay nañ àhi : « Tabita, cicikaba. » Nahkay Tabita nakëñ àhëlkaba eri a. Àra èpia Piyer a ti ànjëhad digus. ⁴¹ Eslini Piyer àdafëña ahar a, wal ni ècikaba. Wal ni àra ècikaba nahëma, Piyer nakëñ àzalay wál madakway ni akaba ndam ga Yezu ndahanj ni. Tåra tìnchia ti àdëfiki wal ni ana tay nañ àna sifa. ⁴² Ere ye ti àgravu ni ti, ndam ga kësa Zëpe dek tìcia, nahkay mis kay e kidinj gatay bu tèfëkia ahàr ka Bay geli a. ⁴³ Piyer nakëñ ànjëhadìyu, àpësiyu e Zëpe afa ga bay mëwës ambël nahanj, slimì gani Simu.

10

Piyer akoru afa ga Korney

¹ Zal nahanj àbu a Sezare, slimì gani Korney, nañ zal Rom agur ndam slewja kay, slimì gatay « Slewja

Itali. » ² Korney gani nanj àbu ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, nday akaba ndam ga huđ ahay gayan̄ dek tazləbay Melefit. Nanj àbu avi zlam kay ana ndam *Zude ya talagani ni, ahəŋgalay Melefit kəlavad. ³ A vad naħan̄ agray njemdi mahkər ya ga məlakarawa nahəma, *məslər ge Melefit àhurkiviyu, àŋgazlivu. Àzalay nanj, àhi : « Korney ! » ⁴ Korney àra èpia nanj a ti àgra anġwaz a, àhəŋgrifən̄, àhi ahkado : « Kèhu mam, bay goron ni ? » Məslər ni àhi ahkado : « Melefit ècia ere ye ti kàhəŋgalalən̄ na, èpia ere ye ti kəvi ana ndam talaga na ; nahkay ti kàgəjazlki ahàr ndo. ⁵ Nihi nahəma, sləroru mis e Zupe ga mazalabiyu Simu, nanj ya təzalay nanj Piyer ni. ⁶ Nanj àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga *dəluv gədakani ni. » ⁷ Məslər ge Melefit ya àhi ma ni àra àsləka ti Korney nakən̄ àzalay ndam məgri təwi cù akaba zal slewja gayan̄ naħan̄ : zal slewja nani ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit. ⁸ Nday nakən̄ tħara tħinjia ti àhi ma ga məslər ya àhi ni dek ana tay mək àsləroru tay e Zupe.

⁹ Hajən̄ gani tħebu takoru, tinjiyu e Zupe wudak nahəma, Piyer ti ni àcəliyu ka *dalahar ga ahay ni ga mahəŋgalay Melefit. Ka sarta gani nani ti fad tirked-ked, ¹⁰ ləwir àwərkaba nanj a, èhindi zlam məzumani. Ka ya ti tħebu tidii zlam nahəma, Melefit àngazli zlam naħan̄. ¹¹ Èpi ti huđ melefit məzləkvabana, aranja naħan̄ asləkabiya, ara ka had a. Ere gani nani ti akada azana gədakani, akada mis tħegħsa ma gani fadana. ¹² A huđ ga azana gani nani gədakani ni bu nahəma, zlam gərgərani kay tħevu : zlam asak fadani dek, zlam a had dek,

akaba edidiŋ dek tèvu. ¹³ Eslini dəŋgu ga maslaŋa àhəndabiyu, àhi : « Piyer, cikaba, bazl tay ti kâhəpəd tay. » ¹⁴ Piyer àhəŋgarfəŋ, àdəm : « Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà mahəpədانا ni akaba zlam ya ti *njəlatani do ni ti day-day nàhəpəd ndo. » ¹⁵ Dəŋgu ga maslaŋa nani àhəndabiyu keti, àhi : « Ere ye ti Melefit àdəm ere gani njəlatani nahəma, nak ti ŋgay ere gani nani njəlatani do ni ti kədəm ba. » ¹⁶ Ere gani nani àgravu sak mahkər, mək kələŋ gani azana ni àsləka, òru e melefit vu.

¹⁷ Eslini Piyer naŋ àbu ajalay ahàr, àsər ere ye ti Melefit awayay ahi àna zlam ya àŋgazlivu ni do. Naŋ àbu ajalay ahàr nahkay ti ndam ya ti Korney àslərbiyu tay ti tihindi ahay ga Simu ni, nihi ti tìnja kà mahay a. ¹⁸ Tèzalay kay kay, tihindi, tèdəm : « Simu ya tèzalay naŋ Piyer ni tî anjəhad ahalay aw ? » ¹⁹ Piyer ti ni naŋ àbu ajalay ahàr zlam gayan, mək *Məsuf Njəlatani àhi ahkado : « Ci day, mis tèvu mahkər e mite bu, tihindi kur. ²⁰ Cikaba, huriyu a ga had ti kəsləkuma akaba tay a. Araŋa àhəluk ahàr ba, adaba àslərbiyu tay ti nu nuani. » ²¹ Nahkay Piyer nakəŋ àhərkiaya ka tay a, àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti kihindəm ni ti nu. Kədəguma ti kamam ? » ²² Nday nakəŋ tèhəŋgrifəŋ, tèhi ahkado : « Korney gəsfakani ga ndam slewja ni àslərkukbiyu leli. Naŋ ti mis jireni, ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ; ndam Zəde dek tèdəm naŋ mis sulumani. Məslər ge Melefit àhi ahkado mâzalabiyu kur afə gani ti mīci pakama gayak ya akəhi ni. » ²³ Eslini Piyer àhəliyu tay a ahay vu mək tändəhad hundum.

Hajəŋ gani ti Piyer nakəŋ tàsləka e Zəpe akaba

tay a. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahanj tåsləka akaba tay a daya. ²⁴ Hajən naħanj gani ti tħinju a Sezare a. Korney ti ni nañ àbu ajəgay tay, àzalakababiya ndam gayanj akaba zləbəba gayanj zuðuk-zuðukana. ²⁵ Piyer nañ àbu ahuriyu a ahay vu afa ga Korney wudak nahəma, Korney nakənj àħəraya e mite va, àħəgwivoru a ma vu. Āra ènjikiya ti àbəħad i mirdim grik meleher ndiñ ana had. ²⁶ Eslini ti Piyer àhi : « Cikaba, nu day mis hihirikeni akadha nak. » Nahkay èzefteba nañ a. ²⁷ Nday tħebu takoru a ahay vu tħəzlaporu hi hi. Tòru tħinju a ahay ni va nahəma, tħinjiki mis dal-dal macakalavani. ²⁸ Mək Piyer àhi ana mis ni ahkado : « Kəsəruma, leli ndam Zħude ti tħecafənja leli kà mahəd-fakfəniani kà ndam ya nday ndam Zħude do na, ku a ahay gatay vu day mħəriyu do. Ku tamal nahkay nəñgu ni, nihi ti Melefit àdəfuki ku mis weley weley do ni ti nañ njəlata, nañ àbəlay. Mis ti ɻay nañ njəlata do ahkay do ni nañ àbəlay do ni ti, nislik i mədəmani do simiteni. ²⁹ Melefit àra àħua ma na nahkay ti, ka ya ti kàzalay nu ni ti nəjalay ahàr naħanj ndo, nċikbiyu nàra huxya. Ay nihi ti nawayay kāhu ere ye ti kàzalakibiyu nu ni. »

³⁰ Eslini Korney nakənj àħəngrifən, àhi ahkado : « Agray vad mahkər nihi, nəbu naħənjalay Melefit a ahay goro bu. Sarta gani day akadha hini, njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Ka sarta gani nani ti maslaña naħanj àħəgħażlu. Maslaña gani ti azana gani pərzlən-pərzlən, ahəlaba eri a vərut. ³¹ Àzalay nu : “Korney, Melefit èċia mahənjalay gayak ya kàħənjalay nañ na : zlam ya kəvi ana ndam talaga ni day àgəjazzli ahàr ndo. ³² Nahkay ti sləroru mis

e Züpe ga mazalabiyu Simu ya tèzalay naŋ Piyer ni ; naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay mewəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga dəluv gədəkani ni.” ³³ Ara àhua nahkay ti nèslərkukoru mis ke weceweceni ti kâra. Səsi gayak, nak day kəpəsbiyu ndo, kàra huya. Ay nihi ti leli dek màcakalava kè meleher ge Melefit a, mawayay mici ere ye ti Bay Melefit àhuk ti kâhi ana leli ni. »

Pakama ge Piyer ya adəm afa ga Korney ni

³⁴ Nahkay Piyer ànjəki ka mazlapani, àdəm : « Nihi ti nàsəra Melefit èdekaba mis a gərgəri do edediŋ. ³⁵ Nahkay zla nahəma, ku mis ga had weley weley do dek, tamal ti ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit akaba agray zlam ge jiri ti, Melefit agəskabu naŋ. ³⁶ Melefit àhibiya pakama gayaŋ ana ndam *Izireyel a. Pakama gayaŋ nani ti *Ma Məweni Sulumani, adafaki ti mis tislikî manjəhadkabu akaba Melefit àna sulumani azuhva Yezu *Krist. Yezu Krist ti naŋ Bay ge mis dek. ³⁷ Kèsəruma ere ye ti àgravu kələŋ ge Zeŋ ya àhi ma ana mis, àhi ana tay si tâbaray kwa na. Ere gani nani ti ànjəki e Gelili, mək àgravu ka had *Zəde ni dek daya. ³⁸ Kèsəruma ge Melefit ya àvi njəda ga *Məsuf Njəlatani kay ana Yezu zal Nazaret na. Kèsəruma ga Yezu ya àsawaday a məlaŋ bu dek na : ka ya ti naŋ àbu asawaday ni ti àgria zlam sulumani ana mis a akaba àhəŋgaraba mis ya ti seteni àgri daliya ana tay na. Àgray téwi nday nani dek ti adaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ palam. ³⁹ Leli ndahaŋ ni ti magray sedi ga zlam gayaŋ ya àgray ka had gərgərani ya ti ndam *Zəde tanjəhad ni akaba a Zerəzalem ni dek. Kələŋ ga zlam gayaŋ

ya àgray ni ti ndam Zude *tàdarfən nañ kà tëndal, mèk àmət. ⁴⁰ Àra àməta ti a vad ya mahkər Melefit àhəŋgriviyu sifa, àhəŋgaraba nañ e kisim ba. Àra àhəŋgaraba nañ a ti àvi njəda ti mâŋgazlivu ana mis. ⁴¹ Àŋgazlivu ti ana mis ñek do ; àŋgazlivu ti ana leli ya Melefit àdaba leli a kwa ahaslana ti mîgi ndam sedi gayan ni cilin. Melefit àra àhəŋgriviya sifa ana Yezu a, àhəŋgaraba nañ e kisim ba ni ti, leli mèzuma zlam akaba mìsia zlam akaba Yezu a. ⁴² Eslini Yezu gani àhi ana leli ahkado : “Humi ma goro ana ndam Zude, humi ana tay Melefit àfəkað nu ga magrafənja seriya kè mis a ñek, ku nday ya tèbu àna sifa ni, ku nday ya tèməta ni.” ⁴³ Ndam mèhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni ñek tàgrakia sedi a, tèdəm ahkado ku way way do tamal àfəkia ahàr ka Yezu a ti Melefit aməmbərfənja zlam magudarani ga maslaŋa nana azuhva slimy ga Yezu a. »

Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ndam ya nday ndam Zude do ni

⁴⁴ Ka ya ti Piyer nañ àbu azlapi ana tay nahkay ni ti *Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka ndam ya tèbu təbi slimy na ñek. ⁴⁵ Ndam *Zude ya təfəki ahàr ka Yezu, tara akaba Piyer a ni, tara tèsəra Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ku nday ya ti nday ndam Zude do ni ti, àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁴⁶ Àgri ejep ana tay ti zlapay ga ndam ya nday ndam Zude do təzlapay àna ma həma ya nday ndayani tèsər do ni, akaba mazləbay Melefit gatay ya tazləbay, tèdəm nañ gədakani ni. Piyer àdəm : ⁴⁷ « Nihi ndam nday hini Melefit àvia Məsuf Njəlatani ana tay akada ya àvi ana leli na ti, way eslikı macafənja tay kà *məbaray tay àna yam a way ? Àbi ! » ⁴⁸ Piyer àra

àdəma ma nana ti, àdəm : « Məbaray tay àna *slimi ga Yezu *Krist. » Tàra tàbara tay a ti nday nakəŋ tèhi ana Piyer mânjəhadə akaba tay a vad fal.

11

Piyer ànjəhadere ye ti àgravu e Zəpe ni

¹ Nahkay mis tàbu tədəm ku ndam ya nday ndam *Zəde do ni tègəskabá ma ge Melefit ya tèhi ana tay na. Ndam *asak akaba ndam ndahanj ya təfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zəde ni tìcia ma gana. ² Ka ya ti Piyer ànjga a Zeruzalem a ni ti ndam Zəde ya təfəki ahàr ka Yezu ni tèləgi, ³ tèhi ahkado : « Nak kòru kəhuriyu a ahay vu afa ga ndam ya nday ndam Zəde do ni, kòru kəzumumkabu zlam akaba tay ti kamam ? »

⁴ Eslini Piyer ànjəhadiaiba ere ye ti àgravu na dek ana tay a. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti nu e Zəpe, nàbu nahəŋgalay Melefit nahəma, nìpi zlam ya Melefit àdəfuki ni àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. Nìpi ti araŋa nahaŋ àsləkabiya a huđ melefit ba, àrəkua : ere gani nani ti akada azana gədakanı, akada mis tègəsa ma gani fađana. ⁶ Nàmənjiyu a huđ gani vu lala, nìpi zlam gərgərani ya asak fađni, zlam ge gili gərgərani, zlam a had gərgərani akaba edidiŋ gərgərani. ⁷ Nu nàbu nàmənjiyu zlam nday nani nahkay ti nìci dəŋgu ga maslaŋa àhubiyu ma a huđ melefit bu, àhu ahkado : “Piyer cikaba, bazl tay ti kâhəpəđ tay.” ⁸ Ay ti nu nakəŋ nàhəŋgrifəŋ, nàhi : “Aha ! Nàgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà mahəpəđana ni akaba zlam ya ti njəlatani do ni ti nàtəliyu a ma goro vu day-day ndo.” ⁹ Eslini nìci dəŋgu gayaŋ keti, àhu :

“Ere ye ti Melefit àdəm ere gani njəlatani nahəma, nak ti ñgay ere gani nani njəlatani do ni ti kədəm ba.” ¹⁰ Ere gani nani àgrakuvu sak mahkər, kələŋ gani ere gani nani dek àsləka, òru e melefit vu.

¹¹ « Ere gani nani àra àsləka ti mis ndahanj mahkər tàra huya, nday tèbu kà mahay ga ahay ya leli mèvu ka sarta nani ni. Ndam nday nani tèslərkubiyu tay kwa a Sezare. ¹² Nday tèbu kà mahay nahkay ti Məsuf Njəlatani àhu ahkado : “Dəboru tay, aranja naħanj àħəluk ahàr ba.” Nahkay màsləka akaba bəza ga mən̄ gel nday hini mukuani na, mòru a magam afa ga maslaňa ya ti àzalay nu ni. ¹³ Mòru mìnjuha ti maslaňa gani nani àngəhadı ma ana leli, àdəm ahkado : “*Məslər ge Melefit àngazluvu a ahay bu, àhu ahkado : Sləroru mis e Zəpe ga mazalabiyu Simu ya təzalay Piyer ni. ¹⁴ Eminjia ti aməhuk pakama. Pakama gani nani ti Melefit amahəñgøy kur akaba ndam ga huđ ahay gayak dek àna nañ.” ¹⁵ Maslaňa nani àra àngəhadua ma na nahkay ti nənjəki ka məhi ma ge Melefit ana tay. Ka ya ti nəbu nəhi ma ana tay nahkay ni ti Məsuf Njəlatani àħərkiaya ka tay akada ya àħərkiaya ke leli ahaslani na. ¹⁶ Eslini ti pakama ga Bay gel ya àdəm ahaslani “Zeñ *abaray mis ti àna yam, lekələm ti ni atabaray kəli àna Məsuf Njəlatani” ni ànguaya a ahàr ba. ¹⁷ Tamal Melefit àvia zlam ana tay a kala-kala akada ya àvi ana leli ka ya ti məfəki ahàr ka Bay gel Yezu *Krist na ti, nu nislik i məhiani ana Melefit “Kàgray nahkay ba” tata waw ? » ¹⁸ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni tàra tìcia ma ge Piyer ya àhi ana tay na

ti tèmbrəŋ məzum ɓəruv gatay ni, tazləbay Melefit, tèdəm : « Nahkay ededinq, Melefit àvia divi ana ndam ya nday ndam Zude do na daya ga mambatkaba majalay ahàr gatay a ti tāngət *sifa ya àndav day-day do ni. »

Ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni

¹⁹ Ka ya ti tàkad Etiyen, tègri daliya ana ndam ya tèfəki ahàr ka Yezu ni ti, ndam ya tèfəki ahar kà Yezu ni tèdevoru a kësa ndahan vu. Mis ndahan e kidinj gatay bu tòru bədak e Fenisi, mis ndahan tòru e Sipir, mis ndahan ti ni tòru a Antiyos. Ay nday gani nani tèhi ma ge Melefit ana ndam *Zude cilinq. ²⁰ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ndam Zude ndahan ya ga had Sipir akaba ga had Sireñ ni tòru a Antiyos. Tòru tìnjq'a eslina ti tèhi *Ma Meweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu ana ndam ya nday ndam Zude do ni daya. ²¹ Eslini Bay geli àvia njəda gayaq ana tay a, nahkay mis kay tègəskabá ma gatay na, mèk tèfəki ahàr ka Bay geli.

²² Ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni tara ticia ma gana ti tèsləroru Barnabas a Antiyos. ²³ Òru ènjua, èpia *sulum ge Melefit ya àgray eslini na ti, àməria məbəruv a. Àvi njəda ana tay, àhi ana tay tâdəboru divi ga Bay geli àna huɗ bəlaŋ, tèmbrəŋ ba. ²⁴ Barnabas ti bay magray sulum, *Məsuf Njəlatani àniviyu dal-dal, àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal daya. Nahkay ti mis ndahan kay tèfəki ahàr ka Bay geli Yezu, tèhurkiviyu ka ndam gayaq ni àkivu.

²⁵ Kèləŋ gani Barnabas nakəŋ àsləka, òru a Tars ga mazalabiyu Sol. ²⁶ Ara àdia ahàr a ti àzəbiyu naŋ a Antiyos. Tara tìnqia ti tìvi dəz afə ga ndam ga

Yezu ye eslini ni. Mis dal-dal tèbu eslini, nahkay nday nakəŋ tècahi zlam ana tay. Mis tèzalay ndam madəbay divi ga Yezu ni « ndam ge *Krist » enjenjeni ti a Antiyos.

²⁷ Ka sarta gani nani ti mis ndahaŋ tàsləka a Zerəzalem a, tòru a Antiyos. Nday gani nani ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. ²⁸ Zal na-hanj àbu e kidinj gatay bu, slimi gani Agabus. Eslini Məsuf Njəlatani àvi njəda, Agabus nakəŋ àhi ana mis ahkado ləwir gədakani amadaya ka had a dék. Ləwir gani nani àdaya ti ka sarta ga Kəlot *bay gədakani ga ndam Rom ededinq. ²⁹ Ndam madəbay divi ga Yezu ya a Antiyos ni tàra tìcia ma ga Agabus na ti tèdəm ku way way do mâfəkad sinju ya ahar gayanj àŋgət ni. Tàbəhadə nahkay ti atəslərikaboru ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni ga məjənaki tay. ³⁰ Nday nakəŋ tàra tàbəhadə sinju na ti tèbi a ahar vu ana ata Barnabas nday ata Sol, ti təhəlikaboru ana gədakani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ya ka had Zude ni.

12

Məslər ge Melefit azaya Piyer a ahay ga daŋgay ba

¹ Ka sarta gani nani ti bay *Erot ànjəkia ka məgri daliya ana mis ndahaŋ e kidinj ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ni ba. ² Eslini àdəm tâkad Zek wur ga məŋ ge Zenj àna maslalam, mək tâkad. ³ Erot nakəŋ àrà àsəra ere ye ti àgray ni àbəlafəŋa kà ndam *Zude a nahəma, àdəm təgəsia Piyer a. Àdəm nahkay ti ka sarta ga wuməri ge *dipen ya zlam *miwisiŋeni àkibu bi ni. ⁴ Tàra təgəsia naŋ a ti tèfiyu a ahay

ga dañgay vu. Eslini Erot nakəŋ àhi ana ndam slewja gayaŋ têdevu faſ faſ məlaŋ faſ tâjəgay Piyer. Àgray nahkay ti, awayay ti agrafəŋa seriya kələŋ ga wuməri ga *Pak na kè meleher ga ndam Zude a. ⁵ Ka ya ti Piyer naŋ àvu a ahay ga dañgay ni bu ni ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni tèmbrəŋ mahəŋgali Melefit ndo.

⁶ Ga məlavad məlaŋ gani ara aslay, Erot ara agrafəŋa seriya ti, Piyer nakəŋ naŋ àvu e dəwir bu. Naŋ àvu e dəwir bu nahkay ti ndam slewja bebem cə təfəvù naŋ e kidin vu, tajəgay naŋ. Naŋ məwəlani àna jejirbi cə. Ndam slewja ndahan tajəgay mahay ga ahay ga dañgay ni. ⁷ Eslini məslər ga Bay gelì àŋgazlavu huya, nahkay məlaŋ ya təfiyu Piyer ni àsladay dal-dal. Məslər nakəŋ ènjifiŋ kà jamaŋgay ge Piyer, èpidekaba naŋ a. Àra èpidekaba naŋ a ti àhi ahkado : « Cikaba weceweci. » Àra àhi nahkay ti jejirbi ni təsləkiaba a ahar ba ana Piyer a. ⁸ Mək məslər ni àhi ana Piyer keti : « Wəlvu àna maslpara gayak, bəvu kimaka gayak. » Eslini Piyer nakəŋ àgray akada ga məslər ya àhi ni. Àhi keti : « Fakabu məgudi gayak, dəbabiyu nu. » ⁹ Nahkay Piyer àdəbabiyu məslər ni, tâhəraya a məlaŋ ya təfiyu Piyer ni ba. Ngay ere ye ti məslər àgray ni jiri ti Piyer àsərkaba do. Àhi ana ahàr bi Melefit àŋgazli zlam akada e kisim miziđeni bu cilinj. ¹⁰ Nday nakəŋ təsləkafəŋa kà ndam slewja ye enjenjeni ya ti tajəgay ahay na, mək təsləkafəŋa kà nday ye cə ya tajəgay ahay na, kələŋ gani tòru tìnjuha kà mahay ge mite gəđakani ga ara na ti, mahay ni àzəkvaba ka ahàr gayaŋ a. Nday nakəŋ tâhəraya e mite va, təbu takoru e divi bu ni ti məslər ni

àsləkafənja həya. ¹¹ Eslini Piyer àsərki ke ere ye ti àgravu ni dəma mba. Nahkay àdəm : « Nihit nəsəra Bay gelì àslərkubiya məslər gayan ededinj. Melefit àhəngafənja nu kà Erot akaba kè ere ye ti ndam Zude amal tara təgru na. »

¹² Ara àjalakia ahàr ke ere ye ti àgrakivu na ti, òru a magam afa ga Mari mən ge Zeñ ya təzalay Mark ni. Eslini afa ga Mari ti mis təvu dal-dal macakalavani, tahəngalay Melefit. ¹³ Piyer nakənj òru ènjua ti àsi ahar ana mahay. Wur dahalay nahaj slimì gani Ruda, agri təwi ana Mari, àra ècia ge Piyer ya àsi ahar ana mahay na ti àra ga mabay slimì a ti mèsər bay ya ti asi ahar ana mahay ni. ¹⁴ Ara àsəra dənju ge Piyer a ti àdiki ana məmərani, àzləkiaba mahay a ndo, àcuhwakivoru ke mis ndahañ ni. Ara ènjikiva ka tay a ti àhi ana tay Piyer nañ àbu kà mahay e mite bu. ¹⁵ Nday nakənj təhəngrifən təhi : « Nak ti aranja agray kur aw ? » Ruda nakənj àdəm : « Piyer Piyereni ededinj. » Nday nakənj təhi : « Tamal nahkay ti bi *məslər ge Melefit ya àvi ga majəgay nañ ni. »

¹⁶ Nday təbu tagray gejewi nahkay ti Piyer nañ àbu asi ahar ana mahay kekilenja. Kələñ gani təzləkiaba mahay na ; təra tìpia nañ a ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ¹⁷ Nday təbu təzlapaki ti Piyer nakənj àgri ahar ana tay ti təlakakabá, mək àñgəhadí ere ye ti àgrakivu ni ana tay, ahəmamam Bay gelì àzaya nañ a ahay ga dançay ni ba ni. Kələñ gani àhi ana tay : « Ngəhadumi ma gani ana ata Zek akaba bəza ga mən gelì ndahañ ni. » Ara àhia ma na ana tay a nahkay ti àhəraya, àsləka òru ka məlañ nahaj.

¹⁸ Mèlanj àra àsla ti ndam slewja ya tajègay ahay ga dañgay ni tèdi ahàr ana Piyer ndo ni ti, béreruv àtikaba ana tay a kwir kwir. Tèdèm ahkado : « Àmbava àadoru eley ? » ¹⁹ Bay Erot àra ècia ma gana ti àdèm tâdèbay nañ. Tàra tâdèba nañ a, tèdi ahàr ndo ni ti, Bay Erot nakèn èhindifiña ma gana kà ndam slewja ya tajègay ahay ga dañgay na. Nday tèsèr ere ye ti àgrakivu ka tay ni do ni ti, Erot nakèn àdèm tâbazla tay a. Kèlèn gani Erot àslèka ka had *Zude a, òru ànjèhad a Sezare.

Mèmèt ga bay Erot

²⁰ Ka sarta gani nani bay *Erot àzumkia béreruv ka ndam Tir akaba ndam Sidonj a. Nahkay ti ndam ga kesa nday nani tèzlapakabá ga mèslèrbiyu mis afa ga bay ni ti tâgri kam-kam, adaba tèbu tèngèt zlam mèzumani gatay ka had gayan. Tàra tìnchia a Sezare a ti tèvi zlam ana Blastus gèdakani ga ndam mègri tèwi ana bay ni ti mèjènaki tay ga manjalabakabu tay akaba bay ni. Nahkay àfèkad vad gani.

²¹ Vad gani àra ènjia nday tèbu eslini ti, Erot nakèn àbakabu azana ga bay gayan mèk ànjèhad e kùrsi ga bay gayan bu. Nañ àbu manjèhadani gappa nahkay ti àhi ma ana tay kè eri ge mis dek. ²² Mis ni tara tìcia ma gayan na ti tèzlah, tèdèm ahkado : « Bay hini ya azlapay ni ti melefit, do ni ti mis hihirikeni do ! » ²³ Mis tèbu tèzlah nahkay ti *mèslèr ge Melefit àra àfèki armèwèr ka Erot nakèn, adaba àgèskabá ma ge mis ya tèhi na, àza ahàr gayan akada ge Melefit na. Nahkay ti mekcehùd tèzumaba nañ a, mèk àmèt.

²⁴ Kèlavada mis ndahanj ya tèfèki ahàr ka Yezu fanj ndo ni tèbu tici ma ge Melefit, mèk tèfèki ahàr ka

Yezu. ²⁵ Ata Barnabas nday ata Sol tåra tìndeveriña tewi gatay a Zeruzalem a ti tàslèka, tàngoru ka melañ gatay ya tàslèkabiya ni. Ka ya ti tàslèka ni ti tèzèkiva Zeñ ya tèzalay Mark na ju.

13

Tàslèroru ata Barnabas nday ata Sol enjenjeni ka had'ndahanj

¹ A Antiyos ti mis ndahanj tèbu tèhènjri pakama ge Melefit ana ndam mafèki ahàr ka Yezu, mis ndahanj tèbu tècahi pakama ge Melefit ana tay. Nday gani nani ti ata : Barnabas, Simeyon slimy gayanj nahaj Nizer, Lisiyës zal Sireñ, Manayanj ya tèdèkkabu akaba bay *Erot ni, akaba Sol. ² A vad nahaj nday tèbu tègës ndèra, tazlèbay Bay geli ti, *Mësuf Njèlatani àhi ma ana tay. Àdèm : « Dèmuaba ata Barnabas nday ata Sol a, adaba nàhèlaba tay ga mègru tewi nahaj a. » ³ Tàra ticià ma na ti tègës ndèra keti, tèhènjalay Melefit mèk tèbèki *ahar ka tay ga mègru *sulum ge Melefit ana tay. Tàra tègria ana tay a nahkay ti tèvi divi ana tay ga moroni ka had'ndahanj. ⁴ Mësuf Njèlatani àra àslèra ata Barnabas nday ata Sol nakèn a ti tòru e Selews. Tòru tìnju a ti tècàliyu a *slalah ga yam vu, tòru ka had' Sipir.

Ata Barnabas nday ata Sol tagray tewi e Sipir

⁵ Tòru tìnju a Salaminj a ti tèdi ahàr ana ahay gèrgèrani ga *mahènjalavù Melefit ga ndam *Zude, mèk tèhuriyu, tèhi ma ge Melefit ana tay. Eslini ti Zeñ Mark nañ àbu akaba tay, ajènaki tay. ⁶ Tàra tèsawaðaba kësa Sipir na bëðak a Pafos a ti, tèdi ahàr ana zal Zude nahaj, slimy gani Bar-Yezu, nañ

zal maharam. Àdəm naŋ bay mahəŋgaray pakama ge Melefit, ay ti àsəkaď malfada. ⁷ Naŋ gani anjəhad afa ga zal Rom ya ti agur had Sipir ni. Slimi ga bay ni Serjus Polus, àsəra zlam a. Awayay mici ma ge Melefit dal-dal, nahkay àzaloru ata Barnabas nday ata Sol afa gani. ⁸ Ay zal maharam ni ezirey tay, awayay ti zal Rom ni àfəki ahàr ka Yezu ba. Zal maharam nani təzalay naŋ àna ma Gres ti Elimes. ⁹ Eslini *Məsuf Njəlatani àhuriviyu ana Sol dal-dal. (Sol ti təzalay naŋ Pol daya). Məsuf Njəlatani ni àra àhuriviya ti Pol nakəŋ àmənjaləŋ ka zal maharam ni, ¹⁰ mək àhi ahkado : « Nak ti wur ge *Seteni, nak zal cuday, nak bay magosay mis, zlam sulumani dek kàwayay do. Nak ti akəmbrəŋ magudar divi ga Bay geli ti ananaw ? ¹¹ Nihi nahəma, ci ma goro ya nəhuk ni lala : Melefit ara atraň kur àna ahar gayaŋ, kara kəwuluf. Ekipi fat va do duk abivoru ana vad ya ti Melefit aməmbrəŋ matraň kur ni. » Pol àra àhia ma na nahkay ti zal maharam ni àwuluf huya tatuf, ègia akada maslaŋa ya ti naŋ a ləvəŋ bu na. Nahkay ambatvu, adəbay mis ga madafəŋa ahar a. ¹² Bay məgur had ni àra épia ere ye ti àgravu na ti àfəki ahàr ka Yezu, adəba ma ga Pol ya àdəmki ka Bay geli Yezu ni àbəlafəŋa dal-dal.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray təwi a Antiyos ka had Pisidi

¹³ Pol akaba ndam ya ti tagrakabu təwi ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, təsləka a Pafos a, tòru e Perzi ka had Pemfili. Eslini ti Zeŋ Mark àsləkafəŋa kà tay a, àŋgoru a Zerəzalem. ¹⁴ Nday nakəŋ təsləka e Perzi a, tòru a Antiyos ka had Pisidi. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay

ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tànjəhad digas-gas.

¹⁵ Eslini gədákani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni tijenjey ma ya e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu ni akaba ma ga ndam ndahanj ya tāhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tàra tijenja ti təslərkiyu mis ka ata Pol ge məhiani ana tay ahkado : « Bəza ga məŋ gelni, tamal pakama gekuli àbu ga məhiani ana mis mangasvani ni ga məvi njəda ana tay ti, dəmum. » ¹⁶ Nahkay Pol ècikaba, àdaday ahar mək àdəm : « Lekəlum ndam *Izireyel ni akaba lekəlum ndahanj ya ti kəzləbum Melefit ni, bumu slimi.

¹⁷ Melefit ga ndam jiba geli Izireyel ni àdaba ata bəŋ ga bəŋ geli a. Ka ya ti ndam jiba geli nday ka had Ezip ni ti Melefit àgray ti tāwuday, nahkay tāwuda. Kələŋ gani àdəfaki njəda gayan, àhəlab a tay ka had nana àna ahar gayan a. ¹⁸ Kələŋ gani ka ya ti nday təbu a hud gili bu agray vi kru kru fad ni ti èbesia ana tay a. ¹⁹ Tòru tìnja ka had Kanaŋ a nahəma, Melefit àbazliaba jiba adəskəla ya ka had nani na ana tay a, mək àvi had gani ana tay.

²⁰ Zlam nday nani dek təgravu ti agray vi diŋ diŋ fad àna kru kru zlam. Kələŋ gani àdiaba ndam magray seriya ana tay a duk àbivoru ana sarta ge Semiyel bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. ²¹ Kələŋ gani tħindifija bay kə Melefit a, mək Melefit àdiaba Seyəl ana tay a. Seyəl ti naŋ wur ge Kis, ge dini ge Benjemen. Naŋ gani àgur tay vi kru kru fad. ²² Ay ka ya ti Melefit àwayay naŋ va do ni ti Melefit àdiaba Devit ana tay a ti mīgi bay gatay. Devit nakəŋ Melefit àgrakia sedi a, àdəm : “Nəŋgəta Devit wur ge Zese a. Bay ya ti nàdəbay ni ti naŋ ; amagray ere

ye ti nu nawayay ni dək.” * ²³ Nihi ti Melefit àdaba mis nahən e kidin ga bəza huđ ge Devit ba, àfəkad nađ Bay mahəŋgay ndam Izireyel, àgray akada ga pakama gayan ya àdəm ahaslani ni. Maslaňa gani nani ti Yezu. ²⁴ Wudaka Yezu àra ànjəki ke təwi gayan nahəma, Zeň àhi ana ndam Izireyel dek ahàr àdəm tâmbatkaba majalay ahàr gatay a ti *tâbaray kwa. ²⁵ Zeň àra èndeveriňaba təwi gayan a wudak ti àhi ana mis : “Lekulüm kəhumi ana ahàr ti nu way ? Bay ya ti lekulüm kəbum kəjəgum ni ti nu do. Nədəm nahəma, ka ya ti enindeveriňaba təwi goro na ti bay gani amara. Nađ ti nıslı ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayan a do.”

²⁶ « Bəza ga mmawa, lekulüm bəza huđ ga Abraham akaba lekulüm ndahaň ya kəzləbum Melefit ni, pakama hini ya kicəm ni ti Melefit ahəŋgay mis àna nađ. Melefit àhi pakama hini ti ana leli. ²⁷ Ndam Zerəzalem akaba gədákani gatay təsər Yezu ti nađ *Bay gədakani ya amara ni ndo, tici ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tijenjey kala vad məpəsabana ni ndo daya. Nahkay tədəm tâkad Yezu kwa. Təgray nahkay ti, təgra ere ye ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit tədəm amagravu na. ²⁸ Ku tamal ndam Zerəzalem ni təngətfəňa zlam magudarani ga makadki nađ di ndo nəŋgu ni, təhi ana Pilet tâkad nađ. ²⁹ Təgrıa zlam na dek akada ga pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na. Yezu àra àməta ti təzaya kisim gana kà təndal na, təfiyu e mindivin vu. ³⁰ Ay ti Melefit àhəŋgaraba nađ e kisim ba, àhəŋgriviya sifa. ³¹ Kələň gani Yezu nakəň àŋgazlivu ana ndam

* ^{13:22} 1 Semiyel 13.14 ; mənjay Limis 89.21.

ya tàslèka akaba naŋ e Gelili a, tòru akaba naŋ a Zeruzalem ni vad ehimeya. Nihi ti nday gani nani tagrakia sedi kè meleher ga ndam *Zude a. ³² Leli gani hini day məhi *Ma Mwéni Sulumani gani ana kuli. Ere gani nani ti Melefit àhibiya pakama gana ana ata bəŋ gelí a kwa ahaslana, ³³ ay nihi ti àgría ere ye ti àhibiyu ana ata bəŋ gelí na ana leli bəza gatay na. Àgray ti àna mahəŋgaraba Yezu e kisim ba, akada ya àbu məbékiani a wakita ge Limis bu ni. A limis ye cù ni bu Melefit àdəm : “Nak ti wur gorø ; kani ti nawayay ti mis tèsər nu buk.” [†]

³⁴ « Melefit àdəmbiya amahəŋgaraba naŋ e kisim ba ti èzi ba. Àdəmki ma nahkay hi : “Anəgri sulum gorø ana kuli akada ya nèdəm anəgri ana Devit ni.

Zlam gani nani ti *njəlatani, amandav dəy-dəy do.” [‡]

³⁵ « Nahkay a məlanj nahaŋ bu a Wakita ge Melefit bu keti Devit àdəm : “Akavay divi ti bay njəlatani gayak ni èzi e mindivij vu ba.” [§]

³⁶ « Devit ka sarta gayaŋ ti àgría tewi ana Melefit akada ge Melefit ya àwayay na. Kələŋ gani Devit nakəŋ àmata, ènjikibiya ata bəŋana, kisim gayaŋ day èzia. ³⁷ Ay Bay ya ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, kisim gayaŋ ni èzi ndo. ³⁸ Bəza ga mmawa, sərum lala : leli məhi ana kuli Meléfit aməmbərfəŋa zlam magudarani gekuli ni kè kuli a ti azuhva Yezu. Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gekuli kè kuli àna *Divi gayaŋ ya àbu

† **13:33** Limis 2.7. ‡ **13:34** Izayi 55.3. § **13:35** Limis 16.10.

məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na koksah.
 39 Ay azuhva təwi ge *Krist ya àgray ni ti Melefit ambərfənja zlam magudarani kà ndam ya təfəki ahàr ke Krist na dek. 40 Nahkay ti bumvu slimi, do ni ti zlam ya ti ndam mahəñgaray pakama ge Melefit tədəmkibiyu ma ni ara agrakivu ke kəli. Ma gatay ya tədəmbiyu ni ti nihi :

41 “Lekəlum ndam ya kədəmum pakama ge Melefit zlam masakani ni ti mənjumki ere ye ti nara nagray ni.
 Ere gani nani mègri ejep ana kəli ti kijijumma !
 Anagray ti ka ya ti lekəlum kəbum àna sifa mba ni.
 Ere gani nani ti ku tamal maslaña àngəhadia ma gana ana kəli a nəñgu ni, kəgəsumkabu do.”
 * ”

42 Pol àra àhia ma gana ana tay a, ka ya ti nday ata Barnabas təhəraya a ahay ni ba ni ti, mis ya təbu eslini ni təhi ana tay : « A vad məpəsabana nahaj ya amara ni ti ñguma ga məhikivu pakama àki ka ma hini ana leli keti. » 43 Mis təbu tedevu ti mis ndahañ kay tədəboru ata Pol nday ata Barnabas. Nday nani ti ndam Zəde akaba mis ndahañ ya taðəbay divi ga ndam Zəde ga mazləbay Melefit ni. Nahkay ata Pol nday ata Barnabas nakəñ təzlapı ana tay, təvi njəda ana tay ti təgəskabu *sulum ge Melefit ya àgri ana tay ni, təmbrəñ ba.

44 Vad məpəsabana àra ènji nahəma, mis ga kəsa ni ahar gədakani təra dek ga məbi slimi ana ma ya tədəmki ka Bay geli ni. 45 Ndam Zəde ni təra təpia ndam ga kəsa na dek macakalavani ti təzumki bəruv ka tay, tənjəki ke mindivi Pol akaba ka məhiani ana mis pakama gayañ ni ti ma ga

* 13:41 Habakuk 1.5.

malfada. **46** Ata Pol nday ata Barnabas tàra tìcia pakama ga ndam Zude na ti aŋgwaz àwər tay ndo, tèhi ana tay vay-vay ahkado : « Ahàr àdəm mèhia ma ge Melefit na ana keli ndam Zude na enjia day. Ay nihi ti lekélum kègəsumkabu pakama gani do ni ti, lekélum lekélumeni kèdəfumkia kislum ga məŋgət *sifa ya àndav dəy-dəy do ni do. Ègia nahkay ti leli məhi ma gani ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni. **47** Məhi ana tay nahkay ti adaba Bay geli àhi ana leli nahkay hi :

“Nàfəkad kur ti akada ge ceŋgel ni ga masladi məlaŋ ana ndam ga jiba gərgərani dek.
Nawayay ti kâhioru pakama àku ka nu ya nahəŋgay mis ni ana mis dek,
duk kè sliri ga məlaŋ.” † »

48 Mis ya ti nday ndam Zude do ni tara tìcia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti témərvu, tazləbay Melefit azuhva pakama gayan ni. Eslini nday ya ti Melefit àdaba tay ga məŋgət sifa ya àndav dəy-dəy do ni na, nday dek tèfəki ahàr ka Yezu.

49 Kələŋ gani mis tèdəmkioru pakama àki ka Bay geli, nahkay mis ga had ni dek tìcia ma gana. **50** Ay ndam Zude ni tèdəmki ma magədavani ka ata Pol nday ata Barnabas, ti wál ya elimeni gatay àbu, tazləbay Melefit ni akaba gədákani ga kəsa ni tîzirey ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay ndam ga kəsa ni tènjəki ka məgri daliya ana ata Pol nakəŋ, mək təgaraba tay ka had gatay na. **51** Ka ya ti ata Pol nday ata Barnabas tawayay tasləka ni ti tètukaba had ga kəsa na ka asak gatay a ga mədəfiki ana tay aranja gani gatay va do. Mək tàsləka, tòru a Ikoniyum.

† **13:47** Izayi 49.6.

52 Ndam Antiyos ya tadəbay divi ga Yezu ni tèbu təmərvu, *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana tay a.

14

Ata Pol nday ata Barnabas tagray téwi a Ikoniyum

1 Ata Pol nday ata Barnabas tòru tìnju a Ikoniyum a ti, tèhuriyu a ahay ya ndam *Zude *tahəŋgalavù Melefit ni vu keti. Eslini tèhi ma ge Melefit ana tay : azuhva ma gatay ni mis kay tèfəkia ahàr ka Yezu a, ku ndam Zude ku ndam ya nday ndam Zude do ni daya. **2** Ay ndam Zude ya tawayay məfəki ahàr ka Yezu do ni tèhi ma magədavani ana ndam ya nday ndam Zude do ni ti tízirey bəza ga məŋ gelí ye eslini ni. **3** Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ata Pol nday ata Barnabas təpəsa kay a Ikoniyum a. Ka ya ti nday tèbu eslini ni ti nday tèbu təfəkia ahàr ka Bay gelí lala, nahkay tèhi ma ge Melefit ana mis vay-vay, aŋgwaz àwərki tay do. Nahkay Bay gelí àvi njəda ana tay ga magray zlam gərgəri kay ya ti mis tìpi day-day ndo ni. Bay gelí àgray nahkay ti, àdafaki ti pakama gatay ya tèhi ana mis àki ka sulum gayan ni ti jiri edədiŋ. **4** Nahkay ndam ga kəsa nani tèdevu məlan cü : mis ndahanj ga ndam Zude ni, mis ndahanj ti ni ga ndam *asak ga Yezu ni.

5 Eslini ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni akaba gədákani gatay tawayay təgri daliya ana ata Pol nday ata Barnabas, tawayay tabazl tay àna akur. **6** Ndam asak nakəŋ tàra ticia ma gana ti tacuhway, tòru gwar a kəsa vu ka had Likawuni. Kəsa nday nani ti Listir, Derbi akaba kəsa ndahanj

cis-ciseni ni. ⁷ Nday nakən tòru tìnja eslina ti tèhi *Ma Mweweni Sulumani ana mis.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray téwi e Listir

⁸ Zal déra nahaŋ àbu e Listir, naŋ manjəhadani adaba ècikaba koksah, àsawaday day-day ndo kwa ke miwivu gayan. ⁹ A vad nahaŋ naŋ àbu abi slimy ana ma ga Pol ya adəm ni ti, Pol nakən àmənjalən, èpi ti zal déra ni àfekia ahàr ka Yezu a, Yezu ahəŋgaraba naŋ a tata. ¹⁰ Nahkay Pol àdəm kay kay, àhi ahkado : « Cikaba, kîcik jik àna asak gayak ! » Zal déra ni àra ècia ma ga Pol na ti ècikaba carakum, asawaday. ¹¹ Mis dal-dalani ga kësa ni tara tipia ere ya Pol àgray na ti tèzlah àna ma hëma ga had Likawuni, tèdəm ahkado : « Melefifit geli tàsləkabiya e melefit ba, tâmbavu mis, tâhərkiaya ke leli a ! » ¹² Nahkay tèzalay Barnabas Zës, Pol ti ni tèzalay naŋ Hermes, adaba naŋ bay məhi ma ana mis.* ¹³ Ahay gëdakani ge Zës ni ti ka ma ga kësa. Bay mislinji zlam ana Zës ni èŋgəledbiyu kokur àna vay-vay ga zlam, àhəlbiyu àbəhad tay kà mahay ga ahay ni ge mislinjeni ana ata Pol nday ata Barnabas nakən. Mis macakalavani ni day tawayay ti màgray nahkay.

¹⁴ Ndam *asak ni tara ticia ere ye ti ndam ga kësa ni tawayay tégri ana tay na ti téguzlehkaba azana ka vu gatay a kwar kwar ga mədəfiki ana mis macakalavani ti tawayay ere ye ti atəgri ana tay ni do, mək tacuhwakivoru ka tay ána zlahay. ¹⁵ Tèhi ana tay ahkado : « Ndam geli, kəgrum nahkay ti kamam ? Leli ti mis hihirikeni akada kəli ni timey !

* **14:12** Zës ti naŋ bay ge melefit ga ndam Gres. Hermes ti melefit ya ti ahəŋgri pakama ga Zës ana mis ni.

Màra afa gekəli a ti ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana kəli ti kâmbrəŋum təwi gekəli masakani akada ya kəgrum nihni. Mawayay ti kəhəŋgrumioru ahər a had ana Melefit Bay ge sifa ni. Nan ti àgraya məlaŋ ya agavəla, had, dəluv gədakana akaba zlam ya təvu a huds gatay vu ni dek. ¹⁶ Ahaslani ti àmbrəŋ mis ga had gərgərani dek ti tâgray ere ye ti təwayay ni zlam gatay. ¹⁷ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, aŋgazlivu ana tay àna zlam sulumanı ya agri ana tay ni : asləribiyu avər ana mis e melefit bu ni ti təŋgətki zlam ka vədaŋ àna sarta gani. Avi zlam məzumani ana tay ti təmərvu. » ¹⁸ Ku tamal ndam asak ni təhia ma ana tay a nahkay nəŋgu ni, wudsaka təcafəŋa mis dal-dalani na kè mislinjı zlam ana tay a ti, təgraviya daliya dal-dal.

¹⁹ Kələŋ gani ndam *Zəde ya a Antiyos ya ka had Pisidi ni akaba nday ya a Ikoniyum ni təra e Listir a. Təra tìnja ti tədəmki ma magədavani àki ka ndam asak ni, mək mis dal-dalani ni təgəskabá ma gatay na. Eslini mis nakəŋ tızligi Pol àna akur ga makad naŋ. Təra tızligia naŋ a nahkay ti tədəm əməta, mək təgəjahaba naŋ a kəsa ni ba, təmbərbu naŋ bəlah. ²⁰ Ay ka ya ti ndam madəbay divi ga Yezu ni təcakalakiva nahəma, Pol nakəŋ ècikaba, mək àŋgoru a kəsa ni vu. Hajəŋ gani təsləka nday ata Barnabas a, törə e Derbi.

Ata Pol nday ata Barnabas tangorū a Antiyos ka had Siri

²¹ Törə tìnja e Derbi a ti təhi Ma Məweni Sulumani ana mis, nahkay mis kay tədəbay divi ga Yezu. Kələŋ gani təsləka, təŋga e Listir a. Təsləka eslini ti təŋga a Ikoniyum a, mək təsləka a Ikoniyum

a ti tàŋga a Antiyos ya ka had Pisidi na. ²² A kesa nday nani bu ni ti tèvia njëda ana ndam madəbay divi ga Yezu a. Tèhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ka Yezu lala, kàmbrëŋum ba. » Tèhi ana tay keti : « Tamal mawayay mëhuriyani a *Mëgur ge Melefit vu ti ahàr àdəm màcaka daliya dal-dal day kwa. » ²³ Tèdaba gëdákani e kidin ga ndam ya tèfəki ahàr ka Yezu ni ba ka kesa ka kesa, mëk ndam *asak nakəŋ tègəs ndëra akaba tåhëngali Melefit ana tay. Eslini tèmbrivù tay a ahar vu ana Bay geli, adaba nday nani tèfəkia ahàr a palam.

²⁴ Kéləŋ gani tàslékaba ka had Pisidi a, tòru ka had Pemfili. ²⁵ Tòru tìnju a Perzi a ti tèhi ma ge Melefit ana mis, mëk tàslëka, tòru a Atali. ²⁶ Eslini ti tècəliyu a *slalah ga yam vu, tàŋga a Antiyos a. A kesa nani bu ka ya ti tànjəki ke téwi gatay ni ti, tèbivù tay a ahar vu ana Melefit ga magray téwi àna sulum gayan. Téwi nani ti tìndeveriŋjababiya.

²⁷ Tàra tìnchia nahkay ti tèzalakabu ndam mëfəki ahàr ka Yezu ni dek, tànjəhadí ere ye ti tègray àna njëda ge Melefit ni dek ana tay, tànjəhadí ana tay ahémamam Melefit àvi divi ana ndam ya ti nday ndam *Zude do ni ga mëfəki ahàr ka Yezu ni daya. ²⁸ Eslini tànjəhadí akaba ndam mëfəki ahàr ka Yezu ni agray kiyi ɓal.

15

Mekeli kédi ana ndam ya nday ndam Zéde do ni

¹ Mis ndahaŋ tàslëka ka had *Zude a, tàra a Antiyos a. Tàra tìnchia ti tècahi zlam ana ndam mëfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, tèhi ana tay ahkado : « Ahàr àdəm *tékeli kédi ana kéli akada ge Méwiz

ya àdəm a wakita gayan ni bu ni kwa. Tamal kègrum akada gayan ya àdəm ni do ni ti, Melefit àhəngay kəli do simiteni. » ²⁻³ Tàra tèdəma pakama na nahkay ti ata Pol nday ata Barnabas tègəskabu pakama gani nani ndo simiteni. Nahkay gejewi gədakani àhəraya e kidin gatay akaba ndam ya tàsləkabiya ka had Zəde ni ba. Eslini ndam məfəki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni tèvi siŋgu ge divi ana ata Pol nday ata Barnabas akaba mis gatay ndahanj mək tèsləroru tay a Zerəzalem ga mihindifinjbiya ma gana kà ndam *asak akaba gədákana ye eslini na. Nahkay tàsləka. Ka ya ti tèbu takoru ni ti tàsləkaba ka had Fenisi akaba had *Samari a, tàngəhadí zlam ya àgravu ni ana ndam ga Yezu ya nday tèbu ka had nday nani ni ; tèhi ana tay ahəmamam ndam ya nday ndam *Zəde do ni tèfəki ahàr ka Yezu ni. Nday nakəŋ tàra tìcia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti tèmərvu dal-dal.

⁴ Ata Pol nakəŋ tòru tìnju a Zerəzalem a ti, ndam asak ga Yezu akaba ndam ga Yezu ndahanj ni dek akaba gədákani gatay ni tègəskabu tay. Eslini ata Pol nakəŋ tàngəhadí ere ye ti tègray àna njəda ge Melefit ni dek ana tay. ⁵ Ay ndam *Feriziyen ndahanj ya tèfəki ahàr ka Yezu ni tèbu eslini. Tàra tìcia ma ga ata Pol na ti tìcikaba, tèdəm ahkado : « Ahàr àdəm têkeli kədī ana ndam ya nday ndam Zəde do, tèfəki ahàr ka Yezu ni kwa. Ahàr àdəm nday gani tègəskabu *Divi ya tèbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni daya kwa. »

⁶ Nahkay ndam asak ni akaba gədákani ni tàngəgasvu ga mazlapakiani ka ma gani nani. ⁷ Eslini gejewi àhəraya e kidin gatay ba dal-dal. Nahkay Piyer ècikaba, àhi ana mis ni ahkado : « Bəza ga

mmawa, kèsəruma kwa ahaslani Melefit àdaba nu e kidin gekuli ba ti nâhi *Ma Mʉweni Sulumani ana nday ya nday ndam Zude do ni, ti tafeki ahàr ka Yezu. ⁸ Melefit ti àséra ere ye ti àniviyu ana mis a mabəruv vu na. Àvi *Mʉsuf Njelatani àna tay akada ya àvi ana leli ni ga madafakiani àgeskabá tay a. ⁹ Ècirkaba leli ndam Zude ni akaba tay a ndo simiteni. Àbarafənja zlam magudarani kà tay a, tìgia njelatana adaba tafekia ahàr ka Yezu a. ¹⁰ *Divi ge Melefit ya tèbu mabékiani a wakita ge Mʉwiz ni bu ni ti zlam zləzladani. Ku ata bəŋ gelí, ku leli leleni tekedi mèbesebiyu zlah-zlah. Nihî ti kəfumki ñgasa ka tay ya ti nday ndam Zude do ni tâdəbay divi gani kwa ti kamam ? Tamal kəgrum nahkay ti kahəŋgalum ma ge Melefit timey ! ¹¹ Leli mèséra Melefit ahəŋgay leli ti adaba mèkela kudi a palam do. Ahəŋgay leli ti azuhva tüwi ga Bay gelí Yezu ya àgri ana leli àna sulum gayan ni. Ahəŋgay leli ti akada ya ahəŋgay tay ni daya. »

¹² Eslini mis macakalavani ni dek te-te, tèbi slimí ana ma ga ata Barnabas nday ata Pol ni. Ata Barnabas nakəŋ tàngəhadí tüwi gatay ya tàngray e kidin ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni ana tay. A pakama gatay ni bu nahema, tèdəm Melefit àvia njeda ana tay ga magray zlam gergərani ya mis tipi day-day ndo na dal-dal. ¹³ Ka ya ti ata Barnabas nakəŋ tèmbrənja zlapay na ti Zek ècikaba, àdəm ahkado : « Bəza ga mmawa, bumi slimí ana pakama goro ni. ¹⁴ Simu àngəhadia ana leli a ahəmamam kwa ahaslani Melefit àmənjaləŋ ana ndam ya nday ndam Zude do ni ga madaba ndam gayan e kidin gatay ba daya. ¹⁵ Pakama ga Simu

ya àdäm ni bəlaŋjani akaba ga ndam mahəŋgaray
 *pakama ge Melefit ni, adaba a wakita gatay ni bu
 Melefit àdäm :

16 “Kələŋ gani ti anaŋga, anələmaba ahay ge Devit
 ya àmbəd na.

Anəhəlabu akur ga ahay ya àmbəd na,
 enedezlvaya nahəŋ àna tay ka məlaŋ gana.

17 Nahkay mis dek atadəbay nu Bay Melefit ;
 nday ya nday ndam Zəde do, nəzalay tay
 ge migi ndam goro ni dek atadəbay nu.

Nu Bay Melefit nədäm nahkay,
 nu ya ti nagray ere ye ti nədäm anagray ni dek ni.

18 Zlam gani nani ti wuſaka nàgraya məlaŋ a ti
 nəsəra kwa ahaslana anagray.” * »

19 Zek àhi ana tay keti : « Ègia Melefit àdəma
 nahkay zla nahəma, nu nədäm məfumki ŋgasa ga
 magray zlam zləzladani ka ndam ya nday ndam
 Zəde do, tawayay madəbay divi ge Melefit ni ba.

20 Ere ye ti magray ni ti, hojo məbumiki wakita
 ana tay, məhumi ana tay ahkado : “Kàhəpədüm
 aslu ga pəra ba, adaba àbəlafəŋ kè Melefit do ;
 kègrum mesəwehvu ba ; kàhəpədüm aslu ga zlam
 ya təmərday məmərdani ni ba, kèzumum mimiz
 ba daya.” **21** Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti,
 kwa ahaslani təbu tədəfiki ana mis a kəsa gərgərani
 bu dek, tijenjey ma gani a ahay gərgərani ga
 *mahəŋgalavù Melefit bu kəla vad’ *məpəsabana lu
 daya. »

*Təslərikaboru wakita ana ndam ga Yezu ya nday
 ndam Zəde do ni*

* **15:18** Amos 9.11-12.

²² Zek àra àdəma ma nahkay nahəma, ndam *asak ni, gədákani akaba ndam ga Yezu ndahanj ye eslini ni dek tədəm atədaba mis e kidiŋ gatay ba, atəslərioru tay ana ndam Antiyos ni akaba ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay tədaba Zəd ya təzalay naŋ Barsabas na akaba Silas a, adaba nday cüeni ndam ga Yezu dek ticiiki ma ana tay. ²³ Tèvi wakita ana tay ga məzikabani ana ndam Antiyos ni, təbəki ka wakita ni nahkay hi :

« Leli bəza ga məŋ gekəli, leli ndam asak ga Yezu akaba gədákani ni məgri sa ana kəli, lekəlum bəza ga məŋ gel, lekəlum ya ti ndam *Zəde do, kanjəhadum a Antiyos, ka had Siri akaba ka had Silisi ni. ²⁴ Mìcia mis ndahanj tīcik afa gel, tòru afa gekəli. Tòru tìnju a ti tìwisirikaba ahàr ana kəli a, tèvi majalay ahàr ana kəli àna pakama gatay ya tèhi ana kəli ni. Tàgray nahkay ti, leli mèvi divi gani ana tay ndo simiteni. ²⁵ Nahkay zla nahəma leli dek ka ahar bəlaŋ màdaba mis a ga məslərani afa gekəli a. Nday gani atorukaboru akaba ata Barnabas nday ata Pol. Ata Barnabas nday ata Pol ti mawayay tay dal-dal, ²⁶ təgri təwi ana Bay geli Yezu *Krist ; ku tamal tabazl tay azuhva təwi gatay ya tagray ni nəŋgu ni, aŋgwaz àwərki tay do. ²⁷ Ndam ya ti màdaba tay a ni ti ata Zəd nday ata Silas. Nday gani atanjəhadiaiba ere ye ti məbiki ana kəli ka wakita na daya. ²⁸ Pakama gani nani ti nihi : *Məsuf Njəlatani akaba leli mədəm məfəki ŋgasa ga magray təwi zləzladani ndahanj ke kəli do, si kəgrum zlam ya ti ahàr àdəm leli dek magray ni kwa. Zlam gani nday hi : ²⁹ Kàhəpədum aslu ga pəra ba ; kəzumum mimiz ba ; kàhəpədum aslu

ga zlam ya təmərday məmərdani ni ba ; kəgrum mesuehvü ba daya. Tamal zlam nday nani dek kəgrum do nahəma, akanjəhadum àna sulumani. Məmbərki pakama gelı nahkay. »

³⁰ Nahkay təsləroru nday ya ti tədaba tay a ni. Nday nakəŋ təsləka, tòru a Antiyos akaba ata Pol nday ata Barnabas. Tòru tınjua ti təzalakabu ndam ga Yezu ye eslini ni, təvi wakita ni ana tay. ³¹ Tàra tijenga wakita na ti àməria məbəruv ana tay a dal-dal, adaba àvikiva njəda ana tay a. ³² Ata Zəd nday ata Silas ti nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit. Nahkay təhia pakama gərgərana kay ana ndam ga Yezu ye eslini na, təvi njəda ana tay ti aŋgwaz àwər tay ba. ³³ Nday nakəŋ təpəsiyu eslini gosku gal. Kələŋ gani ndam ga Yezu ni təvi divi ana tay ga məŋgukiani ka ndam ya təslərbiyu tay ni, təhi ana tay təsləka àna sulumana. [³⁴ Ay Silas àdəm àsləka do, anjəhad a Antiyos huya.] ³⁵ Ata Pol nday ata Barnabas day tənjəhad a Antiyos. Eslini nday akaba mis ndahan kay təhi *Ma Məweni Sulumanı ana mis, təcahi pakama ga Bay gelı ana tay daya.

Ata Pol nday ata Silas takoru ka hađndahay

³⁶ Tàra təgra gosku gal a Antiyos a ti Pol àhi ana Barnabas : « Maŋgoru a kəsa ya ti məhibiyu pakama ga Bay gelı ana mis ye eslini ni bu ni dek, ti məmənjiyu bəza ga məŋ gelı ye eslini ni akaba ti məsər manjəhad gatayani. » ³⁷ Barnabas nakəŋ àgəskabá ma ga Pol na, ay ti àdəm azəkivu Zeŋ ya təzalay Mark ni ju. ³⁸ Pol àra ècia ma na ti àhəŋgrifəŋ, àhi : « Məzəkivu naŋ ba, adaba ka ya ti leli ka had Pemfili ni ti àsləkafəŋja kə leli a, àwayay magrakabu təwi akaba leli ndo. » ³⁹ Ata Pol nday

ata Barnabas tìcivu àki ka ma ga mazay Mark ni ndo, nahkay nday nakəŋ tèdevu. Barnabas àzay Mark, tècəliyu a *slalah ga yam vu, tòru e Sipir. ⁴⁰ Pol ti ni àzay Silas ; ndam ga Yezu ye eslini ni tàhəŋgalay Bay gelí ti mègri sulum gayan ana tay, mèk ata Pol nday ata Silas tàsləka ⁴¹ ka had Siri a, tòru gwar ka had Silisi. A kësa ya tìnja ni vu lu, Pol àvikivu njèda ana ndam ga Yezu ya *tècakalavu eslini ni.

16

¹ Nahkay ata Pol nakəŋ tàsləka ka had Silisi a, tòru e Derbi akaba e Listir. E Listir ti wur dagwa naħaŋ àbu, slimi gayan Timote. Mèjani wur Zude, adəbay divi ga Yezu ; bəjani zal Gres. ² Ndam ga Yezu ya e Listir akaba a Ikoniyum ni dék tèdəm Timote ti mis sulumani. ³ Eslini Pol awayay azay naŋ ti māsawadoru akaba tay, nahkay àzay naŋ, *èkeli kədī. Pol àgri ana Timote nahkay ti azuhva ndam *Zude ye eslini ni, adaba nday dék tèsəra bəŋ ga Timote ti zal Gres. ⁴ Kələŋ gani ata Pol nakəŋ tàsləka, tòru kama. A kësa ya tìnja ni vu lu tàngəhadī ma ga ndam *asak akaba ga gədákani ya a Žeruzalem ya tèdəm ni ana ndam ga Yezu ye eslini ni. Tàra tàngəhadia ana tay a nahkay ti tèhi ana tay tágəskabá ma gana. ⁵ Nahkay ndam ya tèfəki ahàr ka Yezu a kësa nday nani bu ni dék tèngətkivu njèda, kəlavad mis ndahaŋ day tèfəki ahàr ka Yezu.

Melefit àhi ana Pol môru e Mesedħwej

⁶ Ata Pol nakəŋ tèbu takoru gwar ka had Azi ti, *Məsuf Njəlatani àcafəŋa tay ga moru məhi ma ge Melefit ana mis ye eslini na. Nahkay tàsləka, tòru

gwar ka had Firizi akaba ka had Galasi. ⁷ Tòru tìnjħa ka had Misi a wuðak ti tawayay təhuriyu ka had Bitini, ay Məsuf ga Yezu àcafənja tay a. ⁸ Nahkay tàsləkaba ka had Misi a, tòru kà gəvay ga dəluv a Truwas. ⁹ Nday təbu eslīni ga məlavad ti kisim èzidekivu ka Pol, èpi zal Mesedħawen micikeni jika, àħəngalay nañ, àhi : « Ru afa geli e Mesedħawen, kējənaki leli ti ! » ¹⁰ Kələn ge kisim mizideni ga Pol ni ti màwaya morana e Mesedħawen a, adaba mèsera Melefit àzala leli ga məhi *Ma Muwani Sulumani ana ndam ga had nana. ¹¹ Nahkay məċāliyu a *slalah ga yam vu a Truwas, məsləka mòru suwwa a Samotras. * Hajən gani mòru a Neyapolis ; mòru mìnħa ti màħeraya a slalah ga yam ni ba, ¹² mòru e Filip. Kəsa gani nani ti kəsa gədfakani ga had Mesedħawen. Ndam *Rom kay tənġəħada eslīna. Mòru mìnħa ti mənġəhad vad bal.

Ere ye ti ata Pol nday ata Silas təgray e Filip ni

¹³ A vad *məpəsabana ba ti màħeraya a kəsa ni ba, mòru gwar a zalaka bu, mədəm mədi ahàr ana məlanj ga mahənġalavù Melefit eslīni. Mòru mìnħa ti mədi ahàr ana wál macakalavani mək mənġəhad məzlapi ana tay. ¹⁴ Wal nahañ àbu e kidiñ gatay bu slimi gani Lidi. Nañ wur Tiyatir, təwi gayañ məsəkumoru azana ndize-ndizeni ga sinju kayani, nañ àbu azləbay Melefit daya. Ka ya ti nañ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya àdəm ni ti Bay gel i àgray ti wal ni mīci ma gani ti məgəskabu lala. ¹⁵ Kələn gani *təbaray nañ akaba ndam ga huð ahay gayañ dek. Tàra təbara tay a ti wal ni àzaloru leli

* **16:11** Samotras ti had e kidiñ ga yam bu.

afa gani, àhi ana leli ahkado : « Tamal kèsəruma nu nèbu nəfəki ahàr ka Bay geli ededinj ti dəguma, kânjəhaduma afa goro a. » Nahkay àfəki ŋasa ke leli, mòru.

¹⁶ A vad naħanj mèbu makoru ka məlañ ga mahəñgalavù Melefit ni ti, mèbakabu ahàr akaba wal naħanj. Wal nani ti evidi ge mis ndahanj. Seteni àniviyu a ahàr bu, àdəfiki ere ye ti amara magravu ni. Nahkay ndam ya ti wal ni evidi gatay ni tənġət singu kay àna pakama gayaq ya ti àhia ana mis a, ere gani àgravu ededinj ni. ¹⁷ Eslini wal nakənj ànjəki ka madəboru leli akaba Pol e meteliñ vu. Azlah, àdəm : « Ndam nday hini ti təgri təwi ana Melefit nañ agavəla drinj ! Tədəfiki ana kəli divi ya akəngətum sifa àna nañ ni ! » ¹⁸ Azlah, àdəm ma ni nahkay vad ehimeya. Kələñ gani àwərikabá bəruv ana Pol a, nahkay Pol nakənj àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana seteni ya àniviyu ni ahkado : « Nəhuk àna *slimi ga Yezu *Krist, həraya a wal hini ba ! » Eslini seteni ni àsləkiaba ana wal na huya. ¹⁹ Seteni ni àra àsləkiaba ana wal na ti, ndam ya ti wal ni evidi gatay ni təsəra wal ni amənġəti singu ana tay va do. Nahkay təgəs ata Pol nday ata Silas, təgəjahoru tay ka məlañ ya mis təcakalavu ga magray seriya ni. ²⁰ Tòru tlinjua àna tay eslina ti təhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam nday hini təbu tagudar kəsa geli. Nday ti ndam *Zude, ²¹ təcahi zlam ana mis, ay ere ye ti təcahi ana tay ni ti leli ndam *Rom àgəski mègəskabu do, màgray do simiteni. »

²² Mis dal-dalani ni təra ticia ma na ti nday day təzumkia bəruv ka ata Pol nday ata Silas a. Eslini ndam magray seriya ni təhi ana ndam slewja

gatay ti têcakwakia zlam ka ata Pol nday ata Silas a, mæk tâzlæb tay àna aday. ²³ Tàra tèzlæba tay a dal-dal ti tèbiyu tay a ahay ga dançay vu, mæk tèhi ana bay majègay ahay ga dançay ni ti mèbi slimy ana tay lala. ²⁴ Bay majègay ahay ni àra ècia ma gatay na ti, àhèl ata Pol nday ata Silas nakèŋ, àbiyu tay a mèlaŋ nahaj vu ca-ca a huđ ga ahay ga dançay ni vu. Eslini naŋ nakèŋ àwèlfèŋ asak gatay dwa dwa kà damkoluk.

²⁵ A huđ ya vad' nahèma, ata Pol nday ata Silas nakèŋ tahèŋgalay Melefit, tidii limis ; ndam dançay ndahanj ni tèbu tèbi slimy ana zlam gatay ya tagray ni. ²⁶ Nday dék tèbu tagray nahkay ti had' àdaday dal-dal, asak ga ahay ga dançay ni àdaday daya. Eslini ti mahay ga ahay ni dék tèzlækvaba bøŋa bøŋa, zlam ya tèwøl ndam dançay àna naŋ ni dék tèpicehva wir wir. ²⁷ Bay majègay ahay ga dançay ni àra èpidekva, èpi ti mahay ga ahay ga dançay ni bøŋa bøŋa nahèma, àradaya maslalam gayan a, awayay akad ahàr gayan àna naŋ. Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr ndam dançay ni tacuhwa. ²⁸ Ay Pol àzlah, àhi ahkado : « Kègri aranja ana ahàr gayak ba, leli dék mèbu ahalay. » ²⁹ Naŋ nakèŋ àra ècia ma ga Pol na ti àdèm tèzibiya ceŋgel a. Tàra tèzibiya ceŋgel na ti àcuhwiyu ka mèlaŋ ya àbiyu ata Pol nday ata Silas ni. Òru ènjua eslina ti agègèr slab-slab, àbèhadì mirdim ana tay meleher ndi6 ana had. ³⁰ Kèlèŋ gani àhèlaya tay a dala va, mæk àhi ana tay ahkado : « Bèbay goro ni, nàgray mam ti Melefit ahèŋgay nu ni mam ? » ³¹ Nday nakèŋ tèhèŋgrifèŋ, tèhi : « Fèki ahàr gayak ka Bay geli Yezu. Nahkay Melefit amahèŋgay kur akaba ndam

ga huđ ahay gayak. » ³² M k t hi ma ga Bay gel i ana tay akaba ndam ga huđ ahay gayan ni dek. ³³ A huđ ga m lavad gani nani bu bay maj g y  ahay ga da g y  ni  h l ata Pol nday ata Silas,  ra  barikia amb l k gatay ni ana tay a. Nday day t baray na j akaba ndam ga huđ ahay gayan ni dek  n  slimi ga Yezu h ya. ³⁴ K l n  gani bay maj g y  ahay ga da g y  nak n   h liyu tay a ahay vu ga m zum zlam. Nday t bu t zum zlam ti na j nak n   m r va dal-dal akaba ndam ga huđ ahay gayan na dek, adaba t f k a ah r ke Melefit a.

³⁵ M lan   ra  sla ti ndam magray seriya ni t sl rbiyu mis afa ga bay maj g y  ahay ga da g y  ni ga m hian  : « Baya mis c eni na. » ³⁶ Bay maj g y  ahay ga da g y  ni  ra  cia ma na ti,  h ng ri ma gani ana Pol, ahi ahkado : « Ndam magray seriya ni t sl rbiya mis a, t d m n b ya k li a. Nihi ti h rumiy  e mite vu, sl kuma  na sulumana. » ³⁷ Eslini Pol ahi ana ndam ya t sl rbiyu tay ni ahkado : « Leli ndam Rom ti t g s leli, t graf n  seriya k  leli  na divi gana ndo, t zl b leli k  meleher ge mis macakalavani, t b ya leli a da g y  ba, nihi ti t d m m sl ka akal-akal a nahkay ti, m g skabu aw ? Aha, m g skabu do. Tamal tawayay nahkay ti nday ndayani  na ah r gatay t ra t b ya leli a. » ³⁸ Nahkay mis ya ti t sl roru tay ni t ru t ng had  ma ni ana ndam magray seriya ni. Nday nak n  t ra t cia ata Pol nday ata Silas nday ndam Rom ti t gra a gwaz a dal-dal. ³⁹ Nahkay nday nak n  t r k ia ka ata Pol a, t g ri kam-kam ana tay, t b ya tay a ahay ga da g y  ni ba, m k t h ng lay tay ti t sl k ba a k sa ni ba. ⁴⁰ Ata Pol nday ata Silas t ra t h raya a ahay ga da g y  ni ba

ni ti tòru afa ge Lidi. Eslini tèbakabu ahàr akaba ndam mèfèki ahàr ka Yezu, tèvi njèða ana tay, mèk tàslèkaba a kësa ni ba.

17

Ata Pol nday ata Silas tagray téwi a Tesalonik

¹ Ata Pol nakèŋ tòru a Amfipolis, tàslèka eslina tòru a Apoloni, tàra tàslèka eslina keti tòru a Tesalonik. A Tesalonik ti ahay ga ndam *Zude ya tahèŋgalavù Melefit ni àbu. ² Eslini Pol àhuriyu a ahay ni vu akada gayan̄ ya agray këla vad *mèpèsabana ni. Vad mèpèsabana mahkèr ka mahar ka mahar àhuriya a ahay ni va, tèzlapakia ka pakama ya àbu mèbékiani a Wakita ge Melefit ni ba akaba nday ye eslini na. ³ Nahkay àdèfiki ma ge Melefit ana tay, àdèm ahàr àdèm *Krist *Bay gèdakani ya amara ni mâcakay daliya, mâmèt, mèk mâñgaba e kisim ba kwa. Àhi ana tay ahkado : « Krist Bay gèdakani ya amara ni ti nani Yezu ya nèhi ma gani ana kùli ni. »

⁴ Eslini ndam Zude bal gani tègèskabá ma ga Pol na, tìgia ndam ga ata Pol nday ata Silas a. Ndam *Gres ya tèzlèbay Melefit ni kay akaba wál kay bal ya ti zlam gatay tèbu ni tìgia ndam ga ata Pol a daya. ⁵ Ay ndam Zude ndahaŋ ya tègèskabu ma ga Pol ndo ni tègrafènja solu kà ata Pol a. Nahkay tèzalakabu ndam ya tègray téwi do, tèsawaday kwaŋa kwaŋa a kësa bu ni, mèk nday gani tèhèŋgalafènja ma kè mis ga kësa na. Nahkay nday dék akaba mis ni tècakalavu, tèzumki fèrèv ka ndam ga ata Pol ni, tègudari ma ana tay, tèzlahki ka tay. Kèlèŋ gani tèdèboru ata Pol nday ata Silas

a magam afa ga Zasonj, adaba tawayay tègès tay ga magrafènja seriya kà tay a kè meleher ge mis macakalavani na. ⁶ Ay ti tèdi ahàr ana tay eslini ndo. Nahkay tègès Zasonj akaba ndam mafèki ahàr ka Yezu ndahanj, mèk tèhèloru tay kè meleher ga ndam magray seriya ni. Tòru tìnjuà àna tay a ti tèzlah, tèdèm : « Ndam ndani ti tìwisirikaba ahàr ana mis ga duniya na dek. Nihi ti nday tèbu ahalay, ⁷ Zasonj day àgèskabá tay a magam afa gana. Nday gani dek tègèskabu pakama ga *bay gèdakanji ga ndam Rom ya àdèm ni do, tèdèm bay nahanj àbu, slimy gani Yezu. » ⁸ Ma gatay ya tèdèmki ka ndam *madèbay Yezu ni ti àhèliaba ahàr ana mis macakalavani na akaba ndam magray seriya na. ⁹ Nahkay tèhi ana ata Zasonj akaba nday ndahanj ni : « Bèhadum singu hayan ti këslèkuma. Amamènjay ma gani kama keti kwa ; tamal ma nahanj àbi ti akèhèngarum singu gekèli zlam gekèli. »

Ata Pol nday ata Silas tagray tuwi e Berey

¹⁰ Mèlavad àrà ègia ti ndam mafèki ahàr ka Yezu ni tèhi ana ata Pol nday ata Silas : « Dègum e Berey. » Mèk ata Pol nakèn tàslèka, tòru eslini. Tòru tìnjuà eslina ti tèhuriyu a ahay ga ndam *Zude ya tahèngalavù Melefit ni vu. ¹¹ Ndam Zude ya e Berey ni tètama nday ya a Tesalonik na àna sulumana : tègèskabá ma ge Melefit ya ata Pol tèhi ana tay na àna huñ bølañ. Kèlavad tamènjaki ka Wakita ge Melefit, tawayay ti tèsèr ma ga ata Pol ya tèhi ana tay ni ti ma ge jiri ededin aw. ¹² Nahkay mis kay e kidinj gatay bu tèfèkia ahàr ka Yezu a. E kidinj ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu ni ti mis kay bal tèfèkia ahàr ka Yezu a daya. Nday ya ti tèfèki

ahàr ni ti wál ya ti zlam gatay tèbu ni akaba zawał ndahanj.

13 Ay ndam Zude ya a Tesalonik ni tara ticia Pol nañ àbu ahi ma ge Melefit ana ndam Berey nahëma, tara. Tara tìnchia ti tèdëmki ma magëdavani àki ka ata Pol nakëñ, tiwisiñkabu mis ga kësa ni.

14 Eslini hëya ndam ga Yezu ni tèhi ana Pol : « Slëka, ndam gelî tèzoru kur e divi vu gwar ka dæluv ni. » Mëk tàslëka tèzoru nañ, ay ti ata Silas nday ata Timote tânjëhad, tàslëka ndo. **15** Nday ya ti tèzoru Pol ni tòru akaba nañ a Ateñ. Tòru tìnjuà eslina ti Pol àhi ana tay : « Këslékuma nihi nahëma, kara këhumì ana ata Silas nday ata Timote tara tînjiki nu ahalay ke weceweceni. » Mëk nday nakëñ tànga e Berey a.

Ma ga Polya àhi ana ndam Ateñ ni

16 Ka ya ti Pol nañ àbu a Ateñ, ajëgay ata Silas nday ata Timote ni ti, àsavaday a kësa ni bu. Nañ àbu asawaday ti èpi ti zlam ga përa kay tèbu a kësa ni bu. Ere ye ti èpi ni àzumia bëruv a dal-dal.

17 Nahkay àhuriyu a ahay ga *mahëngalavù Melefit vu, àhi ma ana ndam *Zude akaba mis ndahanj ya tazlëbay Melefit ni. Kélavað ahi ma ana mis ya adi ahàr ana tay a dala bu ni daya. **18** Ndam ya tèséra zlam a kay ni tèzlapa akaba Pol a daya. Mis nday nani ti ndahanj ndam Epikiriyen, * ndahanj ti ni

* **17:18** Ndam Epikiriyen ti ndam Gres ya tègëskabu ma ga maslañja nahaj tèzalay nañ Epikir ni. Epikir ti tiwi nañ vi 341 ka sarta ya ahaslani ni ; àdëm zlam ñek tagravu kwanja kwanja àna zlam cië-ciëni, Melefit àfi ahàr ana mis do ; àdëm tamal mis tåwayay zlam kay do, tåwayay mis kay do ni ti tanjëhad lala tata.

ndam Sitéwisiyen. † Ka ya ti Pol àdämki ma àki ka ga Yezu ya àmät mæk àngaba e kisim ba ni ti mis ndahanj e kidinj gatay bu tèdäm ahkado : « Maslaña hini azlapay asak ma ahàr gani day àbi ti, àdäm ti mam ? » Mis ndahanj ti ni tèdäm : « Àzlapaki ke melefit ndahanj ya leli mèsér tay do ni. » ¹⁹ Nahkay tèzaloru nañ kè meleher ga gédákani ge seriya gatay ; melañ ge seriya nani ti tèzalay Eriyépez. ‡

Tòru tinxua eslina ti tèhi : « Mawayay mèsér ma maweni ya kacahi ana mis ni. ²⁰ Pakama gayak ya kédäm ni ti leli mici day-day ndo, nahkay mawayay mèserkaba ere ye ti kédämki ma na lala. » ²¹ Tèdäm nahkay ti adaba ndam Aten akaba ndam mirkwi ya tanjéhad eslini ni dék tèbu tèzlapaki ka pakama ya tici day-day ndo ni akaba tèbi slimy ana ma gani kélavad, tewi tekedi tèngatfèn ahar ga magrani do.

²² Nahkay Pol nañ jika e kidinj gatay bu ka melañ ge Eriyépez ni, àhi ana tay ahkado : « Lekélum ndam Aten, nèséra a zlam ya ti këgrum ni bu dék këbum këzlëbum melefit gërgërani kay. ²³ Ka ya ti nèbu nèsawaday a kësa gekuli bu nahëma, nìpia zlam gërgërani ya këdezelumiaya ana melefit nday nani na. E kidinj ga zlam nday nani ya këdezelum

† **17:18** Ndam Sitéwisiyen ti ndam Gres ya tégaskabu zlam ya tècahi ana mis a Aten gwar ke vi 300 ga sarta ya ahaslani ni. Tècahay ma nani ti a ahay bu ; slimy ga ahay ni Sitéwi Peykili. Tèdäm ahàr àdäm mis tágaskabu ere ye ti Melefit awayay ni ; ku tamal tacakay daliya dal-dal àna nañ nñangu ni si tágaskabu kwa.

‡ **17:19** Eriyépez ti hëma a Aten ; awayay adämvaba « Hëma ge Eres » (Eres ti melefit ga ndam Gres). Ahaslani ti gédákani ge seriya ga Aten tècakalavu ka hëma nani, ay ka sarta ga Pol tècakalavu ti a ahay bu. Ku tamal nahkay nñangu ni tèzalay melañ ge seriya nani Eriyépez. Ahar gédákani tagray seriya àki ka pakama ge melefifit gatay.

ni bu ñek ti nədi ahàr ana məlañ *meviyekiki zlam ana melefit nañ. Àki məbəkiani nahkay hi : “Medezliaya ana melefit ya mèsər do na.” Ay Mel-efit ya ti kəsərum nañ do, kəzləbum ni ti nədəfiki nañ ana kəli. ²⁴ Melefit gani nani ti àgraya məlañ akaba zlam ya a hud gani bu na ñek ; nañ Bay gədakani, agur hud melefit akaba had ñek ; nañ ànjəhadviyu a ahay ya mis tedezli ni vu do. ²⁵ Zlam ya ti àhəci nañ ti mis təvi ni àbi, adaba Bay ya ti àvi sifa ana mis ti təsuf, àvi zlam ñek ana tay ni ti nañ. ²⁶ Melefit àgraya enjenjena ti mis bəlañ. Mək àgray ti bəza hud ga maslañna nani tədevu jiba gərgərani ga məlañ ni ñek akaba àgray ti tānjəhad ka had ya àdəm tānjəhadki ni. Àfəkadvù ekwi e kidiñ gatay vu, àvi milmili akaba milevi ana tay daya. ²⁷ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti mis tādəbay nañ, bi atədia ahàr a waw akada ge mis ya ti atam ahar, adəbay zlam a məlañ ziñ-zineni bu ni. Taðəbay nañ nahkay, ay ti Melefit nañ driñ driñ akaba mis do, ku way way do Melefit nañ àbu kà gəvay gayan. ²⁸ Nahkay zla nahəma, “Leli məbu akaba nañ akada mis bəlañ : leli məbu, leli àna sifa akaba məbu magray təwi ti azuhva nañ.”

« Ku ndam midi limis gekəli ndahañ day tədəm nahkay, tədəm ahkado : “Nahkay zla ti leli day bəza hud gayan.”

²⁹ « Leli bəza hud ge Melefit nahkay ti, məhi ana ahàr Melefit ti təzavu akaba zlam ga pəra ya tàgraya tay àna gru, àna evirzegenə ahkay do ni àna akur ni ba, adaba zlam nday nani ti mis təgraya tay àna egizli gatay a ti təzavu akaba zlam ya təjalaki

ahàr ga magrani ni. ³⁰ Sarta ge mis ya ti tèsàrkaba Melefit a ndo ni ti Melefit àjalaki ahàr do. Ay nihi ti ahi ana mis dek ku eley eley do dek tâmbatkaba majalay ahàr gatay na. ³¹ Adaba àfekada vad ga magrafènja seriya àna jiri kè mis ga duniya na dék. Amagray seriya nani ti Bay ya ti Melefit àdaba ni. Melefit àdèfiki ana mis dék Bay nani amagray seriya ededinj ti, àna gayan ya ti àhèngaraba nañ e kisim ba ni. »

³² Mis ye eslini ni tàra tìcia ma ga Pol ya àdèm mis témèt mèk tañgaba e kisim ba ni ti mis ndahanj e kidinj gatay bu tèyefinj, mis ndahanj ti ni tèhi : « Èslia, amèbi slimì a vad nahanj keti kwa. » ³³ Eslini Pol àslèkafènja kà tay a. ³⁴ Ku tamal mis ahar gèdakani tawayay mèbi slimì ana ma ga Pol va do nèngu ni, mis ndahanj tègèskabá ma gayan ya àdèm na, tèfèkia ahàr ka Yezu a. Denis bølañ ga ndam ge seriya ge Eriyùpez ni nañ àkibu ka tay, wal nahanj slimì gani Demeris day nañ àkibu ka tay. Ndam ndahanj day tèkibu ka tay.

18

Pol agray tüwi a Koreñ

¹ Kèlèñ gani Pol àslèka a Aten a, òru a Koreñ. ² Òru ènjua eslina ti àdi ahàr ana zal Zude nahanj, tìwibiyu nañ ka had Ponj, slimì gani Ekiles. Tàslèkabiya nihi guhwa ka had Itali a nday ata wal gayan Prisil a, adaba bay Kèlot àhi ana ndam *Zude dék tâslèkaba a Rom a. ³ Tüwi gatay ti magray ahay ga ambèl. Nahkay Pol ànjehad afà gatay ga magrakabu tüwi ka ahar bølañ akaba tay, adaba nañ day tüwi gayan akada gatay ni. ⁴ Kèla vad *mèpèsabana

Pol ahuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, ahi ma ana mis ye eslini ni, awayay ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni tègəskabu ma gayan ni.

⁵ Ka ya ti ata Silas nday ata Timote tàsləkabiya e Mesedewen a, tìnjkiva ka Pol a nahəma, Pol nakəŋ àmbrəŋ tewi naajan ni, ànjəki ka məhi ma ge Melefit ana mis kəlavad. Àhi ana ndam Zude ahkado Yezu ti naŋ *Krist *Bay gədakani ya amara ni. ⁶ Nday nakəŋ tàra ticia ma nana ti tègəskabu ndo, tìndivi naŋ. Eslini ti Pol àgavfənja had kà azana gayan a ga mədfikiani ana tay àmbrəŋ tay a. Àhi ana tay ahkado : « Melefit aməgəs kuli àna seriya ti məsər gekuli ! Ahar goro amələkibu bi. Nihi ti nakoru nəhi ma ni ana nday ya ndam Zude do ni. » ⁷ Ara àhia ma ana tay a nahkay ti àsləka eslina, òru afa ga maslaŋa naajan : maslaŋa gani nani azləbay Melefit, slimy gayan Tisus Zhestus, ahay gayan kà gəvay ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ga ndam Zude ni. ⁸ Ay Krispus gədakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni təfəki ahàr ka Bay geli Yezu akaba ndam ga huđ ahay gayan dek. Ndam Koreŋ ndahaŋ kay day tàra ticia ma ga Pol na ti təfəkia ahàr ka Yezu a, nahkay *tàbaray tay dek.

⁹ A vad naajan ga məlavad Bay geli Yezu àŋgazlivu ana Pol, àhi ahkado : « Kàgray angwaz ba, hioru ma goro ana mis, kəmbrəŋ ba, ¹⁰ adaba nu nəbu akaba kur. Maslaŋa àbi emisliki məgruk daliya bi, nahkay gray tewi, adaba ndam goro təbu kay a kəsa hini bu, təfəku ahàr faj ndo. » ¹¹ Nahkay Pol ànjəhad a Koreŋ dəz àna kiyi muku, àcahi ma ge Melefit ana mis ye eslini ni dek.

12 Ka sarta ya ti bay Galiyon àgur had Eseyi ni ti, ndam Zude dek tèbedekivu ka Pol nakən, tèzoru nañ kè meleher ga Galiyon ka məlan magray seriya. **13** Tòru tìnjuà àna nañ a ti tèhi ana Galiyon ahkado : « Maslaña hini acahi ana mis ti tâzləbay Melefit gərgəri akaba ga ïgumna ya àdəm ni. » **14** Tàra tèdəma nahkay ti Pol awayay ahəŋgrifən ana tay, ay ti Galiyon àhi ana tay ahkado : « Tamal lekulum ndam Zude kèdəmum maslaña hini àgra zlam ya àbəlay do simiteni na ahkay do ni àgudara zlam naħañ a dal-dal ti, akal nəbi slimi ana ma gani, akada goro ya nagray kəlavad ni. **15** Ay nihi ti pakama ya kələgumkivu ni ti ka zlam geküli ya kacahum ni, àkivu ke slimi ge mis akaba ke divi geküli ya kədəbum ni. Nahkay ti nàwayay magray seriya ga zlam nday nani do. » **16** Àhi ana tay tâsləka ka məlan magray seriya na. **17** Ay ndam Zude ni dek tègəs Sosten gədakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni, tèzləb nañ kà məlan magray seriya ni. Galiyon nakən àra èpia ere ye ti tagray na ti àhəŋgarfən ndo.

Pol angoru a Antiyos

18 Pol àpəs vaðkay bal a Koreñ. Kələn gani àhi ana ndam məfəki ahar ka Yezu ye eslini ni « Nasləka, nawayay nakoru ka had Siri. » Eslini òru e Señkrey. Òru ènjua ti àwəskaba ahàr a, adaba àhia ana Mel-efit a : « Tamal kəgrua zlam ya nihindilük na ti anagray nahkay.* » Kələn gani tècəliyu a *slalah ga yam vu nday akaba Prisil nday ata Ekiles, tòru e Efez. **19** Tòru tìnjuà e Efez a ti Pol àsləkafənja

* **18:18** Mənjay Macalani 6.1-18.

kà ata Prisil nday ata Ekiles a, àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tèzlapay akaba ndam *Zude ye eslini ni. ²⁰ Tèhi mânjəhadà akaba tay vad bal àkiva, ay Pol àwayay ndo. ²¹ Àhi ana tay : « Tamal Melefit àvua divi a ti ananga afa gekuli a. »

Eslini naŋ nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, àcəliyu a slalah ga yam vu, àsləka e Efez a, òru a Sezare. ²² Òru ènjəa a Sezare a ti àcəloru a Zerəzalem, àgri sa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni, mək àsləka, òru a Antiyos. ²³ Òru ènjəa a Antiyos a ti ànjəhad gosku bal. Kələŋ gani àsləka òru ka had Galasi akaba ka had Firizi, àvi njəda ana ndam maðəbay divi ga Yezu ya ka had nday nani ni dek.

Apolos agray tuwi e Efez akaba a Koreŋ

²⁴ Ka sarta gani nani zal Zude naħaŋ òru e Efez. Slimi gayaŋ Apolos, tìwi naŋ e Eleksendri. Naŋ ti àsəra zlapay a àsabay, àsəra pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na dal-dal daya. ²⁵ Tècahia divi ga Bay geli Yezu a, awayay divi gani nani dal-dal. Nahkay naŋ àbu àhi ma àki ka Yezu ana mis, acahi ana tay lala. Ay àsəra ge Zen ya *àbaray mis na ciliŋ, do ni ti àsər baray naħaŋ do. ²⁶ Ànjəki ka macahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu, day aŋgwaz àwərki naŋ ka ma gani do simiteni. Ata Prisil nday ata Ekiles tàra ficia ma gayaŋ na ti tħazay naŋ, tèdəfikiaba divi ge Melefit àkiva lala.

²⁷ Kələŋ gani Apolos nakəŋ awayay moroni ka had Eseyi. Ndam ga Yezu ya e Efez ni tègəskabá ma gana, tèdəm àbəlay, mək tèbikioru wakita ana ndam ga Yezu ya ka had Eseyi ni, tèhi ana tay

tâgëskabá nañ a lala. Nahkay Apolos nakəŋ àslèka, òru eslini. Òru ènjua ti àjənaki ndam ye eslini təfəki ahàr ka Yezu ni, àgray téwi àna njəða ge Melefit ya àvi ni. ²⁸ Àzlapay akaba ndam *Zəde kè meleher ge mis dek, àwəlki tay ka pakama. Àdəfiki ana tay vay-vay àna pakama ya a Wakita ge Melefit bu ni *Krist *Bay gəðakani ya amara ni ti Yezu.

19

Pol agray téwi e Efez

¹ Ka ya ti Apolos nañ a Koreñ ni ti Pol àslèkaba gwar ka hëma ya ka had Azi na, òru e Efez. Òru ènjua ti àdi ahàr ana mis ndahanj ya tadəbay divi ga Yezu ni, ² àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti këfumki ahàr ka Yezu ni ti Melefit àvia Mësuf Njəlatana ana kùli a waw ? » Nday nakəŋ tèhəñgrifəŋ, tèhi ahkado : « *Mësuf Njəlatani ti ðay-ðay mìci tàcalfəŋ ndo. » ³ Eslini Pol àhi ana tay : « Ay nahkay ti *baray ya tàbaray kùli ni ti baray weley ? » Tèhi : « Tàbaray leli ti akada ge Zeñ ya abaray mis ahaslani ni. » ⁴ Pol àhi ana tay : « Zeñ àbaray ti mis ya tâgëskabá mëmbatkaba majalay ahàr gatay a ni. Àhi ana ndam *Izireyel : “Maslaña nahañ àbu amara, ahàr àdəm këfumki ahàr.” Maslaña nani ya Zeñ àdəmki ma ni ti nañ Yezu. » ⁵ Nday nakəŋ tàra tìcia ma ga Pol na ti tâgëskabá, mëk tàbaray tay àna *slimi ga Yezu. ⁶ Eslini Pol àbəki *ahar ka tay. Àra àbəkia ahar ka tay a ti Melefit àvi Mësuf Njəlatani ana tay : nahkay tèzlapay àna ma hëma ya nday ndayani tèsər do ni, tèhəñgri ma ge Melefit

ana mis daya. ⁷ Mis ya tåbaray tay ni ñekeñi tagray kru mahar cu.

⁸ Ka sarta nani agray kiyi mahkär Pol àhuriyu kélavað a ahay ga *mahëŋgalavù Melefit vu. Eslini àhi ma ana mis, àgraki aŋgwaz do. Àdämki ma ka *Mègur ge Melefit àna njëda, awayay ti mis tâgëskabu. ⁹ Ay ti mis ndahanj kay e kidinj gatay bu tawayay mici ma ni do simiteni, tefeki ahàr ka Yezu ndo, tèdämki ma magadavani àki ke divi gayanj kè meleher ge mis macakalavani daya. Nahkay Pol àslëkafëŋa kà tay a, àhëlkiba ndam maðebay divi ga Yezu na àkiba ka tay a. Ahay ge lekwel ga zal ndahanj àbu, slimy gayanj Tirenës : eslini ndam ga Yezu nakëŋ tèhuriyu kélavað a ahay ni vu, Pol àcahi zlam ana tay. ¹⁰ Àcahi zlam ana mis eslini vi cu, nahkay mis ga had Azi ni dek, ndam *Zëde akaba nday ya ndam Zëde do ni, ticia ma ga Bay geli Yezu a.

Bëza ga Seva akaba ndam maharam ndahanj

¹¹ Eslini Pol àgray zlam gërgéri kay àna njëda ge Melefit, ku ndam ga Yezu tekedi tipi day-day ndo.

¹² Nahkay mis tèhël endëwi akaba azana ndahanj ya Pol ènjifiña ni, tòru tefeki ka ndam ga armëwë. Ndam ya ti tìnjiñiña àna zlam nday nani ka tay a ni tàngaba, ndahanj seteni tèslëkiaba ana tay a.

¹³ Ndam *Zëde ndahanj tèbu tèsawaday ka kësa ka kësa, tágariaba seteni ana mis a. Nday day tawayay tagariaba seteni ana mis àna slimy ga Bay geli Yezu a, nahkay ku way way do àhi ana ata seteni ni ahkado : « Nëhi ana këli, slëkumiaba ana maslañja hini àna *slimy ga Yezu ya Pol adämki ma na. »

¹⁴ Ndam Zude ndahaŋ tèbu nday adeskela, slimi ga bəŋ gatay Seva, naŋ gədakani ga ndam *mangalabakabu mis akaba Melefit. Nday day tèbu təhi ma ana seteni nahkay. ¹⁵ A vad naħaŋ tawayay tagariaba seteni ana mis a. Tàra təhia ma na ana seteni na ti seteni ni àħəngrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Yezu ti nəsəra naŋ a ; Pol ti nicia slimi gayaŋ a ; ay lekuləm ti ndamam ? » ¹⁶ Seteni ni àra àdəma ma na nahkay ti maslaŋa nani ya seteni àniviyu ni àkadvu akaba tay, àtama tay a dek àna njəda. Nday nakəŋ dek tħəraya a ahay ba, tacuhway, vu gatay dek ambələk, azana day àki ka tay ka vu bi. ¹⁷ Ndam Efez dek, ndam Zude akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, ticia ere ye ti àgravu na. Tàgra aŋgwaz a dal-dal ; tħzləbay Bay geli Yezu, tħədəm naŋ gədakani. ¹⁸ Mis ya tħefekia ahàr ka Yezu a ni ti tħara kay, tħədafaya zlam ya tħagħdar na vay-vay. ¹⁹ Ndam ya tħagħray maharam aħaslani ni tħəħbiyu wakita ga maharam gatay ni, tēviyekaba kë meleher ge mis a dek. Tħacal sinġu ga wakita nday nani grusu dəbu kru kru zlam. ²⁰ Nahkay Bay geli àðafaki njəda gayaŋ ; pakama gayaŋ akoru kama kama, kəlavad mis ndahaŋ təgħeskabu.

²¹ Kələŋ ga zlam nday nani ti Pol àdəm : « Nakorū ka had Mesedħwej akaba ka had Eseyi, anasləka eslina ti nakorū a Zeruzalem. Anasləka a Zeruzalem a ti ahàr àhu nāru a Rom. » ²² Àra àdəma nahkay ti àsləroru ndam gayaŋ c₃, ata Timote nday ata Erest, ka had Mesedħwej. Nanj naħanji ti ni ànjəħadkivu gosku 6al ka had Azi.

Ndam Efez təzumki bəruv ka ndam ga Yezu

23 Ka sarta gani nani ti zlam magədavani zləzladani àgrava e Efez azuhva divi ga Yezu a. **24** Zal nahaj àbu, slimi gani Demetriyəs, təwi gayan ga magray zlam sulumanı àna gru. Ahar gədakani agraya mazavu ga ahay gədakani ge Ertemis * na ciş-cişena. Ndam ya təgri təwi ni təngət siŋgu kay àna naŋ. **25** Demetriyəs nakəŋ àcakalakabu tay akaba ndam ya tagray təwi akada gayan ni, mək àhi ana tay ahkado : « Zləbəba goro ni, kəsəruma mənəgətum zlam ti àna təwi gel hini ya magray ni. **26** Ay nihi ti kipəma akaba kicəma ere ye ti Pol àgray na. Àhi ana mis ahkado zlam gel ya magraya tay àna ahar gelni geleni ni ti melefit do. Ma gayan ya ti àdəm ni ti mis kay təgəskabá. Təgəskabu ma gayan ni ti mis ya ahalay e Efez ni ciliŋ do, mis ya ka had Azi ni ndahan day təgəskabá. **27** Mis təbu tici ma gayan ni ti atədəm təwi gel ya magray ni àbəlay do. Atədəm ahay gədakani ge melefit gel Ertemis gədakani ni day zlam masakani. Ertemis melefit gel gani ti ndam ga had Azi akaba mis ga duniya dek təhənqrioru ahàr a had, ay nihi ti atədəm naŋ day zlam masakani. »

28 Demetriyəs nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti mis ya təbi slimı ni təzuma bəruv a dal-dal, təzlah, tədəm : « Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti naŋ gədakani. » **29** Mis ga kəsa ni dek təra ticia ma na ti təgray tuwər. Nahkay təru təgəs ata Gayus nday

* **19:24** Ertemis ti melefit walani ga ndam Gres ; tədəm naŋ melefit ge kiyi akaba ga waray. Ahay gayan gədakani ti e Efez ; ahay nani ti gədakani, sulumanı dal-dal ; mis tədəm ahay nani bilin ga zlam adəskəlani ya təgri ejep ana mis a duniya bu dek ni.

ata Aristark, nday ndam Mesedhweñ, adaba nday gani t^hesawadakabu akaba Pol. Tàra t^hag^hesa tay a ti t^hehloru tay ke weceweceni ka m^helan^g gatay ya t^heckalavu tam^henjal^g kè givi ni. † ³⁰ Eslini Pol awayay ahurkiviyu ke mis macakalavani ni, ay ti ndam mad^hebay divi ga Yezu ni t^heckaf^hanja nañ a. ³¹ Zl^heb^heba gayañ ndahan^g t^hebu, nday ndam ga ñgumna ga had^hAzi. Nday day t^hesl^herkioru mis ti t^hehi ahkado kam-kam òru ka m^helan^g ge givi ni ba. ³² Mis ni tàra t^heckalava nahema, ma gatay àrakaboru ndo ; ku way way do azlah, ad^hem ma gayañ tera. Nahkay mis kay e kidiñ gatay bu ñgay t^heckalakivu kamam ti t^heser do simiteni. ³³ Eslini zal nahauñ àvu, slimy gani Eleksender. Ndam *Zude ndahan^g e kidiñ ge mis macakalavani ni bu t^hehiaba ma gana, t^hehi m^horu m^had^hmaya ma na kè meleher ge mis na dek. Eleksender nak^henj^g àra ècika kè meleher ge mis na ti àdadi ahar ana tay, awayay azlapay. ³⁴ Ay tàra t^hesera nañ zal Zude nahema t^hezlah, t^hpaski ka zlahay ni agray njemdi cu, t^hd^hem ahkado : « Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti nañ g^hækani ! Ertemis melefit ga ndam Efez ni ti nañ g^hækani ! »

³⁵ K^hel^henj^g gani bay m^hah^hengri pakama ga ñgumna ana ndam ga kesa ni àhi ana mis macakalavani ni t^helakakaba, m^hek mis nak^henj^g t^helakakabá ededij^g a. Tàra t^helakakabá ti àhi ana tay ahkado : « Lekul^hum ndam Efez ni, mis ga duniya ni dek t^hesera Efez ti m^helan^g *njelatani ga ahay ge Ertemis melefit geli g^hækani ni. Mazavu ge Ertemis nak^henj^g ya àsl^hkabiya e melefit ba ni ti mis dek t^hesera nañ day a huds ga ahay gani bu. ³⁶ Maslanja ya ad^hem

† **19:29** M^helan^g ga mam^henjal^g ke givi e Efez ti g^hækani. Azum mis agray 26.000.

ma gani nani ma ga malfada ni ti way ? Nahkay ti jalum ahàr lala, lakumkaba, kàgudarum ma ba.

³⁷ Mis nday ndani ya kèhèlumbiyu tay ahalay ni ti tèhèlababiya zlam akal a ahay ge melefit geli ni ba ndo. Tìndivi melefit geli gani ndo daya.

³⁸ Ay tamal ti ata Demetriyès akaba ndam ya tagrakabu tèwi ni tawayay mabèhadki mirdim ka maslañga nahëma, mèlanj ge seriya àbu : tôru tâbèhadki ka tay eslini afa ga ndam magray seriya ni. ³⁹ Ay tamal ti zlam nañàj àbu kawayum ki-hindum nahëma, ka fat ya ti gèdákani atècakalava ni ti akadègum àna ma gani afa gatay kwa. ⁴⁰ Geli ya ti màcakalavu kani ni ti ndam *Rom atèhi ana leli kàcakalumvu ti kawayum kakadumfèñva kà ñgumna tèk, kàcakalumvu ti àki ka mam ? Ay ti amèngöt ma ga mèhèñgrifèñjani ana tay ti tègèsiki ana leli do. » ⁴¹ Bay mèhèñgri pakama ga ñgumna ana mis nakèñ àra àdëma ma na nahkay ti, àhi ana mis macakalavani ni ku way way do mâslèka, môru a magam.

20

Pol akoru e Mesedùwenj akaba e Gres

¹ Ndam ga kësa ni tàra tèmbrèña magray tuwèr a nahëma, Pol àzalakabu ndam madèbay divi ga Yezu ni, àhi ana tay tâza njèda. Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àgri sa ana tay mèk àslèka, òru e Mesedùwenj. ² Òru ènjua eslina ti àsawaday àvi njèda ana ndam mèfèki ahàr ka Yezu ni àna ma gèrgèrani kay ya àhi ana tay ni. Kèlèñ gani àslèka, òru e Gres, ³ ànjèhad kiyi mahkèr. Ka ya ti awayay acèliyu a *slalah ga yam vu akoru

ka had Siri ni ti, ècia ndam *Zéde tèzlapakia ga mègri zlam magèdavana. Nahkay nañ nakèn àñgoru gwar e Mesedéwen zlam gayañ. ⁴ Ndam ya tèsawadakaboru akaba nañ ni ti ata : Sopatros wur ge Piras ga kesa Berey ; Aristark, Sikéndras nday ga kesa Tessalonik ; Gayus ga kesa Derbi ; Timote ; ata Tisik nday ata Trofim ga kesa ya ka had Azi ni. ⁵ Nday nakèn tàslèka tòru kama, tòru tâjègay leli a Truwas. ⁶ Leli ti ni kèleñ ga wuméri ya tèzumvù dipen *miwisiñeni do ni màslèka e Filip a, mòru mècèliyu a slalah ga yam vu ga moru minjiki tay a Truwas. Mègray vad zlam ka ahàr divi, day ti mòru mìnjiki tay. Eslini magray gosku sekw.

Pol ahi ma ge Melefit ana mis a Truwas

⁷ Màra màngasva ga mèzum daf ge Melefit a ka ahar bélaj mèlakarawa ka fat ga sèvdi fat àdiya a ahay va nahëma, Pol àhi ma ge Melefit ana mis manjasvani ni. Adaba àssara mèlaj amasla ti ara aslèka nahëma, àhi ma ni ana mis ni duk àbiviyu ana huñ mèlavad. ⁸ Cenjel tèbu kay a ahay ya ti leli màngasvu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahàr ga ahay ndahañ. ⁹ Eslini wur dagwa nañ slimy gani Ewtis nañ àbu manjèhadani digusa a moftotur bu ni ti ènjia dñwir a ñañ. Ka sarta gani nani ti Pol nañ àbu azlapay kekileña. Wur dagwa nañ nañ àbu enji dñwir nahkay ti àdèbiyu kwa ka ahàr ga ahay ya mahkèr ya leli mèvu ni bu, àdaya ka had a. Nahkay tara tizeftele nañ a ti nañ mèmètani àndava. ¹⁰ Ay Pol àhèraya a ga had a, àdèkiyu ka wur dagwa nañ mèk àzay nañ a ahar vu. Àra àza nañ a nahëma àhi ana mis ni ahkado : « Àhèli ahàr ana kuli ba, àmèt ndo. »

¹¹ Kélèŋ gani Pol nakəŋ àcəloru a ahay ni vu zlam gayaŋ. Òru ènjua ti àzay *dipeŋ, èsekaba mék àzum. Ara àzuma dipen na nahəma, àcahi zlam ana mis ni keti hundum məlan pay. Məlan ni ara àcada ti naŋ nakəŋ àsləka. ¹² Wur dagwa ni ti ni təzoru naŋ a magam, àmət ndo naŋ lala zlam gayaŋ. Nahkay mis ni dék təməra dal-dal.

Pol asləka a Truwasa, akoru e Milet

¹³ Məlanj ara àsla ti leli məcəliyu a *slalah ga yam vu ga moru məzəvù Pol a Asos. Nahkay leli nakəŋ màsləka, mòru mìnjiyu enji gayaŋ. Naŋ ti ni àzay divi ga asak, àdəm amoru mazay naŋ eslini kwa. ¹⁴ Pol nakəŋ òru ènjikia leli a Asos a nahəma, məzəvù naŋ a slalah ga yam ni vu mék mòru e Mitileŋ. ¹⁵ Mòru mìnjiua ti hajəŋ gani màsləka, mòru a Siyu. Hajəŋ nahaŋ gani màsləka mòru a Samos. Hajəŋ tegəni gani day kwa ti mìnjiyu e Milet. ¹⁶ Mìcik e Efez ndo, adaba Pol àwayay mijin sarta gayaŋ eslini ka had Azi do. Naŋ àwacavu ga moroni a Zerəzalem, awayay ti ahàr àdəm wudaka tagray wuməri ge *Peñtikwet ni ti ènjua.

Ma ga Polya àhi ana gədákani ga ndam Efez ni

¹⁷ Nday təbu e Milet nahkay ti Pol nakəŋ àsləroru mis e Efez ga mazalabiyu gədákani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni. ¹⁸ Gədákani nakəŋ tara tìnchia ti Pol àhi ana tay ahkado : « Kwa ka fat goro ya ti nàra a Azi a àbivaya ana vad ya kana ni ti, kèsəruma ahəmamam mənjəhadkabu akaba kuli na akaba ere ye ti nàgra na. ¹⁹ Kèsəruma təwi ya ti nəgri ana Bay geli na ; a huđ ge təwi gani nani bu ni ti nàzay ahàr goro akada ge mis gədákani ndo ; ku

tamal nahkay nəŋgu ni mis təzumua bəruv a akaba təgrua daliya adaba ndam *Zude təgraku mbaðambada palam. ²⁰ Kèsəruma daya nimbirifiŋ zlam ya ti àbəlay ajənaki kəli ni ana kəli ndo. Zlam ni dek nəhia ana kəli a, nəcahia ana kəli kə meleher ge mis a vay-vay. A magam gekəli day nəhia zlam na dek ana kəli a, nəcahia ana kəli a daya. ²¹ Ma goro ya nədəm ni ti nəhi ana ndam Zude akaba ana nday ya ndam Zude do ni àna njəda goro dek tâmbatkaba majalay ahàr gatay a, təgəskabu ma ge Melefit, tâfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

²² « Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem akada ga Məsuf *Njəlatani ya àhu “Ru” kwa ni. Ere ye ti amagrakuvu eslini ni ti nəsər do. ²³ Ay ti ere ye ti nəsər nahəma nihî : a kəsa ya nakoru ni vu dek ti *Məsuf Njəlatani àhu ma, àdəm atəfiyu nu a dañgay vu, atəgru daliya. ²⁴ Ay a majalay ahàr goro bu nahəma, ku tamal nəbu àna sifa, ku nəmat nəŋgu ni aranja gani goro do. Ere ya nawayay ni ti, nawayay nindeverinjaba tewi ga Bay geli Yezu ya àhu gray ni ciliŋ. Tewi gayan gani ti ga məhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *sulum ge Melefit ana mis.

²⁵ « Nəpəsa e kiðiŋ gekəli ba sek, nəhia ma àki ka *Məgur ge Melefit ana kəli a. Ay nihi nəsəra ekipəmkivu wur ge eri goro va do. ²⁶ Adaba zlam gani nani nəhi ma ana kəli kani : Tamal maslaŋa e kiðiŋ gekəli bu èjija ti ahar goro àkibu bi. ²⁷ Nədəm nahkay ti adaba nədəfikiaba ere ye ti Mel-efit awayay agray na dek ana kəli a, day nimbirifiŋ aranja ana kəli ndo. ²⁸ Nahkay ti bumi slimí ana ahàr gekəli, bumi slimí ahar gədakani ti ana mis ndahanj ya ti Məsuf Njəlatani àbəhadivu tay ana

kuli a ahar vu ni akada ge mis ya tèbi slimì ana zlam ga gènaw ni. Wur ge Melefit àmèt ti azuhva mis nday nani. Nahkay ti bumi slimì ana tay lala.

²⁹ Nèséra ka ya ti anaslèka afa gekuli a ni ti mis ndahanj atara tèhurkiviyu ke kuli akada ga kérá gili ya tèhurkiviyu ka zlam ga gènaw ni. Nahkay ti nday gani nani ti atègrikaba ahàr ana mis na kway-kwayay. ³⁰ Ku e kidinj gekuli gekuleni bu day mis ndahanj atasèkad malfada, tawayay ti ndam mafèki ahàr ka Yezu ni tâdèbay tay. ³¹ Nahkay ti bumvu slimì, dègèzlumki ahàr ka zlam ya nècahi ana ku way way do gekuli vi mahkèr mèlafat akaba mèlavad ni. Ka ya ti nècahi zlam nday nani ana kuli ni ti yam tuway goro àdègaya daya.

³² « Ay nihi ti nèmbrivù kuli a ahar vu ana Melefit. Nañ gani amègri sulum gayanj ana kuli akada ya àdèm amègri ana kuli ni. Nañ ti eslikì mèvi njèda ana kuli ti kôfumki ahàr ka Yezu àtam ya ti kôfumki ahàr nihi ni. Eslikì mèvi zlam sulumanì ana kuli akada ya amèvi ana ndam gayanj dék ni.

³³ Nu ti ku siñgu, ku gru, ku azana ga maslaña ègù eri ndo : ³⁴ lekèlum day kèsèruma, nu ti nàgray téwi àna ahar goro goroani day kwa ti nèngèti zlam ana huđ goro akaba ana ndam goro ya masawaday akaba tay ni. ³⁵ Nu nahèma, a huđ ga zlam ya nàgray ni bu dék ti nèdèfikia ana kuli a, ahàr àdèm si kâgrum téwi kwa, nahkay ti kèngètum zlam ga mèjènaki ndam talaga àna nañ. Bay geli Yezu àdèm àna ahàr gayanj ahkado : “Kèvi zlam ana mis ti amèr kur àtama ya mis avuk na.” Ma hini ya àdèm ni ti jalumki ahàr lala. »

³⁶ Pol àra àdèma ma hina nahkay nahèma, àbèhad mirdim grik akaba tay, àhèngalay Mele-

fit. ³⁷ Eslini nday dék títéwi, tâdégakiyu ka Pol nakéŋ cip cip ga mègri sa. ³⁸ Bérav àwér tay ti ahar gédakani azuhva àhi ana tay ahkado : « Ekipémkivu wur ge eri gorò va do » ni palam. Tàra tègria sa ti tèzoru nanj e divi vu bédak ka mélanj ga *slalah ga yam ya akoru acalviyu ni.

21

Pol akoru a Zeruzalem

¹ Ka ya ti mècèliya a *slalah ga yam va, mèdeva akaba tay a nahéma, mòru suwwa a Kos. Màra màslèka eslina ti hajéŋ gani mìnchia a Rot a. Kélèŋ gani màslèka eslina, mòru a Patara. ² Eslini mèdi ahàr ana slalah ga yam ga moroni e Fenisi, mècèlviyu mèk màslèka. ³ Màra mìnchia e kidiŋ ga dèluv ni ba nahéma, màcoru Sipir gwar ka ahar ga gèjar geli, mòru suwwa ka had Siri. Màra mìnchia eslina ti mìcik e Tir ka mélanj ga slalah ga yam ya ticik ti mis tèhèlaba zlam a ni. ⁴ Eslini mèdi ahàr ana ndam madébay divi ga Yezu ni, mânjéhad gosku sekw akaba tay. Nday nakéŋ *Mèsuf Njélatani àdèfikia ere ye ti amagrakivu ka Pol a Zeruzalem na ana tay a, nahkay tèhi ana Pol : « Kòru ba. » ⁵ Màra mèzuma gosku sekweni na akaba tay a ti mèhi ana tay leli maslèka, nahkay nday dék akaba wál gatay akaba bëza gatay tèzoru leli e divi bu, màslèkaba a kësa ni ba, màra mìnchia kà gëvay ga dèluv a ti màbèhad mirdim, màhèngalay Melefit. ⁶ Mara medevu akaba tay wudak nahéma, màgravu sa akaba tay. Kélèŋ gani leli mècèlviyu a slalah ga yam vu, nday ti ni tàslèka, tàngorù a magam gatay.

⁷ Leli nakéŋ màslèka e Tir a ti mòru a Petlemayas. Eslini mòru mèdi ahàr ana ndam mèfèki

ahàr ka Yezu, mègri sa ana tay, mènjehad akaba tay ruk mèk mèndehadbu. ⁸ Mèlañ àra àsla ti mòru a Sezare afa ge Filip bay macahi ma ge Melefit ana mis ni, mèk mènjehad eslini. Ka ya ti tèdaba mis a adeskèlana a Zeruzalem a ni ti nañ àkibu ka tay. ⁹ Bèza dahalay gayañ tèbu fad, tèsèr zawañ do, tèbu tèhèngri pakama ge Melefit ya awayay ahi ana mis ni ana mis. ¹⁰ Leli mèbu eslini vad ehimeya nahëma, zal nañañ slimì gani Agabus àslèkabiya e Zude a, àdi ahàr ana leli. Nañ gani ti bay mahèngaray *pakama ge Melefit. ¹¹ Àra ènjiya ti àzay maslpara ga Pol mèk àwèlkabu asak akaba ahar gayañ àna nañ. Nahkay àdèm : « Ere ye ti Mèsuf Njèlatani àdèm ni nihi : “Bay ga maslpara hini ti ndam *Zude atoru tèwèl nañ a Zeruzalem akada goro hini ya nèwèlkabu asak akaba ahar ni. Atègria nahkay ti atèvi nañ ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni.” » ¹² Leli nakèj màra mìcia ma gayañ na nahkay ti, leli akaba bèza ga mèn gelì ya eslini a Sezare ni màhèngalay Pol, mèhi : « Kam-kam kòru a Zeruzalem ni ba ti. » ¹³ Ay ti Pol àhi ana leli ahkado : « Kitùwùm ti kamam ? Kawayum këbumuvù aنجwaz ti kamam ? Nu ti ku takoru takad nu a Zeruzalem azuhva Bay gelì Yezu tekedi aranja gani goro do. Tamal ti takoru tèwèl nu cilin ti ma gani goro mam ; nàgray aنجwaz do, nègèskabu nahkay. » ¹⁴ Mìsliki mekelikaba ma gayañ na ndo ni ti mèmbrèn nañ, mèdèm ere ye ti Bay gelì Yezu awayay ni mâgravu ciliñ.

¹⁵ Màra mèpèsa eslina vad a gal nahëma, màslamalavu mèk mòru a Zeruzalem. ¹⁶ Ka ya ti mòru ni ti, akaba ndam Sezare ya tadèbay divi ga

Yezu ni. Mòru mìnjuà ti tèzoru leli afa ga zal Sipir naajan slimy gani Ménasoñ ka mèlañ ya ti makoru manjəhad ni. Nañ gani ti àfekia ahàr ka Yezu a àpësa.

Pol akoru afa ge Zek

¹⁷ Leli nakəñ mòru mìnjuà a Zeruzalem a ti bëza ga məñj gelij ye eslini ni tègëskabu leli àna mémérani. ¹⁸ Hajəñ gani ti mòru akaba Pol afa ge Zek. Mòru mìnjuà ti mèdi ahàr ana gëdákani ga ndam mafekì ahàr ka Yezu ni dek macakalavani eslini. ¹⁹ Pol àgri sa ana tay mèk àngəhad tèwi gayan, àngəhadí zlam ya ti Melefit àgray e kidinj ga ndam ya ti nday ndam *Zude do ni bu ni dek ana tay. ²⁰ Tàra ticia ma gayan na ti tazlèbay Melefit, mèk tèhi ahkado : « Kici ndo waw wur ga məñj gelij ni ? E kidinj ga ndam Zude bu ni ti ndam ya tèfekì ahàr ka Yezu ni ti tagray dëbu ehimeya. Nday dek tègëskabá *Divi ge Melefit ya àbu mèbékiani a wakita ge Mewiz ni ba lala. ²¹ Ticia nak këbu këhi ma ana ndam Zude ya tèbu tanjəhad e kidinj ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni, këhi ana tay tèmbrèñ Divi ge Melefit gani nani, *tèkeli këdi ana bëza gatay va ba akaba tazebay manjəhad ya ahaslani ga ndam Zude ya tadëbay ni va ba ferera. ²² Ay nihi ti magray ahémamam ? Tara tici nak këbu ahalay ni. ²³ Nihi nahëma, gray ere ye ti mèhuk ni : mis tèbu fas ahalay, tèhi ana Melefit : “Tamal kègria zlam ya mihindilük na ana leli a ti mèwëskaba ahàr a.” * ²⁴ Ka ya ti takoru tagray zlam ge migi *njelatani ni ti dëgum akaba tay. Siñgu gatay ya ahàr àdëm tèpèl ni ti pëlkia ka tay

* ^{21:23} Ménjay Macalani 6.1-18 ; Téwi 18.18.

a : nahkay ti etislik i meweskaba ahàr a. Kàgra nahkay ti ma ya mis tèdèmkuk ni ti, mis dék atèsér ma gatay ni ma ga malfada. Atèsér nak nakani kèmbrèj Divi ge Melefit ya àbu mèbékiani a wakita ge Mèwiz ni bu ni ndo, kèbu kadèbay àna divi gani lala. ²⁵ Ay nday ndahanj ya nday ndam Zude do tefèki ahàr ka Yezu ni ti mèbikioya wakita ana tay a àndava. Ere ye ti mazlapaki ni, mèhi ana tay ahkado : “Kàhèpèdum aslu ga pèra ba, kèzumum mimiz ba, kàhèpèdum aslu ga zlam ya tèmèrday mèmèrdani ni ba, kègrum meswehvú ba daya.” »

²⁶ Nahkay hajen gani Pol nakèn tàslèka akaba mis faðani na, tègray zlam gatay ge migi njelatani. Kèlèn gani Pol nakèn àhuriyu a dalaka ga *ahay gèdakani ge Melefit ni vu. Àhi ana ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni ahkado : « Amagra vad adeskèla ti migi njelatani, nahkay ti ku way way do geli amanya ga mèvi sèdaga ana Melefit a. »

Tègès Pol

²⁷⁻²⁸ Vad adeskèlani ara andav wudak nahèma, ndam *Zude ga had Azi ni tìpi Pol a dalaka ga *ahay gèdakani ge Melefit ni bu. Tàrà tìpia nañ a ti tèdèmki ma magèdavani, tèzlahki, tèdèm : « Ndam *Izireyel, dègumkiva ke leli a. Zal ya ti adèmki ma magèdavani ka ndam Izireyel, adèmki ma magèdavani ke *Divi ge Melefit ya Mèwiz àbèki ni akaba adèmki ma magèdavani ka ahay gèdakani ge Melefit ni nañ hi. Nañ ti ku eley eley do dék ahi ma gayan ni ana mis dék. Nday ya ti nday ndam Zude do ni tekedi àvia divi ana tay a, kèbu tèhuriyu a ahay gèdakani *njelatani ge Melefit ni vu. Nahkay

àgudarkabá ahay na ! » Ndam Zéde ga had Azi ni tara tèdëma nahkay ti mis kay tèrëkiva ka tay a, mæk tègës Pol nakëj. ²⁹ Tèdëm Pol àgudarkabá ahay na ti, adaba tipikaba tay ata Trofim zal Efez na tèbu tèsawadakabu a kësa bu. Nahkay tèhi ana ahàr ahkado Pol nañ àbu afiyu nañ a ahay gëdakani ge Melefit ni vu.

³⁰ Mis ga kësa dek tara ticia ma na ti tèrëkia ka Pol nakëj ke wecewecena a ahay gëdakani ge Melefit ni va. Tègësaya nañ a yaw, tègëjahaya e mite va mæk tèzlèkvù mahay ga ahay ni dek huya. ³¹ Tawayay takad nañ wudak nahëma, ma gani ènjua afa bay ga ndam slewja ga ndam *Rom a. Tèhi ahkado : « Tuwér àgrava ahalay a kësa Zeruzalem ba dek. » ³² Eslini bay ga ndam slewja ni àday ndam slewja akaba gëdakani gatay ndahanj ke weceweceni, tacuhwakioru ke mis dal-dalani ni. Mis ni tèbu tèzlèb Pol, ay tara tipia bay ga ndam slewja akaba ndam slewja gayan na ti tèmbrëj mæzlèb nañ huya. ³³ Eslini bay ga ndam slewja ni àhëdakfènjiu ka Pol, àgës nañ mæk àhi ana ndam slewja gayan ni tèwëla nañ àna jejirbi a cù. Èhindifiña ma kè mis na, àhi ana tay ahkado : « Nañ way ? Àgudar mam ? » ³⁴ Ay ti mis ya ti eslini ni ku way way do azlah, adëm ma gayan nahaj. Nday tèbu tèzlah nahkay ti bay ga ndam slewja ni ècikaba ere ye ti mis tèdëm na do. Eslini àhi ana ndam slewja gayan ni tèzoru Pol ka mèlanj ga ahay gatay ya tanjëhadivù ni. ³⁵ Tòru tìnjiua àna nañ a, tèbu tècél dava ga ahay ni ti tazay nañ mazani kwa, adaba mis ni tèmbrëj nañ do, tawayay tèzlèb nañ keti, ³⁶ nday dek tèzlahlèjoru, tèdëm : « Kâduma ! »

*Pol adəm ma ga vu gayaŋ kè meleher ga ndam
Zude*

³⁷ Ka ya ti tawayay təziyu Pol nakəŋ a dalaka ga ahay ni vu nahəma, àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Nawayay nəhuk ma ti kəvu divi gani aw ? » Bay ga ndam slewja ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kèsəra ma Gres a waw ? ³⁸ Tata zal Ezip ya ti àgəskabu ma ga ngumna ndo, àgray ti mis dəbu fad tədəbay naŋ, tərakaboru akaba tay a huđ gili vu guhwa hini ni ti nak do waw ? » ³⁹ Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nu zal Zude, tìwi nu a Tars ka had Silisi, nu mis ga kəsa gədakani. Nəgruk kam-kam ; vu divi ga məhi ma ana mis ni ti ! » ⁴⁰ Nahkay bay ga ndam slewja ni àvi divi gani. Pol ècikaba jik ka dava ga dalaka ga ahay na, mək àdadfi ahar ana mis ni ti təlakakabá. Mis ni təra təlakakabá ti Pol nakəŋ àhi ma ana tay àna ma *Hebri. Àhi ana tay ahkado :

22

¹ « Ata bəba akaba bəza ga mmawa goro ni, nəhi ma ga vu goro ana kəli, ciməki day. » ² Tàra tìcia naŋ àbu àhi ma ana tay àna ma Hebri nahəma, təlakakabu dedik-dedik, nahkay àhi ana tay ahkado : ³ « Nu zal Zude, tìwi nu a Tars ka had Silisi. Ay ti nədək ahalay a Zerəzalem, maslaŋa ya ti àcahu zlam day Gemeliyel, àdəfukia Divi ge Melefit ya ata bəŋ geli tədəbay na lala. Ka sarta nani ti nəvia ahàr a dek ana Melefit akada gekəli ya kəbum kəvumi na. ⁴ Nəgria daliya dal-dal ana ndam ya ti tədəbay divi ga Yezu na, nàwaya mabazl tay a ; nəgəsa zawal akaba wál a, nəbia tay a daŋgay va. ⁵ Gədakani ga ndam *mangalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədákani ndahanj təsəra ma goro

ya nèdèm ni jiri, tagrakua sedi a tata. Tèbua wakita, tèhu nàhèlikaboru ana bëza ga mèn̄ gelî ya a Damas ni. Nahkay nu nakèn̄ nèdèvu e divi vu ga moru mèwèlbiyu ndam ya tèfèki ahàr ka Yezu eslîni ni, ga mèhèlbiyu tay ahalay a Zerazalem ti târa tâtrañ tay. »

Pol azlapaki ka mènjèki ka mèfèki ahàr gayan ke Melefit

(Téwi 9.1-19 ; 26.12-18)

⁶ « Ka ya ti nèbu nakoru a Damas, ninjiyu wudafak fat àra ècika tirked-ked nahèma, masladâni dal-dal àslèkabiya e melefit ba, àhèrkuaya. ⁷ Eslîni nu nakèn̄ nèzum mèdèdani mèk nìci dèngu ga maslañà àzalay nu, àhu ahkado : “Sol, Sol kègru daliya ti kamam ?” ⁸ Àra àhua ma nahkay ti nèhi : “Nak way, bay goro ?” Mèk nìci dèngu ni keti : “Kègri daliya ti ana nu, nu Yezu zal Nazaret ni.” ⁹ Ndam ya ti leli mèbu makoru akaba tay ni tipia masladâni na, ay ti tici dèngu ga bay ya ti àhu ma ni ndo. ¹⁰ Eslîni nèhi : “Nâgray nihi ti mam, bay goro ?” Àhèn̄grufèn̄, àhu : “Cikaba, ru a Damas, ekinjèa eslîna ti atèhuk ere ye ti Melefit àhuk gray ni dék.” ¹¹ Masladâni ni àra àhèrkuaya ti àwulufa nu a, nahkay ndam ya ti mèbu makoru akaba tay ni tèdafua ahar a, tèzoru nu a Damas.

¹² « A Damas nahèma zal nañan nañ abù, slimy gayan Ananiyas. Nañ gani mis sulumani, àgèskabá Divi ge Melefit ya Mèwiz àbèki na lala. Nahkay ndam *Zude ye eslîni ni dék tèdèm nañ mis sulumani ededin̄. ¹³ Mòru mìnji a Damas a ti nañ nakèn̄ àra àdu ahàr, àhu ahkado : “Sol, wur ga mmawa goro ni, pi divi akada ya ahaslani ni.”

Eslini nìpi divi, nìpi naŋ həya. ¹⁴ Ananiyas nakəŋ àhu keti : “Melefit ga ata bəŋ gelı ni àdəkiba kur kwa ahaslana, ti késər ere ye ti naŋ awayay ni, ti késər Bay Jireni ni, ti kíci ma ya ti naŋ àhuk ni. ¹⁵ Awayay ti kígi zal sedi gayaŋ, káhi ere ye ti kípi ni akaba ma gayaŋ ya kíci ni ana mis dek kwa. ¹⁶ Ay nihi kícia ma nahkay ti, kajəgøy mam mba mam ? Cikaba, *tâbaray kur, həŋgalay Melefit àna *slimi ga Yezu, nahkay ti Melefit ambərfukwa zlam magudarani gayak na.”

¹⁷ « Àra àpəsa bal nahəma, nàŋga a Zerəzalem a. A vad nahəŋ nàhuriyu a dalaka ga *ahay gədakani ge Melefit ni vu, nàbu nahəŋgalay Melefit nahəma, Melefit àŋgazlu zlam nahaŋ. ¹⁸ Nìpi Bay gelı Yezu, àhu ahkado : “Sləkaba a Zerəzalem a ke wecewecena, adaba ndam Zerəzalem atəgəskabu ma ya akədəmku ni do.” ¹⁹ Nahkay nu nakəŋ nàhəŋgrifəŋ, nàhi ahkado : “Bay goro, nday day təsəra, ahaslani nu nàbu nakoru a ahay gərgərani gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni vu, nàhuriyu nəgəsaya ndam ya təfəkuk ahàr na, ndahanj nəbiyu tay a daŋgay vu, ndahanj ti ni nəzləb tay timey. ²⁰ Ka ya ti təbu takad zal sedi gayak Etiyen ni ti nu day nàbu ka məlaŋ gani, nàwaya dal-dal, nàjəgakia məgudi ga ndam ya tákad naŋ na daya.” ²¹ Naŋ nakəŋ àhu keti : “Nak sləka kôru, adaba nəsləroru kur drinj e kidiŋ ga jiba ndahanj ya ti nday ndam Zəde do ni vu.” »

Pol naŋ àbu kè meleher ga gədakani ga ndam slewja

²² Tàra tìcia ma ga Pol ya àdəm ahkado : « Yezu àhu : “Sləka kôru, nəsləroru kur e kidiŋ ga jiba nda-

hanj ya ti nday ndam *Zude do ni” » nahëma, mis ni tèzlah, tèdém : « Jijiñma maslaña hina, kaduma nañ a ! Ahàr àdém kàbrëñumivyu sifa ba ! » 23 Nahkay nday nakəñ tèzlah, tèhèlkaba mègudi gatay a tàboru, akaba tàboru had agavèla. 24 Nday tèbu tagray nahkay ti bay ga ndam slewja ga ndam *Rom ni àhi ana ndam slewja gayanj ni tèziyu Pol ka dalaka ga ahay ni ti tèzlèb nañ. Awayay tèzlèb nañ nahkay ti adaba awayay mèdémaya ma ge jiri a ti tèsér mis ni tèzlahki ti kamam. 25 Ka ya ti tèbu tèwèl Pol ga mèzlèb nañ nahëma, Pol nakəñ àhi ana bay ga ndam slewja ya nañ àbu eslini ni ahkado : « Tèvia divi ana kuli a ga mèzlèb zal Rom mènjèd magrafènja seriya waw ? » 26 Nañ nakəñ àra ècia ma ga Pol na ti àrèkioru ka bay gayanj, àhi ahkado : « Kagray hi ti ahèmamam ? Nañ hini zal Rom ci ni ! » 27 Nahkay bay ga ndam slewja nakəñ àrèkia ka Pol a, àhi : « Hu nak ti zal Rom ededin aw ? » Pol àhi : « Iy nu zal Rom ! » 28 Bay ga ndam slewja ni àhi : « Nu nàbèhada siñgu a dal-dal day ti nìgi zal Rom ! » Pol ti ni àhèñgrifèn, àhi : « Ay nu ti kwa tiweya nu a, nu zal Rom. » 29 Ndam slewja ya tèwèl Pol, tawayay tèzlèb nañ ti mèdémaya ma ge jiri a ni tàra tèséra Pol nañ zal Rom ti tâslèka, tèmbèrbu nañ. Bay ga ndam slewja ni àra àséra Pol zal Rom, àwèla nañ àna jejirbi a ti, nañ nañani àna ahàr gayanj day angwaz àwèra nañ a.

Pol nañ àbu kè meleher ga ndam magray seriya

30 Bay ga ndam slewja ni awayay asérere ye ti ndam *Zude tacalki Pol ni lala. Nahkay hajèn gani èpicehiaba jejirbi na ana Pol a, àzalakabu gèdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba

ndam magray seriya ga ndam Zəde ni ñek. Tàra tècakalava nahëma, àra àna Pol e kidinj gatay va.

23

¹ Eslini Pol nakəŋ àmənjaləŋ ana ndam magray seriya ni lala, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, a majalay ahàr goro bu ni ti kwa ka ya ti nènjəki məgri təwi ana Melefit ni àbivaya ana kana nu nèbu njəlata kè meleher gayan. » ² Ananiyas gədakani ga ndam *mangalabakabu mis akaba Melefit ni àra ècia ma ga Pol na ti àhi ana ndam ya ti kà gəvay ga Pol ni : « Sumik-abiyu bəbarva ka pakama gayan ni. » ³ Eslini Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Melefit aməsi bəbarva ti ana nak ! Nak ti akada ga gudu awayay ambəd, təgria zlam bəd-bədāna ni. Nak kədəm kəbu kagrafua seriya ti akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni. Ay nihi ti kàgray ere ye ti Melefit àdəm a wakita ge Məwiz ni bu ni do, adaba kèhi ana mis tâsu bəbarva. » ⁴ Mis ya təbu eslini ni tèhi ana Pol ahkado : « Kindivi gədakani ga ndam mangalabakabu mis akaba Melefit ya Melefit àdaba nanj a ni zla do waw ! » ⁵ Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, ñgay nanj gədakani ga ndam mangalabakabu mis akaba Melefit ti nèsər do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “Kindivi gədakani ga ndam jiba gayak ba.” * »

⁶ Pol àra àsəra mis macakalavani ni ndahanj ndam *Sedusseyen, ndahanj ti ni ndam *Feriziyen nahëma, àzlah kè meleher ga ndam magray seriya ni, àdəm ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, nu

* **23:5** Maharana 22.27.

zal Feriziyen, baba day zal Feriziyen. Tèzəbiyu nu kè meleher geküli, tagrafua seriya ti adaba nəfəki ahàr ke Melefit, nèsəra mis atançaba e kisim ba. » ⁷ Pol àra àdəma ma na nahkay ti ndam Feriziyen tågray gejewi akaba ndam Sedʌseyen, mæk mis macakalavani ni ticirvu. ⁸ Ticirvu nahkay ti adaba ndam Sedʌseyen tədəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba do, tədəm məslər àbi, məsuf day àbi ; ndam Feriziyen ti ni tədəm mis tançaba e kisim ba, məslər akaba məsuf day təbu. ⁹ Zlahay ge mis ni àra àsagakiva ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ya tákibu ka ndam Feriziyen ni təzuma bəruv a dal-dal, tåpaslakiaba eri ke mis ndahanj na, tədəm : « Magudar ga maslaŋa hini ti àbi ; bi məsuf ahkay do ni məslər àhi ma ti məsəruma waw ? » ¹⁰ Nday nakəŋ təbu tagray gejewi kay kay nahkay ti bay ga ndam slewja ni àgra aŋgwaz a, àdəm bi atakwacakaba Pol a. Nahkay àhi ana ndam slewja gayan ni tōru təzababiya Pol e kidin ge mis ni ba, təzoru naŋ ka dalaka ga ahay ni.

¹¹ Ga məlavad gani Bay geli àŋgazlivu ana Pol nakəŋ, àhi ahkado : « Kàgray aŋgwaz ba, kàgra sedi goro ahalay a Zeruzalem a, nahkay nawayay kôru kâgray akada nani a Rom daya. »

Ndam Zəde təzlapaki ka Pol ga məgri zlam magədavani

¹² Ge miledə gani ti ndam *Zəde təzlapaki ka Pol ga məgri zlam magədavani. Tàmbaday dək, tədəm : « Tamal màkad Pol ndo ni ti məzum zlam do, misi aranja do. » ¹³ Nday ya ti tədəmki ma ka Pol ni ti tətama kru kru faðana. ¹⁴ Nahkay tòru afa ga gədákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba

Melefit nday tèbu akaba gèdákani ndahanj, tèhi ana tay ahkado : « Leli mèmbada dèk, mèdèm ahkado : Tamal màkad Pol ndo ni ti mèzum zlam do, mìsi aranja do. ¹⁵ Nihi nahëma lekùlùm akaba ndam magray seriya ni ti ma gekùli mânja bëlañ, dègum kâhumì ana bay ga ndam slewja ni mèzibìya Pol ana këli a. Kâhumì ahkado mawayay mihindifiña zlam gayan ja àgray na lala. Leli ti ni amakañ nañ e divi bu, etinjikia àna nañ ke këli a do. »

¹⁶ Ka ya ti nday tèbu tèzlapay nahkay ni ti wurum ga Pol ècia zlapay gatay na. Nahkay àcuhworu ka mèlañ ga ahay ga ndam slewja ni. Òru ènjua ti àcèliyu a dalaka ga ahay ni vu mèk àhèngri ma gatay ni ana Pol. ¹⁷ Nahkay Pol nakèn àzalabiyu gèdakani ga ndam slewja nahaj bëlañ, àhi ahkado : « Zoru dagwa hini afa ga bay gekùli ni, adaba ma gayan àbu akoru ahi. »

¹⁸ Eslini gèdakani ga ndam slewja nahaj ni àzoru nañ afa ga bay gatay nakèn. Òru ènjua àna nañ a ti àhi ahkado : « Pol zal dañgay ni àzalay nu, àhu nêzukbiya dagwa hina, ma gayan àbu awayay ahuk. » ¹⁹ Nahkay bay ga ndam slewja ni àgès ahar gani, tòru cak mèk èhindifiña ma gana, àhi : « Kàra ti àna ma ga mam ? » ²⁰ Nanj nakèn àhèngrifèn, àhi ahkado : « Ndam Zude tèzlapakabá, tèdèm etihindi kur kâzoru Pol kè meleher ga ndam magray seriya ni hajèn, atèhuk tawayay tihindifiña ma lala. ²¹ Ay ti atèhuka ma gatay na nahkay ti kègëskabu ba, adaba mis tètam kru kru fañ tèbu atabahadì eri e divi bu. Nday gani tàmbada dèk, tèdèm : “Tamal màkad nañ ndo ni ti mèzum zlam do, mìsi aranja do.” Nihi ti ma gatay bëlañ, tajègøy ma gayak ya

akéhi ana tay ni ciliŋ. » ²² Wur dagwa ni àra àhia ma nahkay ti bay ga ndam slewja ni àhi : « Slèka, ay ti ñgay kèhua ma hina ti kèhi ana maslaŋa ba. »

Tézorou Pol a Sezare

²³ Kèlèŋ gani bay ga ndam slewja ni àzalay gèdákani ga ndam slewja ndahanj cü, àhi ana tay : « Slamaxumvu ga maroni a Sezare ga malakarawa àna njemdi ambalmbu. Ka ya ti kédégum nahëma, duma ndam slewja diŋ diŋ cü, ndam ya takoru àna pilis ni kru kru adeskèla, slewja ndahanj awasl àfèŋ kà tay ni day diŋ diŋ cü ; ²⁴ ñgëtumiva pilis ndahanj ana Pol a, zumoru naŋ afa ga bay Felis ti aranja ènjifiŋ ka ahàr divi ba. » ²⁵ Nahkay bay ga ndam slewja ni àbikioru wakita ana bay Felis ni ; àhi nahkay hi :

²⁶ « Nu Kèlot Liziyas nègruka sa, bay gèdákani Felis. ²⁷ Maslaŋa hini ya nèslérukaboru ni ti ndam *Zude tègès naŋ, tawayay takad naŋ. Nàra nìcia naŋ zal Rom ti mòru akaba ndam slewja goro màhèŋgafèŋa naŋ kà tay a. ²⁸ Nawayay ti nèsar ere ye ti tacalki naŋ ni ti, nèzorou naŋ kè meleher ga gèdákani ge seriya gatay. ²⁹ Ka ya ti tagrafèŋa seriya ti nèdi ahàr ana zlam magudar gayaŋ ya ti takadki naŋ di ahkay do ni esli ga mèfiyu naŋ a daŋgay vu ni ndo. Ay tacalki naŋ ti àki ke divi gatay ya taðəbay ni. ³⁰ Yaw maslaŋa nahaj àrèkua àhu ahkado : “Ndam Zude tèzlapakabá ga mègri zlam magèdavani ana Pol a.” Nàra nìcia ma nana ti nèslérukaboru naŋ ti nahkay, mèk nèhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tâbəhadki mirdim afa gayak. »

³¹ Nahkay zla nahəma, ndam slewja ni tāgray ere ye ti bay gatay àhi ana tay ni : tāzay Pol ga məlavad nani, tòru àna naŋ a Antipatris. ³² Hajəŋ gani ndam slewja ya tòru àna asak ni tāsləkabiya, tāŋga ka məlaŋ gatay na, təmbərfəŋbiyu Pol kà ndam ya tòru àna pilis ni ti tāzoru naŋ. ³³ Tòru tīnjuua a Sezare a ti tèvi wakita ni ana Felis bay gədakani nakəŋ mək tādəfiki Pol. ³⁴ Bay gədakani ni àra àza wakita na, èjenja ti àhi ana Pol ahkado : « Nak mis ga had weley ? » Pol àra àhia naŋ mis ga had Silisi ti ³⁵ naŋ nakəŋ àhi ahkado : « Ndam ya ti tacalki kur ka zlam magudarani ni etinjia day kwa ti enihindifaka ma. » Nahkay àhi ana ndam slewja gayan tāfiyu Pol a ahay gədakani ga bay *Erot ni vu, tājəgøy naŋ.

24

Ndam Zéde tabəhaðki mirdim ka Pol afa ga bay Felis

¹ Vad zlam kələŋ gani ti Ananiyas gədakani ga ndam *māŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ènjia a Sezare a. Tàra ti akaba gədákani ndahanj akaba Tertuləs bay məsər seriya ya embikivu ke mis àna seriya ni. Eslini nday nakəŋ tādəfi vu gatay ana bay gədakani Felis ga məbəki mirdim ka Pol. ² Tàra tēzalibiya Pol nakəŋ ana tay a ti Tertuləs àdəmki ma ga macalki naŋ ka zlam magudarani, àdəm ahkado : « Gədakani Felis, leli məbu manjəhad àna sulumani ka had gelí ti azuhva nak ; had gelí àslamalavu ti adaba kèsəra zlam a palam. ³ Zlam nday nani ti gərgəri kay, kəgri ana leli ka had gelí ni dék. Nahkay məgruk səsi dal-dal azuhva zlam ya məŋgət afa gayak ni dék. ⁴ Ay ti nàwayay nijinj sarta

gayak kay do ; nahkay àna sulum gayak kam-kam mahèŋgalay kur ciiki pakama gelî ni ana leli gùzit ti ! ⁵ Naŋ hini ti mèséra naŋ mis magudarkaba had gelî a, naŋ àbu ewisinkabu ndam *Zude ga mèlàn ni ñek. Naŋ gëdakani ga ndam Nazaret ya tadəbay divi magadavani ni. ⁶ Àgudara zlam ndahaŋ a nahkay ti, awayay agudarkaba *ahay gëdakani ge Melefit na daya. Mègës naŋ ti azuhva nani. [Leli amal mawayay magrafëŋa seriya akada ge *Divi ge Melefit gelî na. ⁷ Ay ti, Liziyas bay ga ndam slewja ni àra àhèŋgay naŋ a ahar gelî bu ga njëda. ⁸ Mëk Liziyas àhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tâbəhadki mirdim afa gayak.] Tamal kihindifiŋa ma nèŋgu ni, akèsér zlam gelî ya macalki naŋ ni ti jiri ededîŋ. » ⁹ Tertulüs àra àdëma ma gayaŋ na ti ndam Zude ye eslîni ni tèdëm Pol àgudara, ma ge Tertulüs ya àdëm ni jiri ededîŋ.

Pol adâm ma ga vu gayaŋ kè meleher ge Felis

¹⁰ Kélèŋ gani bay Felis nakèŋ àvi divi ana Pol ga mazlapani. Eslîni Pol àhi ahkado : « Nèséra àgray vi ehimeya nak këbu kagray seriya ka had hini. Nahkay nèmèr ga mèdëmaya ma ga vu goro kè meleher gayak a. ¹¹ Moru goro a Zeruzalem ga mazlabay Melefit nahëma, tamal kihindi ma gani ti àtam vad kru mahar cü do. ¹² Day-day mis àdu ahàr nu nèbu nagray gejewi ata maslaŋa a *ahay gëdakani ge Melefit ni bu ndo ; nu nìwisiŋkabu mis a ahay ga *mahèŋgalavù Melefit ga ndam *Zude gërgérani ni bu ahkay do ni a kësa bu ndo. ¹³ Ere ye ti ndam nday hini tacalki nu, tèdëm nàgudara ni ti àbi, ere gani ya tèdëm nàgudara ni ti tèdëfukaya koksah. ¹⁴ Ay ti ere ye ti nèséra, nèdëm kè meleher

gayak ni ti níhi : Nu nèbu nadébay divi maweni ya ndam nday nani tédém magadavani ni. Ay nu nèbu négri téwi ana Melefit ga ata bén ga bén geli ya tédébay ni, nèbu négaskabu *Divi ge Melefit ya Mawiz àbéri ni akaba pakama ya ndam mèhèngri *pakama ge Melefit ana mis tèbéri ni dék. ¹⁵ Nèbu nèféri ahàr ke Melefit, nèséra ndam jireni akaba ndam magudar zlam atanjabé e kisim ba. Nday day tèbu teféri ahàr, tèséra nahkay. ¹⁶ Azuhva nani ti nazay njéda goro, nawayay ti nânjéhadé kélavad àna sulumana kè meleher ge Melefit akaba kè meleher ge mis a.

¹⁷ « Yaw àgray vi ehimeya nàra a Zeruzalem a ndo, níhi ti nàra ga mèjènaki ndam jiba goro àna sinju akaba ga mèvi sèdaga ana Melefit a. ¹⁸ Ka ya ti tègès nu ni ti tèdu ahàr a ahay gèdakaní ge Melefit ni bu, ka sarta gani nani ti nàgraba ere ye ti mis tagray ti tigi *njélatani na àndava. Ka gani nani ti mis tèfu kè gèvay kay bi, ndam magray tuwér nday tèbi. ¹⁹ E kidin ge mis ya tèbu eslini ni bu ni ti ndam Zude ndahan tâslèkabiya ka had Azi a. Tamal tédém nàgudara zlam a ti akal tara kè meleher gayak a ga macalki nu a kwa. ²⁰ Do ni ti, tamal magudar goro àbu ti nday hini tédémaya ere ye ti tacalki nu ka ya ti tèzoru nu kè meleher ga ndam magaray seriya a Zeruzalem na. ²¹ Tamal zlam àbu ya tislikì macalki nu ni ti, pakama hini ya nèdém kay kay ni : “Tèzébiyu nu kani kè meleher gekéli, tagrafua seriya ti adaba nèfekia ahàr ke Melefit a, nèséra mis atanjabé e kisim ba !” »

²² Felis bay ni àséra manjéhadé ga ndam mèféri ahàr ka Bay geli a, nahkay àhèngaroru seriya ni

kama. Àhi ana ndam ya tacalki Pol ka zlam magudarani ni ahkado : « Liziyas bay ga ndam slewja ni eminjia day kwa ti anəgri seriya ana kəli. » ²³ Mèk àhi ana gədakani ga ndam slewja ni tâjəgay Pol lala, ay təgri daliya akaba ya təgri ana ndam dañgay ndahanj ni ba, təvi divi ana ndam gayan tâmənjaya naŋ a.

Pol naŋ àbu a dañgay bu

²⁴ Pol àra àgra vad a bal eslina ti ata Felis nday ata wal gani Dərsil wur Zəde təzalabiyu naŋ, tawayay tici ma àki ka məfəki ahàr ka Yezu *Krist. ²⁵ Pol nakəŋ àra ènjiā ti ànjəki ka pakama, àdəmki ma ka manjəhad sulumanî àna magray jiri, àki ka məbi slimî ana ahàr akaba àki ke seriya ya Melefit amagrafəŋa kë mis a ni. Felis àra ècia ma gayan ya àdəm na ti àgra ànjwaz a, mèk àhi : « Nihî nahəma sləka ; ka ya ti anəngəta ahar a ni ti anəzalay kur keti kwa. » ²⁶ Ku tamal àdəm nahkay nəŋgu ni, Felis àhi ana ahàr bi Pol aməvi sinju ; nahkay ti azalay Pol ga marana afə gayan a kəlavad. ²⁷ Pol àra àzuma vi a cü a dañgay ba nahəma, Porkiyus Festüs ànjuviyu a bay ge Felis vu. Ka ya ti Felis àsləkaba a bay gayan ni ba ni ti àmbərvù Pol a dañgay bu, adaba awayay aməri məbəruv ana ndam *Zəde.

25

Pol awayay ti bay gədakani ga ndam Rom mâgrafəŋa seriya

¹ Festüs àra àzumva vad a mahkər a bay gayan ni ba nahəma, ècik a Sezare, òru a Zerəzalem. ² Òru ènjuu eslina ti gədákani ga ndam *məngalabakabu mis akaba Melefit ni akaba

gədákani ga ndam *Zude ni tèrəkia ka bay na, tábəhadki mirdim ka Pol keti. Tàhəngalay naŋ, tèdəm : ³ « Tamal kègəskabá ma gelí na ti həŋgaroru Pol a Zeruzalem. » Tèdəm nahkay ti adaba tawayay takoru tabəhadfi eri ana Pol e divi bu ga makañnaŋ. ⁴ Ay ti Festus nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Pol naŋ àbiyu a daŋgay bu a Sezare, nu day nawayay nasləka naŋgoru eslini. » ⁵ Àhi ana tay keti : « Tamal maslaŋa gani nani àgudaria zlam ana kəli a ti, dumaba gədákani gekəli a ti makoru akaba tay a Sezare. Etinjua eslina ti atabəhadki mirdim. »

⁶ Festus àpəsiyu a Zeruzalem vad azlalahkər ahkay do ni vad kru day kwa ti àŋga a Sezare a. Àra ènja ti hajəŋ gani àhəraya ànjəhad ka məlan magray seriya mək àdəm təzəbiya Pol a. ⁷ Pol nakəŋ àra ènja ti ndam Zude ya təsləkabiya a Zeruzalem a ni tèveliŋi ahàr mək tàcalki naŋ ka zlam gərgəri kay ya ti təbəlay do simiteni ni. Ay zlam gani dek ya ti tàcalki naŋ ni ti tı̄sliki madafana koksah. ⁸ Nahkay Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ere ye ti nàgudar ni ti àbi, ku àki ke Divi ga ndam Zude ya Məwiz àbəki ni, ku àki ka *ahay gədákani ge Melefit, ku àki ka *Sezar bay gelí gədákani nəŋgu ni nàgudar ndo. »

⁹ Festus àra ècia ma ga Pol na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mazoru kur a Zeruzalem, nakoru na-grafuka seriya eslina ti kègəskabu aw ? » Àdəm nahkay ti adaba awayay aməri məbəruv ana ndam Zude. ¹⁰ Eslini Pol nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ahalay ti kala-kala nu kè meleher ga Sezar bay gelí gədákani ni. Tagrafua seriya ti si ahalay kwa. Nak day

kèséra lala, nàgudari zlam ana ndam Zude ndo timey. ¹¹ Tamal nàgudara zlam a àgëski takadki nu di ti, nègëskabu tâkada nu a. Ay tamal ma gatay ya tacalki nu ni ma ga malfada ti maslaña àbi èslikì mèvi nu ana tay bi. Nakoru àna ma gani kama afa ga Sezar bay geli gëdakani ni. » ¹² Festus nakèj àra ècia ma ga Pol na ti tèzlapaki akaba ndam ya tèvi sawari ni, mèk àhi ana Pol ahkado : « Kèdèm kakoru àna ma gani kè meleher ga Sezar ti, tâzoru kur afa gayan gani. »

Pol adäm ma kè meleher ga Agripa

¹³ Ara àgra vad'a bal ti bay Agripa nday ata wur ga mèjani walani Berenis tara a Sezare a ga mègri sa ana Festus a. ¹⁴ Tara tèpësa eslina vad'bal nahëma, Festus àngëhadì ma àki ka Pol ana bay Agripa. Àhi ahkado : « Zal nahañ nañ àbu ahalay, Felis àmbèrva nañ a danguay ba. ¹⁵ Ka ya ti nòru a Zeruzalem ni ti gëdákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit akaba gëdákani ga ndam *Zude ndahañ ni tâbèhadki mirdim, tèdèm seriya mâzègada nañ a. ¹⁶ Nèhi ana tay ahkado : “Leli ndam *Rom ti màgray nahkay do. Wudaka magrafèja seriya kè mis a ti mazaya nañ kè meleher ga ndam ya tacalki nañ ka zlam magudarani na ti maslaña nani mèdèmaya ma ga vu gayan day kwa.” ¹⁷ Tara ticià ma goro na ti màrà akaba tay ahalay a Sezare a. Nijijiñ sarta ndo, hajèn gani nòru ka mèlaj magray seriya ni, nèdèm tâzèbiya zal nana huya. ¹⁸ Ndam ya tâbèhadki mirdim ni tara, ay ti tacalki nañ ka zlam magudarani ya nèjalaki ahàr ni ndo. ¹⁹ Tâlegavu àkivu ti, àki ke divi gatay ya tadëbay Melefit gatay àna nañ ni ciliñ. A huñ ga pakama

gatay ya tâləgavu àkivu ni bu ni ti ahar gədakani àki ka zal nahaj slim gani Yezu. Nañ gani nani ti àməta, ay ti Pol maslaña ya tacalki nañ ka zlam magudarani ni àdəm nañ àbu kekilenja àna sifa. ²⁰ Nu ti nəsər ahəmamam nagray seriya ga pakama gani hini do. Nahkay nəhi ana Pol : “Kawayay ti nəzoru kur a Zeruzalem, nagrafuka seriya eslina àki ka pakama hina waw ?” ²¹ Ay ti Pol àdəm “Seriya goro ti tōru àna nañ kama afa ga *Sezar bay geli gədakani ni.” Nahkay nədəm mânjəhad a ahay bu tâjəgay nañ, anəngəta ahar day kwa ti anəsləroru nañ afa bay geli gədakani ni. » ²² Agripa àra ècia ma ge Festus ya àhi na ti àdəm : « Nu day nawayay nici ma ga maslaña nani, nawayay ti nañ nañjani azlapu àna ma gayañ. » Festus àhəngrifəñ, àhi : « Hajəñ hajəñja kara kici ma gayañ ya amazlapay ni. »

²³ Hajəñ gani mis gədákani kay tèzoru ata Agripa nday ata Berenis afa ge Festus a ahay gədakani ya mis tanjasvaviyu ni vu. Bəbay ga ndam slewja akaba gədákani ga kəsa ni dek təbu eslini àndava. Ata Agripa nday ata Berenis tòru tìnju ti Festus àdəm tâzəbiya Pol a. ²⁴ Tàra tìnju àna Pol a ti Festus nakəñ àdəm ahkado : « Bay Agripa akaba lekələm ya kəbum ahalay akaba leli ni dek, nəhi ana kəli nahəma, maslaña hini ya lekələm kəmənjumləñ ni ti ndam Zəde dek tàra afa goro a, təbəhadkia mirdim a. Kwa ka ya ti nu a Zeruzalem ni ti təbəhadkia mirdim a, təzlahki, tədəm tâkada nañ a, ahalay day təgray nahkay. ²⁵ Ka nu ti, nìpi zlam magudar gayañ ya takadki nañ di ni ndo. Ku tamal nahkay nəñgu ni, nañ nañjani àdəm àna ma gayañ

tâzoru ma gani afa ga bay geli gëdakani ni. Nahkay nàgëskabá ma gayan̄ na, nàdém tâzikaboru ana nañ. ²⁶ Ay ti ere ye ti nàbikioru ana bay àki ka nañ ni nàsér fan̄ do. Nàzalabiyu nañ kè meleher geküli, ahar gëdakani kè meleher gayak bay Agripa ti nahkay. Emihindifiña ma day kwa ti anàsér ere ye ti anàbikioru ni. ²⁷ Nàslororu zal dan̄gay a Rom afa ga bay ti nàbiki ere gani ya tacalki nañ do ni ti, nàtamahay àgravu do. »

26

¹ Eslini Agripa àhi ana Pol ahkado : « Nàvuka divi a, kisliki mazlapaya ma ga vu gayak a. » Nahkay Pol àdaday ahar ti mis tici ma gayan̄, mèk ànjèki ka mazlapaya ma ga vu gayan̄ a. Àdém ahkado : ² « Bay Agripa, kani nàzlapay ma ga vu goro àki ka zlam ya ndam *Zude tacalki nu ni. Nàzlapay nahkay ti nàmàrvu dal-dal adaba nu nàbu kè meleher gayak. ³ Nàmàrvu ahar gëdakani ti adaba kèséra manjèhad ga ndam Zude akaba pakama ya tagrakivu gejewi na lala. Nahkay kam-kam biaba slimí ana ma goro ya nàdém na.

⁴ « Ndam Zude dek tèséra manjèhad goro a. Kwa ka ya ti nu wur dagwa nàngu ni tèséra ahèmamam nànjèhad e kidin̄ ga ndam jiba goro bu a Zeruzalem na. ⁵ Kwa ahaslani tèséra nu a, tamal tawayay magrakua sedi a ti tislikì mèdèmani ahèmamam nànjèhad akada zal Feriziyen̄, nday ya ti tadébay *Divi ge Melefit lala, tètam mis ndahan̄ ni dek ni. ⁶ Nihi ti ndam Zude ni tagrafua seriya ti adaba nàgëskabá pakama ge Melefit ya àhibiyu ana ata bëñ geli, àdém amègri zlam sulumani

ana tay na. ⁷ Ndam ge dini kru mahar c̄eni ga jiba geli ni təgri təwi ana Melefit məlafat akaba məlavad àna njəda gatay dek, adaba tawayay tipi zlam gani nani ya Melefit àdəm agray ni. Bay Agripa, nu day nawayay nipi zlam gani nani, ay ndam Zəde tacalki nu ti ka pakama gani hini ! ⁸ Lekələm ndam Zəde ti kədəmmum mis àməta ti Mel-efit àhəngaraba naŋ e kisim ba koksah ti kamam ? ⁹ Nu day ahaslani nədəm si ahàr àdəm nəcafəŋa mis kà məfəki ahàr ka Yezu zal Nazaret na àna njəda goro a dek kwa. ¹⁰ Nàgray a Zerəzalem ti nahkay. Gədákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit təvua divi a ga məbiyu ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni a daŋgay va, nahkay nəbiya tay a kay a daŋgay ni va. Ka ya ti ndam magray seriya tədəm tābzal tay ni ti nu day nəgəskabá tābzla tay a. ¹¹ Sak ehimeya nəsawadoru a kəsa vu, nəhuriya a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam Zəde ni va dek, nədəm si tātraň ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni, nəfəki njəda ka tay, nawayay ti təmbrəŋ məfəki ahàr ka Yezu. Nəzumkia bəruv ka tay a dal-dal, nəwaya məgri daliya ana nday ya ti a kəsa ndahan bu na daya. »

*Pol azlapaki ka mənjəki ka məfəki ahàr gayan ke
Melefit*

(Təwi 9.1-19 ; 22.6-10)

¹² « Nahkay ndam maŋgalabakabu mis akaba Mel-efit ni təvu divi gani, təsləroru nu a Damas ga magray təwi gani nani àna slim i gatay. ¹³ Bay Agripa, fat wis wis ka ya ti nu nəbu ka ahàr divi ga moroni nahəma, nipi masladəni àtam masladəy ga fat ni àhərkuaya kwa a huđ melefit ba, àsladəy

leli akaba ndam ya ti masawadoru akaba tay ni.
¹⁴ Eslini leli dek mèdəd a ma ma ndec ndec. Nìci dərjgu ga maslaŋa azalay nu, àhu àna ma *Hebri : “Sol, Sol, kəgru daliya ti kamam ? Nak ti kici slimi do ; akəzəkibiyu daliya ka ahàr gayak akada ga slasla ya tatəhad vədanj àna tay, tìcika tàcuhway masawadani do, təsi aday ana tay ni.” ¹⁵ Nu nakəŋ nèhi ahkado : “Nak way, Bay goro ?” Bay gelì àhəŋgrufəŋ, àhu : “Nu Yezu, nu bay ya ti kəgru daliya ni. ¹⁶ Nihi ti cikaba, cik jik. Nàŋgazlukvu ti nawayay kîgi bay məgru təwi. Nawayay ti kîgi zal sedi goro, kâhi ere ye ti kipi kani ni akaba pakama ndahanj ya anədəfukki ni ana mis. ¹⁷ Anahəŋgafəŋa kur kà ndam Zəde a, anəsləroru kur afa ga ndam ya ti nday ndam Zəde do ni, anahəŋgafəŋa kur kà tay a daya. ¹⁸ Nəsləroru kur afa gatay ga məziaba azay slimi ana tay a, ti tâmbräŋ zlam magədavani, tâgray zlam sulumani, ti *Seteni àgur tay va ba, Melefit məgur tay sawaŋ. Tamal təfəkua ahàr a ti anəmbərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a, anagray ti tîgi ndam ge Melefit akada ndam goro ndahanj ni.”

¹⁹ « Bay Agripa, nègəskabá pakama ga Bay ya ti àŋgazluvu a huſ melefit bu àhu na, nàmbrəŋ ndo. ²⁰ Nahkay nèhi ma ge Melefit enjenjeni ana ndam Damas. Kələŋ gani nèhi ma gani ana ndam Zerəzalem, ana ndam ga had *Zəde dek akaba ana ndam ya nday ndam Zəde do ni. Nèhi ana tay tâmbatkaba majalay ahàr gatay a, tâfəki ahàr ke Melefit akaba tâgray təwi sulumani ti mis tâsər tâmbatkaba majalay ahàr gatay a edədiŋ edədiŋena. ²¹ Ndam Zəde tègəs nu a dalaka ga *ahay gədəkani

ge Melefit ni bu, tawayay takad nu ti azuhva ma hini ya nànjøhađuk ni. ²² Ay ti Melefit àhøŋgabiya nu àna njøđa gayan duk àbivu ana vad ya kana. Nu nèbu àna sifa kekileña ti nagray sedi ga Yezu kè meleher ge mis dek, ku kè meleher ga nday ya ti gøđákani do ni, ku kè meleher ga gøđákani daya. Ere ye ti nèhi ana mis ni ti pakama ge Mæwiz akaba ga ndam ndahanj ya tàhøŋgaray pakama ge Melefit tèđøm amagravu ni ciliŋ, do ni ti nèđøm pakama ga aranja nahaj do. ²³ Pakama gani nani ti nihi : Ahàr àđøm *Krist *Bay gøđakani ya amara ni amacaka daliya kwa, amømøt mæk amaŋgaba e kisim ba enji ge mis a dek, amøhi ana ndam gelí, amøhi ana ndam jiba ndahanj Melefit ahøŋgay mis. Pakama ge Krist nani ti akada zlam ya asladay ni. »

²⁴ Pol naŋ àbu adøm ma ga vu gayan nahkay ti Festøs nakøŋ àzlacaki børa, àhi ahkado : « Pol, nak ti seteni ara agray kur aw ! Kàcaha zlam a àsabøy. Zlam gani nani ya kàcahay ni àvuka seteni na ! »

²⁵ Pol nakøŋ àhøŋgriføŋ, àhi ahkado : « Aha, bay goro Festøs, aranja àbi àgray nu bi. Pakama goro ya nèđøm ni ti pakama ge jiri, pakama ga bay mësør zlam daya. ²⁶ Bay Agripa àsøra zlam nday nana. Nahkay nislikì mëđøm ma gani vay-vay kè meleher gayan, aŋgwaz àwørki nu do. Nèsøra lala, Bay Agripa àsøra ere ye ti àgravu na dek, adaba zlam nday nani tàgravu ti akal-akal do. ²⁷ Bay Agripa, kàgëskabá ma ga ndam mahøŋgaray *pakama ge Melefit na waw ? Ku kèhøŋgruføŋ do nøŋgu ni, nèsøra kàgëskabá ! » ²⁸ Agripa àhi ana Pol ahkado :

« Kambatukaba majalay ahàr a ti nîgi bay mëføki ahàr ka Yezu ke weceweceni ti kislikì tata aw ? » ²⁹ Pol nakøŋ àhøŋgriføŋ, àhi : « Ku tamal apøs ku

tamal ke weceweceni nəŋgu ni, nahəŋgalay Melefit, nawayay ti kîgi akada goro ni. Nawayay kîgi akada goro ni ti nak ciliŋ do : nawayay ti lekələm ya kəbumi slimi ana pakama goro kani ni dék kîgum akada goro ni. Nawayay ti təwəl kəli àna jejirbi akada goro ni ba ciliŋ. »

³⁰ Kələŋ ga pakama ga Pol ni ti bay Agripa, bay Festus, Berenis akaba mis ndahaŋ ya təbu akaba tay ni dék tlicikaba ga masləkana. ³¹ Ka ya ti nday təbu tasləka ni ti təzlapay e kidinj gatay bu, tədəm : « Maslaŋa hini ti àgudar zlam ya takadki naŋ ahkay do ni təwəlki naŋ di ni ndo. » ³² Bay Agripa àhi ana bay Festus : « Tamal maslaŋa hini àdəm azoru ma gani kama afa ga bay geli gədakani ni ndo ni ti akal kafaya naŋ a. »

27

Tasləka àna Pol a Sezare a, tawayay takoru àna naŋ a Rom

¹ Kələŋ ga zlam ya àgravu a Sezare ni ti tədəm tòru àna Pol akaba ndam daŋgay ndahaŋ gwar ka had Itali a *slalah ga yam bu. Nahkay təbi tay a ahar vu ana gədakani ga ndam slewja nahaŋ, slimi gani Zəlyus, təzalay ndam slewja gayaŋ « Ge Egüst.* » ² Nahkay məcəlviyu a slalah ga yam vu, màsləka. Slalah ga yam nani ti àsləkabiya e Edremit a, awayay aŋgoru gwar ka had Azi. A slalah ga yam nani bu ni ti zal nahaŋ àkibu ke leli. Maslaŋa gani nani ti slimi gani Aristark, naŋ zal Mesedəweŋ, kəsa gayaŋ Tesalonik. ³ Hajəŋ gani ti mìnjuə a Sidon a. Mòru mìnjuə eslina ti Zəlyus àvi divi ana

* ^{27:1} Egüst ti slimi ga bay gədakani ga ndam Rom.

Pol ga moru méménjiyu zləbəba gayaŋ ti tâjənaki naŋ. Zəlyəs àvi divi gani nahkay ti adaba awayay naŋ dal-dal. ⁴ Pol àra àsləkabiya ti màsləka a Sidon a, mòru slap-slap kà gəvay ga had, màcoru Sipir ka ahar ga gəjar. Mòru gwar eslini ti adaba tamal makoru ndəlabəti aməd ahəŋgaroru leli kələŋ kələŋ. ⁵ Mòru slap-slap, màcoru Silisi akaba Pemfili ka ahar ga daf, mìnjiua a Mira ka had Lisi a. ⁶ Eslini ti gədakani ga ndam slewja ni àdia ahàr ana slalah ga yam nahaŋ, àsləkabiya e Eleksendri a, awayay akoru gwar ka had Itali. Àra àdia ahar a ti àhi ana leli « Cəlumviyu » mək leli nakəŋ məcəlviyu.

⁷ Màra màsləka eslina ti màgray vad ehimeya ka ahàr divi, mòru weceweci koksah adaba aməd ni. Minjiyu kà gəvay ga Kinit zlah-zlah. Eslini aməd ni ácafəŋja leli ga moroni kama ti mawayay makoru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay mòru gwar ka həma Salmoni ya ka had nani ni. ⁸ Mòru mìnjiua eslina pəlok pəlok nahəma, mòru slap-slap kà gəvay ge Kret, nahkay mìnjiyu zlah-zlah ka məlaŋ ya təzalay Dəŋ-dəŋ Sulumani ni. Məlaŋ nani ti kà gəvay ga kəsa Lazi.

⁹ Ka ahàr divi ni ti mìjn̩biya sarta dal-dal. Vad ga məgəs ndəra àsləkaba ti, sarta ga moroni ka ahàr ga yam àndava. Nahkay ti tamal mədəm makoru kama ti aran̩ eslikı magrakivani ke leli tata. Nahkay Pol àhivù ana ndam ya tagaray slalah ga yam ni, àhi ana tay ahkado : ¹⁰ « Ndam gorø ni, nəsəra tamal mədəm makoru àna slalah ga yam geli ni kama ti aran̩ akoru agrakivu ke leli. Emizikiba ka slalah ga yam geli na akaba zlam ya a huđ gani bu na, leli leleni day bi emislikı mahəŋgay

ahàr geli dék do. » ¹¹ Ay bay ga slalah ga yam ni akaba maslaña ya agaray ni tèdäm makoru kwa ; nahkay gëdakani ga ndam slewja ni àgëskabá ma gatay na, èciiki ma ga Pol ni ndo. ¹² Ka mèlanj ya leli mèvu ni ti sarta ga amëd ya akëzlay ni ticik àna slalah ga yam lala do. Nahkay ndam ya tèvu a slalah ga yam ni bu ni ahar gëdakani tèdäm maslëka kwa. Tamal agravu tata ti tawayay tinjiyu e Fenis. Fenis day ka had Kret ; eslini ti dëluv gwar agavëla ka ahar ga gëjar akaba gwar agavëla ka ahar ga daf, nahkay ka sarta ga amëd ya akëzlay ni ti tawayay tanjëhad eslini.

Amëd gëdakani akëzlay ka ahàr ga dëluv

¹³ Tàra tipia amëd àbu ara fer-fer gwar kélèn gatay a nahëma, tèhi ana ahàr ere ya tawayay ni tagray tata. Nahkay nday nakëñ tágëjahaya ara ya ticik *slalah ga yam àna nañ na a yam ba mëk mòru slap-slap kà gëvay ga had Kret ni. ¹⁴ Ay cepepa ti amëd nahañ àkëzlabiyu datu-datu gwar ka hëma ga had Kret, àhëngaroru leli e kidinj ga dëluv ni vu. Amëd gani nani ti tèzalay àna ma ga ndam *Gres Ewrekilonj. ¹⁵ Amëd ni nañ àbu ahëngaroru leli nahkay ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tìsliki moroni àna nañ kama ndo, tèmbrëña magarana. Eslini amëd ni àhëloru leli e kidinj ga dëluv ni vu zlam gayan. ¹⁶ Had gëziteni nahañ àvu e kidinj ga dëluv ni bu, tèzalay Koda. Leli nakëñ mòru slap-slap kà gëvay ga had ni, nahkay amëd ni àgri daliya ana leli akada ka ya ti leli e kidinj ga dëluv ni bu ndo. Slalah ga yam geli gëziteni àbu mëwëlfënjani kà gëdakani ni ; leli nakëñ màgëjahbiyu kà gëvay ga gëdakani ni zlah-zlah. ¹⁷ Måra màgëjahbiya ti

ndam ya tagaray slalah ga yam ni tafaya a huđ ga slalah ga yam geli gđakani ni va. Mek tewelkabu slalah ga yam gđakani ni àna ezewed ti yam àhuriyu va ba. Wiyan àvu dal-dal a huđ ga dəluv ni bu maŋgakabani gwar ka had Libi : angwaz àwera tay a, tədəm bi aməđ ni amazoru slalah ga yam geli ni gwar eslini, nahkay tewelfən zlam gwar kələŋ ga slalah ga yam ni ti mâcafənja naŋ ga moroni ke wecewecena. Eslini təmbərən magaray slalah ga yam ni ti aməđ ni azoru zlam gayan. ¹⁸ Aməđ ni naŋ àbu adaday leli dal-dal ti hajən gani tənjəki ka məhəlaba zlam ya təhəlvabiyu a slalah ga yam ni vu na, təbiyu a dəluv ni vu cizliv cizliv. ¹⁹ Hajən nahan gani təbiyu zlam ya tagray téwi àna tay a slalah ga yam ni bu ni cizliv cizliv a dəluv ni vu àna ahar gatay gatayani. ²⁰ Vad ehimeya aməđ ni àmbrən makəzlanı do, nahkay mìslikî mipi fat akaba bongur koksah. Kələŋ gani leli nakən mədəm amatam do, leli dék emijiji.

²¹ Àgray vad ehimeya leli məzum zlam ndo. Eslini Pol ècikaba jik kè meleher gatay a mək àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, tamal kic̄umukia ma goro na ti amal mānjəħħada e Kret a. Nahkay ti amal zlam geli ni t̄ijji ndo akaba màcakay daliya emiteni ndo. ²² Ay nihi ti kam-kam zum njəđa, adaba ku maslaŋa bəlaŋ e kidiŋ gekəli bu tekedi emijiji do. Emijiji ti slalah ga yam ni ciliŋ. ²³ Nədəm nahkay ti adaba Melefit goro ya nəgri téwi ni àslərkubija məslər gayan ga məlavad a, ²⁴ àhu ahkado : “Pol, kàgray angwaz ba, adaba kinjiyu kè meleher ga *bay gđakani ga ndam Rom ni kwa. Nak ti Melefit àgruka sulum gayan a : azuhva nak ti mis ya a

slalah ga yam ni bu ni dék etijiji do.” ²⁵ Nahkay ti, ndam goro ni, zum njøfa. Nèfèkia ahàr ke Melefit a ; nèsèra amagray ere ya àhu ni ededîj. ²⁶ Ay ti slalah ga yam geli ni amèd amagøjahoru ka had nahanj e kidinj ga dèlув bu mèk amazlal mèlanj nguf akaba leli. »

²⁷ Àgra vad a kru mahar fad amèd ni nañ àbu agøjahoru leli ka ahàr ga dèlув Edriyetik. Ga mèlavad ga vad ya kru mahar fadani ni ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tèdèm bi mèdi ahàr ana had wudak. ²⁸ Ezewed nahanj àvu ara mèwèlkiani, tìzligiyu a dèlув ni vu ti tèsèr zileñ gani. Tàra tègura ti tèdi ahàr ana zileñ gani agray ahar slwa slwa kru mahar azlalahkèr. Kama gani bal ti tìzligiyu ezewed ni keti ; tèdi ahàr ahar slwa slwa kru mahar fad. ²⁹ Eslini nday nakøn tègra aنجwaz a, tèhi ana ahàr slalah ga yam ni amara mazlala akur a ti, amèhuñkaba. Nahkay tèbiyu ara ya ti ticik slalah ga yam àna nañ ni fad a dèlув ni vu kèlèñ geli. Eslini tawayay mèlanj mâslay weceweci. ³⁰ Ay ndam ya tagaray slalah ga yam ni tawayay tètam ahàr gatay. Nahkay tèfiyu slalah ga yam gùziteni ni ka dèlув ni ; tagosay leli, tèdèm tawayay tèwèlfèñ zlam ya ticik slalah ga yam àna nañ ni kama ga slalah ga yam gèdakani ni. ³¹ Eslini Pol àhi ana gèdakani ga ndam slewja ni akaba ana ndam slewja ndahanj ni ahkado : « Tamal mis nday hini taslèkakiba ke leli a ti ekijijum dék, akatum koksah. » ³² Ndam slewja ni tàra tìcia ma ga Pol na ti tèkeley ezewed ya tèwèlfèñ slalah ga yam gùziteni ni kà gèdakani àna nañ ni. Nahkay amèd àzay slalah ga yam gùziteni ni ka ahàr gayanj maslanja

àvu bi.

³³ Mèlanj ara aslay wudak ti Pol àhi ana mis ni tâzum zlam. Àhi ana tay ahkado : « Àgra vad a kru mahar fađ kani kèbesëmbiya, zlam day kèzumum ndo. ³⁴ Nahëŋgalay kùli zumuma zlam a day ; nahkay akèŋgatum njèda ga mahëŋgay ahàr gekùli àna naŋ. Mèhèr ga ahàr gekùli bëlanj tekedì amadoru a ga had do. » ³⁵ Pol nakèŋ àra àdëma nahkay ti àzay *dipenj, àgri susi ana Melefit kè meleher ge mis ni dek, mèk èsekaba, ànjèki ka mèzumani. ³⁶ Mis ni târa tìpia naŋ a naŋ àbu azum zlam nahkay ti bëruv àŋgiva ana tay a dek, nday day tâzum zlam. ³⁷ Leli a slalah ga yam ni bu dek ti leli diŋ diŋ cù àna kru kru adëskèla mahar muku. ³⁸ Leli dek màra mèzuma zlam na mèrèha ti ndam magaray slalah ga yam ni tèhèlaba *alkama na a slalah ga yam ni ba, tèbiyu a dèluv ni vu, ti slalah ga yam ni àdës va ba.

Slalah ga yam ni azlal wiyanj a dèluv ni bu

³⁹ Mèlanj àra àsla ti ndam magaray slalah ga yam ni tìpi had ya mahëfakfèŋoru ni, ay leli kà dəŋ-dəŋ ga had weley ti tèsér do. Eslini tìpi gododuk ga had ya wiyanj àvu ni kà gëvay ga dèluv ni. Tamal tislikì tata ni, tawayay takoru àna *slalah ga yam ni eslini. ⁴⁰ Nahkay tèpicheh ezewed ga ara ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni dek, tèmbèrviyu tay a dèluv ni bu ; tèpicehaya zlam ya tagaray slalah ga yam àna tay na daya. Kèlèŋ gani tèwèlfèŋ azana kà slalah ga yam ni gwar kama ti amèd mágajahoru slalah ga yam ni kama kama. Nahkay tègaroru slalah ga yam ni suwwa gwar ka mèlanj ga wiyanj ni. ⁴¹ Ay leli mèbu makoru nahkay ti slalah ga

yam geli ni òru àzlat wiyan ya a huđ ga dəluv ni bu ni. Eslini ma ga slalah ga yam ni àrəvoru a huđ ga wiyan ni vu, nahkay wiyan ni àgəskabu, àdaday koksah. Yam ya ti adaday dal-dalani ni azlat metelinj ga slalah ga yam ni ŋguf ŋguf, àbu eheňkaba. ⁴² Nahkay ndam slewja ni tawayay tabazl ndam dançay ni adaba tèdəm bi tèsəra yam a, atətamfəňa kà tay a, ⁴³ ay gədakani gatay ni àcafəňa tay a, adaba awayay ahən̄gay Pol. Eslini àhi ana ndam ya ti tèsəra yam a ni têhuriyu a yam ni vu enji ga moroni ka dəň-dəň, tâcəlaba. ⁴⁴ Àhi ana mis ndahanj ya tèsər yam do ni tâgəskabá təndal ahkay do ni biyem ndahanj ya tâhuňfəňa kà slalah ga yam a ni. Mis ni târa tâgra akada gayan ya àhi ana tay na ti leli dék məcəlaba a yam ni ba, aranj àgri ana leli ndo.

28

Pol ka had Malta

¹ Leli nakəň màra mâtama ti tèhi ana leli had hini ti slimy gani Malta. ² Ndam ga had nani tègəskabu leli lala, tègri zlam sulumanı ana leli. Avər naň àbu ekwesey, məlaň day èndisliňa ti, tèbefta aku a gir-gir, tèhi ana leli môru mânjafəň leli dék. ³ Pol àhəla cəcul a, adəm abəkiyu ka aku ni ti zlam a had àvu a huđ gani bu ; aku ni àvədibiyä ti àji aslər ana Pol nakəň ka ahar. Naň àfəň kà ahar ni tandal-ndala, àdafəňa do. ⁴ Ndam ga had ni târa tîpia zlam a had ni naň àfəň kà ahar tandal-ndala nahəma, tâzlapaki e kidiň gatay bu, tèdəm ahkado : « Maslaňa hini ti bay makad mis ededîň. Ku tamal àtamfəňa kà dəluv a nəňgu ni, Melefit àmbrəň naň mânjəhad àna

sifa do. » ⁵ Ay Pol nakəŋ àtəloru zlam a had ni aaku ni vu, èci məwər gani ndo. ⁶ Mis ye eslini ni tamənjaləŋ̊ ka Pol, tədəm bi ahar ni ara agəsl mba ahkay do ni bi ara amət sərdaw mba. Tàra təpəsa dal-dal àna mamənjaləŋ̊ana ti tìpi ti aranja àgrakivu ndo, nahkay tàmbat majalay ahàr gatay nahanj, tədəm naŋ bəlaŋ e kidiŋ ge melefifit gatay ndahanj bu.

⁷ Ka məlaŋ ya leli məbu eslini ni ahay ga zal nahanj àbu cifa. Slimi ga maslaŋa nani ti Pəbliyəs, naŋ gədakani ga had nani. Naŋ nakəŋ àzaloru leli afa gani, àgəskabu leli àna məmərani ; məndəhad afa gani vad mahkər. ⁸ Bəŋ ge Pəbliyəs àbu, ay ti naŋ àvu mandəhadani èbesey do ; ahàr egizleki, azay day abafəŋ̊a. Pol àra ècia ma gana ti òru afa gani. Àra ènjikia ti àhəŋgalay Melefit, àbəki *ahar ga mahəŋgaraba naŋ a, mək bəŋ ge Pəbliyəs ni àŋgaba. ⁹ Ndam ga arməwər ndahanj ga had ni dek tàra tìcia ma gana ti nday day tàra, mək Pol àhəŋgaraba tay a. ¹⁰ Nahkay mis təgri zlam sulumani ana leli gərgəri kay. Ka ya ti mawayay masləka ni ti tèvia zlam ya mawayay na ana leli ga moroni àna naŋ kama daya.

Pol asləka a Malta, akoru a Rom

¹¹ Mànjəhad eslini kiyi mahkər, kələŋ̊ gani məcəliyu a *slalah ga Yam nahanj vu. Slalah ga Yam nani ti ècikbiyu e Eleksendri, àra a Malta, ècik eslini ga majəgay mandav ga sarta ga aməd ni. Slimi ga slalah ga Yam ni Diyəskər. * ¹² Məsləka

* **28:11** Diyəskər ti slimi gatay ata Kastor nday ata Poluks. Nday melefifit ga ndam Gres, tədəm nday kà məŋ gatay, bəŋ gatay Zəs. Tədəm təfi ahàr ana ndam magaray slalah ga Yam.

mòru e Sirekəz, eslini màndəhad vad mahkər. ¹³ Màsləka eslina ti mòru slap-slap kà gəvay ga had, nahkay mìnjiyu e Reziyu. Hajəŋ gani aməd àkəzlabiyu gwar kələŋ, nahkay màsləka, màgray vad c̄ e divi bu ni ti mìnjiha a Puzol a. ¹⁴ Mòru mìnjiha eslina ti mèdi ahàr ana ndam mafəki ahàr ka Yezu ndahanj. Nday nakəŋ tèhi ana leli mânjəhad afa gatay gosku sekw. Kələŋ gani màsləka, mòru gwar a Rom. ¹⁵ Ndam mafəki ahàr ka Yezu ya a Rom ni tàra tìcia leli mèbu ka ahàr divi ti tèngwivabiyu ana leli a ma vu. Nahkay mèbakabu ahàr akaba mis ndahanj a Gosku ge Epiyüs bu, mis ndahanj ti ni mèbakabu ahàr akaba tay ka məlaŋ ya təzalay Məlaŋ Mandəhadani Mahkər ni. Pol àra èpia tay a ti àgri səsi ana Melefit, àzay njəda huya. Mək màsləka, mòru a Rom. ¹⁶ Mòru mìnjiha a Rom a ti tèvi divi ana Pol ga manjəhadani a ahay naħanj bu. Tàfəkadfəŋ zal slewja naħanj ga majəgay naŋ cilinj.

Pol adəmki ma ka Yezu a Rom

¹⁷ Pol àra àgra vad a mahkər ti àzalakabu gədákani ga ndam *Zəde ya a Rom ni. Nday nakəŋ tàra tàngasva ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, nàgudari zlam ana ndam jiba geli ndo, nàgudar zlam ya ti ata bəŋ geli təcafəŋa leli a ni ndo daya. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ndam geli ya a Zerəzalem ni tègəsia nu a ana ndam *Rom a. ¹⁸ Ndam Rom ni tihindifua ma, tèŋgətfu zlam ya nàgudar ti tâkadki nu di ni ndo, nahkay tawayay təmbrəŋ nu. ¹⁹ Ay ndam Zəde ni tədəm təmbrəŋ nu ba ; nahkay nèdəm si nāra àna ma gana ahalay afa ga bay gədakana kwa. Ay nāra ahalay a

ti ga mabəhadki mirdim ka ndam jiba goro do.
20 Nèzalakabu kàli nahkay ti, nawayay kîcûm ma gani bilegeni. Tèwèl nu àna jejirbi hini ti azuhva pakama ya ndam *Izireyel tègëskabu, tèdèm Melefit amègri ana leli ni. »

21 Ndam Zude ni tàra tìcia ma gayan na ti tèhèngrifèn, tèhi ahkado : « Ndam ga had *Zude tèslèribiyu wakita àki ka ma gayak ana leli ndo. Wur ga mèn gelî nahaj ya àslèkabiya eslina àra ànjèhad ma gani ahkay do ni àdèmkuk ma magèdavani ni ti àbi. **22** Ay mawayay mici ere ye ti nak kajalaki ahàr ni, adaba mèsèra ku eleyley do dék mis tèdèmki ma magèdavani àki ke divi gekùli ya kàdèbum ni. »

23 Eslini tafkad vad ga mèbakabu ahàr. Vad gani àra ènjia ti mis kay tètam nday ya ti tàra enjenjeni na tàra afa ga Pol a. Pol nakèn àzlapì ana tay, ànjèki kwa ge miledà àbiviyu ana mèlakarawa, àdèmki ma ti ka *Mègur ge Melefit. Awayay tègëskabu pakama gayan ya adèmki ka Yezu ni, nahkay àdèfiaba *Divi ge Melefit ya Mèwiz àbèki a wakita gayan bu na akaba ma ga ndam ndahanj ya tèhèngaray pakama ge Melefit na ana tay a. **24** Nday nakèn tàra tìcia ma ga Pol na ti, mis ndahanj e kidin gatay bu tègëskabá, mis ndahanj ni ti ni tawayay mègëskabani do. **25** Nahkay nday nakèn tìcivu ndo. Ka ya ti tèbu taslèka ni ti Pol àhikivu ma nahaj ana tay bølañ ciliñ. Àhi ana tay ahkado : « Izayi bay mahèngaray pakama ge Melefit ni àhibiya ma ana ata bøñ gekùli àna njèda ga Mèsuf Njèlatana ti, ma ge jiri ededij ! **26** Àdèm ahkado :

“Melefit àhu : Ru kâhi ma ana nday hini, hi ana tay

ahkado :

Akəbumi slimi lala ana ma goro, ay ti ekicəm do simiteni.

Akəmənjumləŋ ana ere ye ti anədəfiki ana kəli ni lala, ay ti ekipəm do simiteni.

²⁷ Adaba mam, ahàr ga ndam hini ègia ɓaŋ-ɓaŋana ; ègia ɓaŋ-ɓaŋana ti tègəskabu zlam va ba.

Tìrikva slimi gatay na der der ti tici zlam va ba.

Tàbakabá eri a tecic-cic ti tìpi zlam va ba.

Tàgray nahkay ti tànga afa goro a ba,
adaba tàwayay ti nähəŋgaraba tay a do.” † »

²⁸ Pol àhi ana tay keti : « Ègia nahkay ti, sərumki lala : nihi Melefit asləroru ndam gayaŋ afa ga ndam ya nday ndam Zəde do ni ga məhiani ana tay ahəmamam Melefit amahəŋgay tay ni. Nday ti, atəhia ma gana ana tay a ti atəgəskabu ! » [²⁹ Pol àra àdəma ma nana ti ndam Zəde nakəŋ təsləka àna ləgayva.]

³⁰ Eslini Pol àgray vi cə bəraŋa a ahay ya ti naŋ àvu àpəl siŋgu gani ni bu. Ka sarta gani nani ti mis dal-dal tərà təmənjaya naŋ a, naŋ day àgəskabá tay a dek. ³¹ Nahkay naŋ àbu adəmki ma ka Məgur ge Melefit, acahi zlam àki ka Bay geli Yezu *Krist ana mis. Àgray arŋwaz àna ma gani ndo, mis day təcafəŋa naŋ a ndo.

† **28:27** Izayi 6.9-10.

Ma M̄wени Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968